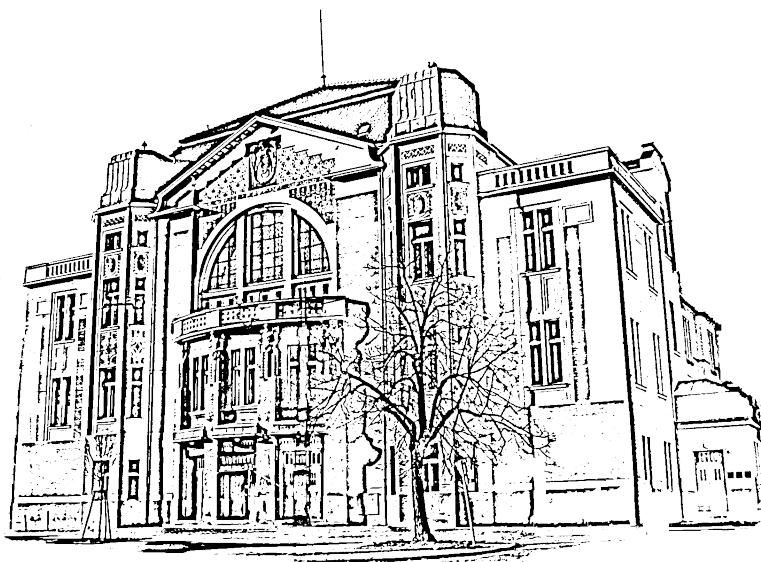

140 LET
TĚLOCVIČNÉ JEDNOTY
SOKOL LIBEŇ

1884-2024

140 LET **TĚLOCVIČNÉ JEDNOTY** **SOKOL LIBEŇ**

1884–2024

140 let tělocvičné jednoty Sokol Libeň

Editor: Jan Přech

Grafická úprava: Martin Burian

Jazyková úprava: Martina Waclawičová

I. vydání

Vyšlo v Praze nákladem T. J. Sokol Libeň při příležitosti 140. výročí založení jednoty v roce 2024.

© 2024 T. J. Sokol Libeň

ISBN 978-80-11-05742-8

Obsah

Úvod	1
Úvodní slovo starosty br. Jiřího Sixty ke 120. výročí založení jednoty	2
Založení T. J. Sokol Libeň	3
První kroky	3
První cvičení u Deutschů	9
Výstavba sokolovny	15
Činnost libeňských sokolů před II. světovou válkou	24
Budování letního cvičiště	25
Meziválečné slety na Strahově	27
Období let 1938–1948	33
II. světová válka 1939–1945	33
Sokolské oběti nacistické okupace v Libni	34
Období let 1948–1968	39
XI. všesokolský slet 1948 – Strahov	39
Pokus o sjednocení tělovýchovy	42
Libeňská sokolovna v letech 1968–1984	44
Pražské jaro roku 1968	44
Období 1972 až 1984	48
Období 1984–1989	51
Turistické oddíly žactva	52
Turistický kroužek starších žáků a dorostenců (TK ₂) = JILM	53
Věrná garda	53
Jóga	54
Zdravotní oddíl Kardio	54
Sokol za komunismu (?!)	55
Ženy v libeňském Sokole	56

Několik ohlédnutí bývalého náčelníka	65
Co ubylo, co přibylo po roce 1990	65
Střípky z XII. sletu 1994	66
Radost minulá i současná	67
Sokol v Libni od znovuobnovení v roce 1990	68
Soutěž O nejvěrnější docházku	69
JVLS a PVLS	72
Brigády	77
Mikuláš	78
Závody sokolské všeobecnosti	79
Cvičení dorostenců a mužů v 90. letech	80
Dětský den	81
Sokolí boudy v Malé Úpě	82
Tělocvičné akademie	82
XII. všesokolský slet 1994 – Strahov	83
Šibřinky	85
Střípky z 90. let	86
XIII. všesokolský slet 2000 – Strahov	88
Běh strmý	88
Rekonstrukce fasády sokolovny	90
Boj o Sokolí boudy a práce Josefa Žáčka	92
Střípky z let 2000–2010	92
Závěrem	95
Slovo vzdělavatelky Věry Štastné (2004)	101
Dění v jednotě po roce 2004	102
Úvodem	102
Činovníci jednoty	102
Provoz jednoty	105
2004–2006	105
XIV. všesokolský slet (2006)	107
2006–2012	III
XV. všesokolský slet (2012)	116
2012–2018	118
XVI. všesokolský slet (2018)	121
2019–2024	123
XVII. všesokolský slet (2024)	128

Věra Decastellová – jeden sokolský život na pozadí dějin 20. století	130
Současná činnost oddílů ženských složek v Libni	133
Rodiče a děti	134
Předškolní děti	135
Mladší a starší žákyně a dorostenky	136
Ženy	137
Věrná garda, ženy-seniorky	137
Oddíl mužů v současnosti	141
Přetahování lanem	143
Šplh na laně	143
Turistika a pobyt v přírodě	145
JILM a Sokol, Sokol a JILM	146
Zálesácký závod zdatnosti	152
JILM po roce 2004	158
Turistický oddíl Káňata	162
Turistický oddíl Veverky	164
Turistický oddíl Studánka	166
Sportovní oddíly	168
Basketbal	168
Badminton	168
Skipping Boys a Skipping Buddies	169
Loutkářský soubor vHLAVĚDRÁt	171
Loutkové divadlo Nástup	173
Foerstrovo komorní pěvecké sdružení	175
Sokolská kapka krve	177
Povídka na konec: šlamastyka bratra Přibyla	178
Poděkování	180
Příloha	181

Úvod

Sestry a bratři, dámy a páновé, čtení čtenáři,
již 140 let je tělocvičná jednota Sokol v Libni místním hybatelem sportovního i společenského života. V duchu myšlenek Dr. Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera, zakladatelů Sokola, se snažíme přiblížovat naše členy antickému ideálu kalokagathie, tedy dokonalosti ducha i těla. Sokol je vnímán především jako sportovní organizace, přináší a přináší sport pro každého, bez rozdílu věku a příjmu. Rozvíjí tělesnou zdatnost svých členů i ostatních. Ale Sokol je a byl také vlastenecký v nejlepším slova smyslu. Své členy vede k lásce k rodné zemi a k úctě k duchovnímu dědictví našeho národa. Sehrál klíčovou roli při vzniku československých legií a ustavení naší novodobé státnosti. Stejně tak vždy byl a dnes je i hybatelem kulturních aktivit. V neposlední řadě spojoval a spojuje členky a členy rozdílných společenských postavení, profesí, politických přesvědčení a životních zkušeností při společné aktivitě. Jsem přesvědčen, že to je klíčová úloha Sokola v dnešních dnech, kdy mnozí společnost aktivně rozdělují a straší pro své partikulární zájmy, než aby ji spojovali a postavili se skutečným výzvám naší doby.

U příležitosti 140. výročí naší jednoty jsme se rozhodli vydat doplněný almanach mapující historii jednoty od jejího založení do současnosti. Almanach témař beze změn přejímá texty z vydání u příležitosti 120. výročí založení jednoty (2004) a doplňuje je o shrnutí posledních 20 let s ambicí být i historickým pramenem pro budoucnost.

Jelikož almanach je souborem příspěvků různých pamětníků, některé události jsou zmíněny na více místech, vždy v kontextu daného příspěvku a nikoliv přísně chronologicky. Jsem nicméně přesvědčen, že tato vyprávěcí forma bude pro čtenáře příjemnější než encyklopédická.

*Jan Přech
jednatel T.J. Sokol Libeň
editor almanachu ke 140 letům jednoty*

Úvodní slovo starosty br. Jiřího Sixty ke 120. výročí založení jednoty

V roce 2004 si připomínáme 120. výročí založení Tělocvičné jednoty „Sokol“ v Praze-Libni, která byla obnovena po době, kdy nebylo možné se veřejně hlásit k sokolským ideálům.

Ku příležitosti tohoto významného výročí jsme se rozhodli nejen uspořádat slavnostní Akademii a výstavu, ale vydat také Almanach, který bude mapovat vývoj činnosti v naší jednotě od založení až po současnost. Výsledek našeho snažení držíte právě v rukou.

Velkou zásluhu na znovuobnovení sokolské činnosti v roce 1990 mají kromě jiných, pamětníci slavné sokolské éry, kteří svými zkušenostmi v sokolském hnutí a s obětavým osobním nasazením, započali novou etapu sokolských aktivit v Libni až do současnosti. Také díky nim byla naše jednota opět zaregistrována 16. července 1990 pod názvem Tělocvičná jednota Sokol Libeň. V roce 1991 se rozbehají v navrácené sokolovně aktivity v sokolské všeestrannosti, sportovních a turistických oddílech a společenských akcích vzdělavatelského sboru. Rychle se rozrůstá členská základna. Velké množství cvičenců a dobrovolných pořadatelů z libeňské jednoty se podílelo na zdárném průběhu XII. vsesokolského sletu 1994 a XIII. vsesokolského sletu 2000. Již brzy se rozbehnou přípravy na XIV. vsesokolský slet v roce 2006, do kterého se i naše jednota hodlá aktivně zapojit.

Budovu sokolovny, která se nacházela v době převzetí ve špatném technickém stavu, bylo nutné začít postupně v závislosti na finančních prostředcích uvádět do provozuschopného stavu. Po rekonstrukci fasády a střechy v roce 2002 se libeňská sokolovna opět stala jednou z dominant centrální části Libně. Dokončení rekonstrukce sokolovny, která byla v roce 2001 prohlášena za kulturní památku, bude stát ještě nemálo úsilí a finančních prostředků.

V současné době je naším prvořadým úkolem práce s nastupující mladou generací. I v dnešní uspěchané době je třeba dbát o její všeestranný tělesný i duševní rozvoj. Díky obětavosti mnoha cvičitelů a činovníků bude proto náš libeňský Sokol i nadále vzkvétat.

Přeji naší jednotě k jejímu 120. výročí mnoho zdaru a úspěchu do dalších let, obětavé cvičitele a činovníky a mnoho spokojených členů.

Založení T. J. Sokol Libeň

*Historii jednoty až do roku 1984 sepsal:
br. Adolf Petule (1908–1987)*

První kroky

„V pravdě stůj, vlast miluj, nechtej porobu, služ vlasti, národu!“

Slova chorálu v závěru vystoupení mužského dorostu na VIII. sletu všesokolském v roce 1926 byla již o 42 let dříve vůdčím heslem několika pokrokových a vlasteneckých občanů, jež osud zavál do tehdejší vesnice Libně, v okresu karlínském, aby tu byli šířiteli národní osvěty. Buděte zde pro trvalou a oživovanou paměť zachována jejich jména:

Ladislav Verner, nar. 7. 1. 1856 v Byháni, učitel obecné školy chlapecké od 21. 4. 1882.

Jaroslav Pechan, nar. 15. 10. 1862 v Praze, od 2. II. 1882 zatímní podučitel do 5. 8. 1886, kdy odešel do Kozel.

František Gliman, nar. 6. 5. 1862 v Chocni, dočasný smluvní učitel od 1. 9. 1882, odešel do Nehvizd 1. 3. 1886.

Václav Kalaš, provizorní podučitel od 2. II. 1882, odešel do Prahy 9. 12. 1885.

Tito čtyři mladí učitelští mládenci (z nichž Jaroslav Pechan již od roku 1880 je členem-stipendistou Sokola Pražského, a tedy pod přímým vlivem Dr. Miroslava Tyrše i jako cvičitel jeho Tělocvičného ústavu pro hochy) našli ubytování ve třech místnostech v tzv. staré faře Dr. Košáka.

I u nás, v chudém dělnickém prostředí, byla již tehdy německá škola (vliv německých továrních firem) a na dveřích obecního úřadu cedule: „Mluvte česky! Kdo se za svůj jazyk stydí, hoden potupy všech lidí!“, kterou tam vyvěsil tajemník obecního úřadu JUC. Václav Klazar, rovněž činný člen Sokola Pražského (od roku 1879). Není tedy divu, že tito mladí idealisté – a mohl mladý učitel na venkovské škole nebýt idealistou? – si uvědomili nejen velký význam a vliv Tyršových myšlenek, ale i svou učitelskou odpovědnost.

Bыlo tehdy v Čechách a na Moravě po I. všesokolském sletu (1882) již 104 sokolských jednot a v blízkosti Libně sedm: v Praze (zal. 1862), v Karlíně (1867), na Smíchově (1868), ve Vršovicích (1870), v Záběhlicích (1870), v Braníku (1871) a na Žižkově (1872), nehledě k sedmi jednotám v ostatní Evropě a dvaceti v USA. Snadné se dohodnout – nesnadné provést, zvláště v takovém malém i společensky nevhodném prostředí. Ale i tady se cesta našla. Dne 8. září 1884 byla uspořádána

Br. Jaroslav Pechan, zakládající člen jednoty, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

JUC. Václav Klazar, první náčelník T.J. Sokol Libeň (1884–1890) a druhý starosta (1895–1899), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

v tehdejším hostinci „U Deutschů“ přednáška náměstka náčelníka Sokola Pražského Dr. Františka Čízka o úkolech a cílech sokolského hnutí. Zúčastnilo se jí kupodivu 118 osob. Řídil ji Tomáš Ronek.

K vlastnímu založení T. J. Sokol v Libni došlo pak v ustavující valné hromadě 26. 10. 1884, při níž byl za starostu obezřetně zvolen obecní starosta Josef Voctář, jeho náměstkem „stavitel ve službách obecních“ Josef Bukovský, náčelníkem JUC. Václav Klazar, jeho náměstkem učitel Jaroslav Pechan a jednatelem Vítězslav Vondřich. Bylo tedy vedení jednoty svěřeno osobám odborně povolaným, ale i důvěryhodným, neboť ne všemu obyvatelstvu mohlo být vítáno pokrovkové zamčření Sokola, bratrské tykání, pozdrav „Nazdar“ a dokonce červená košile sokolského kroje.

Cvičit se počalo velmi brzy; již 20. ledna 1885. Cvičilo se první tři léta v hostinci u Deutschů, později se souhlasem místní školní rady ve škole a pro letní cvičení byl získán roku 1887 od obce pozemek ve výměře 200 čtverečních sáhů po 10 halářích, jenž byl později vyměněn za jiný, o 40 sáhů větší (1 čtvereční sáh odpovídá $3,6 \text{ m}^2$).

Duší tělocvičné činnosti byl od počátku bratr Jaroslav Pechan, později středoškolský profesor tělocviku, horlivý propagátor tělesné výchovy školní i sokolské. Podlehl posléze dlouholeté chorobě, jež přerušovala jeho nadějnou činnost.

Dr. František Čížek, zakládající člen jednoty (1884), foto: archiv T. J. Sokol Libeň

Josef Voctář, první starosta T. J. Sokol Libeň (1884–1894), foto: archiv T. J. Sokol Libeň

Byl autorem „Osnov k vyučování tělocviku na školách středních, díl I.“ (r. 1905) a „Tělocviku pro obecné školy chlapecké na základě soustavy Miroslava Tyrše, díl I.“ (r. 1888). O Pechanových vlastnostech a zásluhách můžeme číst v „Památníku 25letého trvání T. J. Sokol v Praze-Libni 1884–1909“ z pera Františka Glimana a Památníku z roku 1934 z pera Ladislava Verner, dvou jeho současníků a spolupracovníků. Pozdější místopředseda jednoty, všeestranný umělec, český básník, autor „Sokolských sonetů“ a odborný sokolský tělocvičný spisovatel Karel Hlaváček (1874–1898) o něm napsal: „Na prvním místě bije do očí jeho neúnavná činnost, která vrcholí ve dnech župního sletu roku 1886, kdy bydlil dávno již na místě vzdáleném a přece svou pevnou rukou ovládal a řídil přípravné kroky. Byl vychovatelem sokolských charakterů. Chválím si bratra Pechana jako bystrovtipného organizátora, jenž řady všech odborů upevnil tuhou kázní řádů zocelil a utužil. Bude vždy mezi předními, jež slaviti a vzpomínati budeme jako muže o jednotu zasloužilé.“ Roku 1889 tento v tělocviku odborně kovaný J. Pechan je již náčelníkem Sokola Vinohradského. Jeho duch v cvičitelském sboru opravdu na dlouho

přetrval jeho odchod. Zemřel 14. 6. 1915 v Praze a pohřben byl na Vinohradském hřbitově.

Členové jednoty v roce 1886, uprostřed s plnovousem JUC. Václav Klazar, t. č. náčelník, a ve druhé řadě druhý zprava starosta Josef Voctář; foto: archiv T. J. Sokol Libeň

Vedle pravidelného cvičení od počátku byl pěstován i život společenský. Téměř pravidelně byly pořádány tradiční sokolské šibřinky u Deutschů, nebo v pivovarnickém sále (v některých letech nahrazeny subskripcí rozmnožující finanční prostředky jednoty), čajové večírky, z nichž jeden navštívil sám Mikoláš Aleš. Pěstovány byly též přátelské styky s jinými jednotami (společný výlet do Kunratic se Sokolem Pražským roku 1886). Členové se navštěvovali v jednotách, účastnili se pohřbů známých a zasloužilých osob (např. Dr. Ed. Grégra, přenesení ostatků P. J. Šafaříka, Jana Kollára apod.). Do pravidelné činnosti jednoty patřily každý rok četné výlety, krátké, delší, denní i noční. Bývaly spojeny příznačně pro tu dobu s různými slavnostmi, veřejným cvičením apod. jako akce národně vlastenecké a společenské zároveň utužující vzájemnou, tehdy tak potřebnou, pospolitost vskutku bratrského ducha a posilující i tělesně. Účastnil se jich také někdy trubačský sbor jednoty založený již roku 1886. Tento trubačský sbor sdílel za sbormistrů Arona, Šerkse a Šillera téměř deset let osudy jednoty na nestálé a kolísavé vlně práce, úspěchů a přízně i horlivosti členů. Již roku 1887 si stěžuje kronikář, že vojenské odvody jeho řady prosívají na čtvrtinu. Nakonec se sbor v roce 1895

rozešel. Roku 1904 byl sice na čas vzkříšen, ale skutečné obnovy se dočkal až v roce 1910.

Trubačský sbor jednoty (1886), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Časté byly též zájezdy do jiných měst a jednot při nejrozmanitějších příležitostech (např. 1893 zájezd do Polska, 1898 Palackého oslavy v Hodslavicích, 1900 zájezd ČOS do Olomouce, 1903 slet v Českých Budějovicích, 1905 Vídeň, 1906 Záhreb aj.). V posledních letech tohoto období došlo k úspěšnému pravidelnému pořádání členských besed s hodnotnou náplní a hojných vycházek v našem hlavním městě s návštěvami památek a uměleckých výstav.

Již od vzniku jednoty byly přestovány přátelské styky také s rozličnými libeňskými spolkami a organizacemi: spolkem „Osvěta-Omladina“, s „Věnceslavem“, který vystupoval často i na podnicích jednoty i při zájezdech, „Ústřední maticí školskou“ aj. Byla to vůbec doba všeobecné nadšené veřejné práce, jež dovedla roku 1889 tři sokolská závodní družstva s JUDr. Janem Podlipným, přes výslovny osobní zákaz samého c. k. místodržitele, do Paříže pro první tři ceny v mezinárodních závodech družstev v tělocviku. V prvním družstvu byl také spoluzakladatel libeňského Sokola Jaroslav Pechan.

Cvičilo se, někdy s obtížemi, u Deutschů, pak v libeňských školách, když došlo k neshodám s hostinským. Cvičilo se i na prostorách kolem sokolovny (po jejím postavení, dnes zahrádka a garáže; dnešní dvůr a zahrada sokolovny, pozn. ed.)

nebo na letním cvičišti za „starou hospodou“ (1900). Nebyly vždy radostné chvíle také při úvahách, kde cvičit – ale vždy uspěl lidský rozum a pocit odpovědnosti.

Po organizační stránce měla jednota v župní organizaci (župní zřízení zavedeno v Sokole právě roce 1884) své místo v župě Středočeské a teprve po ustavení České obce sokolské (1889), jejímž prvním starostou byl právě u nás v Libni dobře známý JUDr. Jan Podlipný (starosta města Prahy, první starosta Všešlovanského sokolstva), byla přeřazena do župy Barákovy (*dnes je naše jednota opět součástí župy středočeské J. Podlipného, pozn. ed.*). V jejím vedení se vždy dobře uplatňovala. Cvičitelské kurzy pro cvičitele všech složek jednoty, konané v rámci župy a jednoty, přispívaly k potřebné odborné úrovni vší práce v jednotě.

Roku 1896 upravena v sokolstvu pěče o jednoty v menšinách, založen základ (fond) pro stavbu menšinových sokoloven a určeny vznikajícím a malým jednotám ve zněmčeném pohraničí tzv. ochranitelky. Byla to nutná pomoc těžce, ale odvážně zakládaným jednotám. Sokolské jednotě v Libni také přidělena „chráněnka“ – jednota v hornických Kopistech u Mostu, kde snad nebylo ani 200 domů a necelých 2000 obyvatel, jen z poloviny Čechů. Osada ta patřila mezi nejstarší a nejdůležitější v celém kraji. Zanikla roku 1979, kdy musela ustoupit uhelným dolům. Jednotu v Kopistech libeňští pravidelně podporovali, každého jejího podniku se zúčastnili a v letech 1899 a 1904 k ní uspořádali hromadné výlety. Roku 1906, kdy se v Kopistech konal slet župy Krušnohorské, se z Libně zúčastnilo 35 mužů a 6 žen, v čele se starostou F. Filipem.

Br. František Filip, třetí starosta jednoty (1900–1920); jeho zásluhou byla postavena sokolovna, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

První cvičení u Deutschů

Zmínili jsme se již o I. sletu (1882), který se konal na Střeleckém ostrově za osobního řízení Dr. M. Tyrše. Slet přispěl ke vzniku nových sokolských jednot a tak se zrodil i Sokol v Libni. Přinášíme obrázek hostince u Deutschů (stál v místech nynějšího divadla Pod Palmovkou), kde se konala 26. října 1884 ustavující valná hromada a kde první tři roky mladá sokolská jednota cvičila. Už v prvních cvičeních zde nastupovala tři desetičlenná družstva – bylo to 20. ledna 1885 a již 31. ledna zde uspořádali první šibřinky. Měly ráz: „Praha a okolní obce za sto let“. Kronikář Glimann píše: „Výtěžek Šibřinek byl značný. Tak mělo konečně členstvo svoje nářadí a my řadu členů a příznivců více“.

V roce 1886, tj. dva roky po založení jednoty, se konal v Libni na Knoblovchově louce (Libeň tehdy byla ještě vesnicí) župní slet. Byl velmi zdařilý, protože cvičitelský sbor vedený ještě Jaroslavem Pechanem, pracoval naprosto spolehlivě. Je úžasné, co mladá jednota všechno stihla. Těch výletů, doložených „Výletními listy“, těch okrskových a župních veřejných cvičení, vše většinou v sokolských krocích. Besedy s přednáškami, šibřinky, letní zábavy, čajové večírky aj.

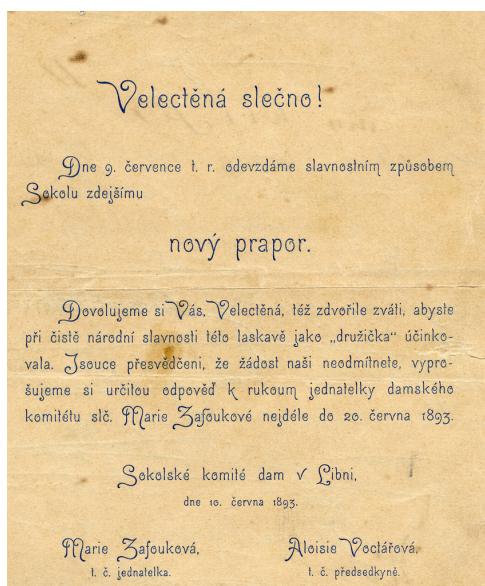
Hostinec u Deutschů (1884), pohlednice z archivu T.J. Sokol Libeň

Na sklonku roku 1889 začíná v Libni, podobně jako v jiných jednotách, cvičení mužského dorostu. Rozrůstá se hlavně v roce 1893, kdy se v květnu přihlášilo přes 40 učňů. Cvičili za vedení br. Josefa Decastella (*otec pozdější náčelnice*

a pamětnice Věry Decastellové (1919–2014); její vyprávěné vzpomínky jsou uloženy v archivu jednoty, pozn. ed.). To už se necvičilo v hostinci, ale v tělocvičně nové školy proti zámku. Správní výbor Sokola se začal zabývat myšlenkou stavby sokolovny a zřídil Fond pro stavbu sokolovny a začalo se usilovně šetřit dokonce ve vybraných hostincích byly umístěny malé „haléřové“ pokladničky.

II. všešokolský slet (1891) se konal v Královské oboře (dnešní Stromovka, pozn. ed.) u příležitosti Jubilejní výstavy. Náš kronikář br. Glimann o tom píše: „Nemám tak obratné pero, abych mohl být tlumočníkem onoho rozruchu slavnostního, onoho posvátného rozechvění a citu hrnosti, jež se nás všech zmocnily při projevech spontánního nadšení, jakým každá nová meta vzorného výkvetu našich junáků borců byla přijata.“ Dodejme jen, že z Libně na II. sletu cvičilo 24 mužů a v průvodu šlo 40 členů v kroji. Na tomto sletě již cvičil jako dvacetiletý Josef Decastello.

V krátkém mezidobí sletovém (4 roky) se konal znamenitý slet v Českých Budějovicích (1893) a v Libni veliká slavnost odhalení druhého sokolského praporu (*současný hlavní prapor jednoty, který se dochoval a je uschován v našem archivu; jeho repliku pravidelně používáme, pozn. ed.*). Záštítu nad slavností na zámeckém nádvoří převzala obec libeňská, slavnostním řečníkem byl JUDr. J. Podlipný a Libeň byla slavnostně vyzdobena.

Pozvánka na slavnostní odhalení nového praporu (1893), archiv T.J. Sokol Libeň

III. všesokolský slet (1895) se konal na Letenské pláni, u příležitosti Národopisné výstavy lidu československého. O slet byl veliký zájem, a tak již nemohlo stačit místo minulého sletu v Královské oboře a našlo se lepší. Na Letné se upravil prostor pro 4 000 cvičenců a tribuny pro 11 000 diváků. Sokol Libeň poslal do sletového průvodu 57 mužů v kroji a 10 krojovaných na koních. Cvičilo 28 mužů a také 28 dorostenců. Naše závodní družstvo získalo přes 71 % bodů, v družstvu byl nejlepším br. Decastello (32,10 bodů ze 40). Oba slety (II. a III.) připravil a vedl náčelník Josef Svoboda a jeho náměstek Václav Steiner. V mezisletovém období zorganizovala ČOS veliký zájezd na Moravu do Hodslavic a později i do dalších míst. V Libni byl v roce 1898 založen ženský odbor. Prvního cvičení se zúčastnilo 26 žen. První náčelníci byla zvolena sestra Růžena Vocetková, jednatelkou Hana Němečková, provdaná Decastellová. V roce 1901 již naše ženy cvičily na IV. sletu. Smutnou událostí toho roku bylo, že zemřel místonáčelník, básník a spisovatel Karel Hlaváček.

Hana Němečková, vdaná Decastellová, první jednatelka odboru žen a pozdější náčelnice, foto: archiv T. J. Sokol Libeň

IV. všesokolský slet (1901) se opět konal na Letenské pláni. Před ním se v Libni konal 2. 6. 1901 župní slet na Pánkově poli, tj. prostor mezi dnešní ulicí Novákových a Na Žertvách. Cvičilo zde 37 družstev na různých náradích, svážených dlouho do noci z okolních jednot. Dorostenců bylo přes sto a cvičili v jedenácti družstvech, z Libně 25 dorostenců ve 3 družstvech a 15 žen ve 2 družstvech.

Veřejné cvičení v ulici Na Žertvách (1901; v pozadí železniční násep, na jehož místě nyní stojí mosty na Balabence), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Veřejné cvičení v dnešní Vořářově ulici (1901; v pozadí nádražní budova libeňského dolního nádraží a dodnes stojící dům na rohu Sokolovské a Zenklovovy ulice), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Muži slet 1901, foto: archiv T. J. Sokol Libeň

Žákyně 1901, před vraty Libeňského zámku, foto: archiv T. J. Sokol Libeň

Sokolský průvod na dnešní Zenklově ulici při ústí Světové ulice (vlevo). Jednopatrový bílý dům vlevo je hostinec U Deutschů (okolo roku 1900), foto: archiv T. J. Sokol Libeň

V. všesokolský slet (1907) se konal potřetí na Letenské pláni, která byla znovu upravena a značně zvětšena, tribuny byly pro 55 000 diváků. Ve společných prostních vystoupilo 7 600 mužů. Byl to opravdu první „velký slet“. V Pamětní knize cvičitelského sboru Sokola Libeň je podepsáno pod hlavičkou V. sletu 44 mužských účastníků s náčelníkem Fr. Kynčlem a mnoha žen s náčelnicí Hanou Němečkovou. Vzrůstem počtu cvičících, mužů, žen, dorostu i žactva, se od tohoto sletu začala usilovně řešit otázka výstavby sokolovny. Největší zásluhu na tom má tehdejší starosta bratr František Filip. Byl starostou od roku 1900 a byl jím až do roku 1920. Dokázal i nemožné, a tak už na oslavu dvacetipětiletého trvání jednoty byl položen 10. října 1909 základní kámen ke stavbě sokolovny. Je zazděn ve vestibulu vedle vrátnice (*a nese v sobě dvojici časových schránek – z roku 1909 a z roku 2009, pozn. ed.*). Za 10 měsíců byla stavba dokončena a 14. srpna 1910 otevřena.

Výstavba sokolovny

Čtvrtstoleté trvání Tělocvičné jednoty Sokol v Libni nemohlo být lépe a důstojněji oslaveno než stavbou sokolovny. Již třetí rok po založení jednoty vznikl „Fond pro zbudování tělocvičny“. Ten v jubilejném 10. roce (1894) vykazoval jen 2 815 zlatých a 83 krejcarů.

Na valné hromadě 31. ledna 1909, tedy v roce zahájení stavby sokolovny, čnilo hotové jmění na zbudování tělocvičny 40 872,49 K. Rozpočet na stavbu sokolovny s městskými lidovými lázněmi po obou stranách a s vnitřním zařízením zněl přibližně na 400 000 K. Kde na to vzít? Kromě výtežků ze šibřinek, z jarních a letních zábav, divadelních představení, akademí a veřejných cvičení, tu byly jen dary organizaci a jednotlivců a také sbírky ze šestnácti pokladniček různě umístěných, ale to byly částky velmi malé. Například ve školní tělocvičně se vybralo za celý rok 20,94 K., v hostinci U Filipů 80,18 K., U Bartůňků 17,69 K., U Jeřábků 8,10 K. a pod.

Jaké byly tenkrát členské příspěvky? Velmi malé. Za rok 1908 (za 11 měsíců) se vybralo 1 240,49 K., přepočteno na jeden měsíc to je 112,70 K. To bylo od 375 došpělých a 232 mladých (dorost a žactvo). Vychází nám tedy asi 25 haléřů na osobu měsíčně.

Za takových finančních poměrů by asi ke stavbě nedošlo, nebýt pevné vůle celého výboru, v jehož čele stál velmi obětavý starosta, br. František Filip, poslanec na Sněmu Království českého, obecní starší, velkorestauratér atd. Ten dokázal, že jednota získala na odkopávaném svahu „Libušáku“ (dnešní Horovo nám.) velmi levně pozemek. Nejprve 200 čtverečních sáhů (jeden sáh = 3,6 m²) po deseti haléřích a pak ještě další část, celkem 335 čtverečních sáhů. Daleko větší a lepší

pozemek získala jednota v místech, kde stával obecní dvůr bývalé obce libeňské a také hasičská zbrojnica. Regulační čára však rozdělila tento pozemek pro nás velmi nepříznivě. Opět zásluhou bratra starosty Filipa došlo k dohodě s Pražskou obcí, podle níž jsme odstoupili obci 170 čtverečních sáhů na ulici a získali 555 čtverečních sáhů na stavbu sokolovny. To bylo v roce 1907.

V následujícím roce sestavila stavební komise zvolená valnou hromadou program, co má stavba obsahovat, a člen komise br. Josef Kadlec, městský stavitel, na-kreslil několik půdorysných řešení budoucí sokolovny. V návrzích se již počítalo s městskými vanovými a sprchovými lázněmi umístěnými v budově sokolovny, ale se samostatnými vchody. Toto řešení, navržené a prosazeno br. starostou Filipem získalo jednotě příspěvek na tyto lázně od Pražské obce ve výši 65 000 K. A mohlo se začít stavět. Stavba byla zadána osvědčené stavební firmě Matěj Blecha z Karlína.

Stavba základů libeňské sokolovny (1909), foto: archiv T. J. Sokol Libeň

Slavnost položení základního kamene se konala v neděli 10. října 1909. Starosta Sokola br. Filip přivítal členstvo, dorost, žactvo i mnoho hostů a při poklepu na základní kámen vyslovil toto přání: „Buď tvrzí sokolstva, buď zřídlem lásky k vlasti horoucí. Buď chrámem bratrství ryzího nad zlato, buď ke cti nám i budoucím.“

Po projevech zástupců města Prahy, ČOS, župy a mnoha jednot a dalších hostů zakončil slavnost Zpěvácký spolek „Venceslav“ z Libně hymnou „Kde do-

mov můj“. Stavební firma začala kopat základy již v pondělí 4. října a stavěla velmi rychle a kvalitně, takže 19. února již bylo dosaženo rovnosti zdíva a 19. března byl zdvižen krov nad sokolovnou (*sokolovna má unikátní železný nýtovaný krov nad hlavním sálem, pozn. ed.*)

Slavnostní vztyčení krovů libeňské sokolovny (1910), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

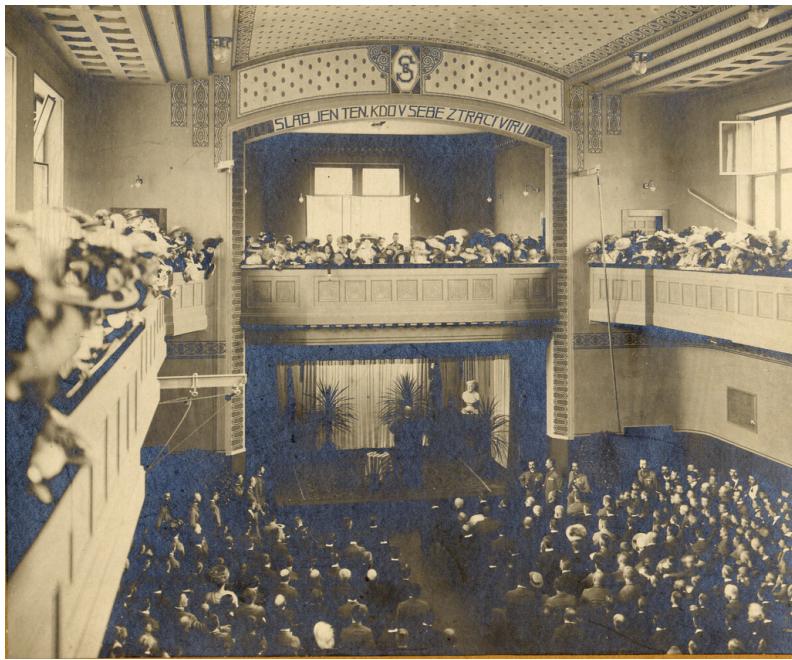
Architektonické řešení sokolovny, především hlavní průčelí, vestibul a krásné vnitřní schodiště v secesním slohu jsou dílem vynikajícího architekta Emila Králíčka. Tehdy v roce 1910 byla naše „bílá sokolovna“ skvostem vedle stejně krásného zámku a v sousedství zajímavého kostela sv. Vojtěcha, rovněž díla architekta Králíčka z roku 1905. Nám se sokolovna líbí i dnes, i když je na ní mnoho roků znát a údržba byla dlouho zanedbávána. Nebyly peníze a nejsou ani dnes. Opravujeme kousek po kousku, podle možností. Na generální opravu skutečně není. Asi se zeptáte, jak to, že tenkrát dokázali tak nádhernou budovu postavit a my ji dnes nedokážeme ani opravit? (*S odstupem 20 let od publikování tohoto textu můžeme naštěstí částečně nesoubhlasit s tímto tvrzením – sice krok za krokem, ale na postupné opravě sokolovny úspěšně pracujeme. Naše nové šatny jsou toho důkazem, podobně jako nová kotelná, rekonstrukce menších prostor, které pronajímáme, postupné opravy oken, zrekonstruovaná sborovna, opravy dvora a zahrady sokolovny atd. Věříme tedy, že se dožijeme dne, kdy znova vymalujeme i velký sál a sokolovna bude i uvnitř zářit jako nová, pozn. ed.*).

Sokolovna těsně po dokončení (1910), foto: archiv T. J. Sokol Libeň

Každému se naše sokolovna líbí. I vám. Ale prohlédli jste si ji dobře? Zastavte se opodál a sledujte s námi a s předsedou bývalé stavební komise br. Josefem Holubem, stavebním radou (citujeme z Památníku 25letého výročí Sokola v Libni, str. 19). „Hlavní průčelí do Primátorské třídy je obráceno na východ a bohatě zdobeno. Střed jeho, dekorativně nejúčinnější, výstupu je segmentem před stavební čáru a jest v dojmu zesílen čtyřmi mohutnými pilíři, zdobenými karyatidami v nadživotní velikosti, jež nesou balkóny. Význam karyatid je symbolický a vztahuje se k předhistorickým nálezům, učiněným při odkopávce staveniště. Nad balkónem se nalézá velké polokruhové trojdílné okno se skleněnou barevnou mozaikou. Střed je vyvrcholen mohutným tympanonem, ozdobeným velkým reliéfem se znakem sokolstva, a bohatými festony, jež drží postavy sokolských borců v nadživotní velikosti. Ostatní plocha tympanonu jest vyplněna ornamentálními ozdobami. Po obou stranách středu vyvinuty všemi patry probíhající mohutné pilony, jež třemi stranami vystupují z průčelí, tvoříce přechod k ustupujícím postranním traktům. Tyto pilony, jimiž se dociluje zajímavé prostorovosti hlavního průčelí, jsou ozdobeny ornamentálními náplněmi a ukončeny osmihrannými, plechem krytými vízkami, jež přispívají k malebnosti střech.“

V tomto východním průčelí jsou tři hlavní vchody, kryté oplechovanými markýzami. Vestibul za hlavními vchody nás vítá krásným trojramenným schodištěm z červeného slivenckého mramoru. Po stranách hlavního průčelí jsou dva přístavky. To bývaly vchody do ženských a mužských oddělení lidových lázní. To-

Velký sál sokolovny neznámo při jaké příležitosti, ale krátce po dokončení. Povšimněte si původní bohaté secesní výmalby a také oken na pravé galerii. Srncův sál, který je na místě dnes, byl dostavěn ve 20. letech, foto: archiv T. J. Sokol Libeň

lik asi z prvních informací br. Holuba. Dalo by se ještě na mnohé upozornit, ale chceme, abyste si sami všímali a nacházeli všechno hezké na sokolovně a našli zde svůj druhý a milý domov.

Několik poznámek k zázemí sokolovny. Sokolovna byla vybavena nejen ke cvičení, ale také k pořádání kulturních akcí, jako byly šibřinky, tanecní zábavy a další. Proto byla v místě dnešní klubovny turistických oddílů v prvním patře vpravo vzadu kuchyně a na opačné straně v místě dnešní posilovny výčep piva, nicméně obojí bylo v provozu právě jen při konání kulturních akcí, a nikoliv trvale (hospoda v sokolovně nikdy nebyla). Sokolovna měla zřízeno teplovzdušné vytápění sálů, jehož část mimochodem dodnes slouží k větrání velkého sálu. V kotelně v přízemí se nacházely uhelné kotle pro ohřev vody pro lázně i vytápění, ale z nich byla teplá voda rozvedena pouze po přízemí. Pod hlavním schodištěm se nachází teplosměnná komora, kde byl radiátory ohříván vzduch nasávaný „katakombami“ v základech sokolovny a následně přiváděn do velkého sálu, odkud dále komínovým efektem odchází průduchy ve stropě. Pozn. ed.

Kolik radostí přinesla členstvu, dorostu, žactvu i libeňským občanům naše sokolovna, nelze ani vyčíslit. Velký sál, dlouhý 21,25 m a 14 m široký, často ani nestačil přílivu nových cvičenců. Na blížící se VI. slet se mohla jednota dobře připravit již pod vlastní střechou. V roce 1912 měla 585 členů, z toho 29 zakládajících, 357 přispívajících a 199 činných. Dále měla 102 členky, 49 dorostenek, 36 dorostenek, 101 žáků a 102 žákyň. Tedy celkem 975 duší (*současný počet členů jednoty je jen o málo nižší – kolem 800, pozn. ed.*).

Jak byl využíván ve sletovém roce velký a malý sál, poznáme z Výroční zprávy za rok 1912, v níž náčelník JUC. Václav Vávra a náčelnice Milada Jirkovská (provdaná Vacínová) uvádějí: muži cvičili třikrát v týdnu i o prázdninách, nejmenší návštěva byla 45, největší 92. Dorosteni cvičili ve středu a v sobotu, i o prázdninách. Žáci v pondělí a ve středu mimo prázdniny. Ženám, dorostenkám i žákyním byly vyhrazeny úterky a čtvrtky.

Statistika cvičení za rok 1912:

	zapsáno na 1 hodině (průměr)	hodin za rok	cvičilo na 1 hodině (průměr)
muži	135	119	73
ženy	31	87	25
dorosteni	54	85	31
dorostenky	18	87	14
žáci	86	73	57
žákyně	81	82	68

Uvádíme statistická data proto, abychom mohli později i dnes porovnávat zájem o cvičení a poctivost v docházce. Srovnáme-li poměr zařazených s návštěvou v jedné hodině, vychází nám u mužů a dorostenků návštěvnost jen 54 %, zatímco u žen a dorostenek 80 %. Žákyně byly nejpilnější, vyzkazují 84 %.

VI. vsesokolský slet (1912) a současně I. slet slovanského sokolstva se konal opět na Letně. Na prvním z hlavních sletových dnů cvičilo 92 mužů a 38 žen ze Sokola Libeň. Ve sletovém průvodu pochodovalo 122 libeňských mužů v krojích (pořadových cvičení v květnu a v červnu se zúčastnilo asi 100 bratří; hlavně z řad přispívajících). Ve sletové scéně Marathón účinkovalo 13 mužů. Do sletových závodů vyslala jednota 12 dorostenek a 13 mužů (dvě družstva a jednoho jednotlivce), dále 3 muže do závodu prostého a 3 muže do závodu zvláštního. 1. družstvo získalo 80,9 % dosažitelných bodů a přineslo lipový věnec se stříbrným odznakem a velký diplom. Vítěz získal 93 % bodů. Dobře si vedlo i druhé družstvo (malý diplom) i ostatní závodníci. Např. br. Boh. Vágner byl ve skoku o tyči třetí výkonem

2,80 m. Členové jednoty pracovali i v několika sletových odborech a na sletových závodech jako rozhodčí. Pro účastníky sletu z naší pohraniční svěřenky v Kopistech u Mostu uspořádali v sokolovně přátelský večer, opatřili noclehy a dělali jim průvodce po Praze.

Radostný a velmi cílý byl život jednoty v nové tělocvičně, ale ne na dlouho. V roce 1914 vypukla I. světová válka. Naše nová sokolovna se proměnila ve vojen-ský lazaret. Hodně mužů narukovalo, pro dorostence zajistil náčelník se starostou cvičení v „Libušině škole“. Oblíbený vedoucí dorostenců br. Vaniš narukoval, ve-lení převzal br. Jan Koubek. Osvědčil se stejně dobře a tak na župních závodech v roce 1918 se naši dorosteni umístili na prvním místě. Sokol ve válečných letech vlastně neexistoval. V květnu 1915 byl zatčen a uvězněn starosta ČOS br. Scheiner a v listopadu 1915 byla rozpuštěna ČOS i Svaz slovanského sokolstva.

Velký sál sokolovny jako lazaret (1917), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Ve vojenském lazaretu v sokolovně pomáhaly naše členky šitím prádla a ošet-řováním raněných. Ke cvičení byla sokolovna uvolněna až začátkem února 1919.

VII. všesokolský slet (1920) na Letné.

Bыло то velmi smělé rozhodnutí ČOS konati slet tak krátce po ukončení I. svě-tové války a nedlouho po vzniku Československé republiky 28. října 1918. Avšak nadšení bylo veliké a překonávalo všechny překážky. Na Letenské pláni cvičilo čtyřikrát víc cvičenců než na VI. sletu v roce 1912. Pro představu – z Libně vystou-

Fotografie družstva žáků; datována 1916, ale s obledem na průběh války může být o nějaký rok mladší či starší; foto: archiv T.J. Sokol Libeň

pilo na sletě 300 žáků (*skladba žáků z toho sletu byla rekonstruována a zacvičena u příležitost 120. výročí založení naší jednoty v roce 2004, pozn. ed.*).

I libeňská jednota zaznamenala obrovský přírůstek členstva a mládeže. Průměrná návštěva v jedné cvičební hodině byla ve sletovém roce 1920 tato: 111 mužů a 115 žen, 160 dorostenců a 170 dorostenek, 388 žáků a 305 žákyň. Nejsou to čísla vymyšlená, odpovídají přibližně čtyřnásobku hodnot z roku 1912. Podrobnosti můžeme doložit v našich Zprávách z roku 1930, str. 46 až 48 (*dochovány v archivu, pozn. ed.*), kde je i grafický diagram celého desetiletí.

Cvičitelský sbor mužů 1920, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Muži 1920 s praporem jednoty, fotografování u příležitosti VII. všesokolského sletu, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Činnost libeňských sokolů před II. světovou válkou

Cvičitelé ani sokolští činovníci to neměli v těch dvacátých letech, po první světové válce, lehké. Členstva, dorostu i žactva stále přibývalo a tělocvičné sály v sokolovně nestačily. Od roku 1921 se cvičilo také ve školních tělocvičnách v gymnáziu, v chlapecké škole proti zámku a v dívčí škole „Libušině“. Správní výbor se rozhodl přistavět další sál nad pravou lodí sokolovny (dnešní Srncův sál). Byla vypsána půjčka na 5 let. Od 465 členů, dorostu i žactva se vybralo 98 000 Kč (zaokrouhleno). Dary od 558 členů vynesly 45 000 Kč. S přistavbou se v létě začalo a za půl roku se sál za 163 000 Kč již používal. Tak rychle a dobře pracoval tehdejší výbor. Starostou byl JUDr. Norbert Zavadil, jednatelem Ludvík Schötter, dobrovolný, neplacený činovník, který např. v roce 1922 vykazoval 2 960 dopisů přijatých a odeslaných (mimo pozvánky na schůze, na sokolské sliby apod.). Dělme to 365 a vyjde nám na den 8 dopisů – při 17 řádných schůzích výboru za rok to znamená vybrat to nejdůležitější ze 174 dopisů pro jednu schůzi. A přece se všechno stihlo – nebyla televize! (*Pablo Picasso: Dnešní mládež je brozná; nejhorší je, že už k ní nepatríme, pozn. ed.*)

Cvičitelský sbor mužů měl od roku 1922 nového náčelníka Vojtu Vacína (zemřel roku 1942 v koncentračním táboře). Staral se zkvalitňování cvičitelského sboru, stejně jako dřívější náčelníci. Po každém pravidelném cvičení mužů – třikrát v týdnu – byla půlhodinka cvičitelského sboru. Stejně nutná byla účast cvičitelů na měsíčních schůzích. Všechno nové v tělovýchově se rychle zavádělo i v Libni. Např. cvičení a pobyt v přírodě a hlavně prostý tělocvik (atletika) a hry. V roce 1921 zakoupil výbor 8 amerických stanů, míče a tábornické potřeby a už se konalo první táboření 22 žáků celý týden na Moravě v okolí Macochy. O rok později trávilo žactvo několik prázdninových týdnů s bratrem Malým (tatínek Marie Kodlové) a dalšími cvičiteli v hájovně „Na kopě“ u Kostelce nad Labem. Příští rok to byly Soutice u Vlašimi, kde po 4 týdny si 46 dětí užívalo hezké prázdniny opět pod vedením bratra Malého. Žákyním poskytla ubytování libechovská sokolovna. Vedoucími byly sestry Decastelllová starší a Kleinová. Prázdninové osady se tak vžily, že se každý rok opakovaly.

O koupání ve Vltavě a výcviku v plavání se staral cvičitelský sbor. Výbor si pronajal na libeňském ostrově tzv. Špičku s přístupem přívozem za ústím Rokytky do Vltavy. Mnozí ještě dnes vzpomínají, jaké to tam bylo pěkné. Tehdy Vltava nebyla ještě regulovaná, voda v ní byla čistější a nebyla tak studená jako dnes.

Budování letního cvičiště

Ve dvacátých letech vzrostl všude zájem o prostý tělocvik a hlavně o hry. Cvičitelký sbor vedený náčelníkem Vacínem podal výboru návrh na zajištění pozemku a zřízení letního cvičiště na svahu pod zámeckým vrchem. Část pozemku tehdy patřila Pražské obci a byla nám pronajata bezplatně. Druhá část byla majetkem továrny Grab a synové, pozemek jednotě pronajala. Na tak důležitý podnik bylo třeba svolat mimořádnou valnou hromadu. Ta však nepochopila důležitost letního cvičiště, zalekla se nákladu, povinné členské daně i pracovních povinností a návrh neschválila. Souhlasila však s tím, že cvičitelské sbory provedou potřebné odkopávky i přemístění zeminy (přes 4 000 m³) zdarma a že se za pomocí věrných starších členů postaráj také o úhradu nutných nákladů. Byl to velký a těžký úkol, před kterým couvla valná hromada jménem 1 875 dospělých mužů a žen. Byla to osobnost Vojty Vacína, která strhla do práce všechny cvičící i s dorostenem, a byl to bratr Karel Besser, náměstek starosty, který se stal prvním předsedou „Staré gardy“, založené 25. července 1923, která dokázala pokrýt všechny výdaje s letním cvičištěm. Byli to ti Sokolu nejvěrnější.

Budování letního cvičiště (1924), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

V neděli 6. května 1923 se začalo rodit naše letní cvičiště. Krumpáče, lopaty a kolečka, všechno vypůjčené a všeho málo; alespoň ty první týdny a měsíce. Nadšení bylo veliké. Muži odpracovali 12 452 hodiny, nejpilnější byl bratr František Pek, odpracoval 462 hodiny. Pomáhalo i 175 žen; 193 dorostenců a dorostenek a všichni dohromady odpracovali 16 764 hodiny. Konečnou planýrku prováděli odborní dělníci. Naši, převážně starší členové, zhotovali všechny železobetonové

sloupy na dřevěnou ohradu. Byla postavena dřevěná tribuna a kůlna na nářadí. Domek pro sokolníka byl zadán stavební firmě.

Na jaře byly všechny práce dokončeny a 29. června 1924 bylo letní cvičiště slavnostně otevřeno a Starou gardou předáno k užívání. Odpoledne se tu konalo veřejné cvičení všech složek jednoty.

Slavnostní otevření letního cvičiště (1924), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Firmě Grab a synové jednota platila deset roků vysoké nájemné. Chtěli jsme pozemek odkoupit, firma však požadovala 1 000 000 Kč. Jakou cenu by měl dnes? Teprve v roce 1933, když Pražská obec převzala pozemek do svého vlastnictví, byly oba pozemky odkoupeny a cvičiště bylo opravdu naše. Pak došlo k další definitivní úpravě cvičiště a vydání 250 000 Kč bylo kryto povinnou daní 12 Kč pro člena ročně a 6 Kč pro dorost a žactvo po dobu 5 let.

Od té doby se začalo v libeňském Sokole dařit lehké atletice a hrám, zejména házené, později i odbíjené. Od roku 1924 se konaly na našem „letním cvičišti“ v září celopražské závody lehkoatletické a soutěže v házené. Na prvních startovalo 156 mužů a 94 dorosteneců, dále ženy a dorostenky. Házené se zúčastnilo 14 družstev dorosteneců. Slavných podzimních libeňských atletických závodů se zúčastňovali i význační atleti jako Evžen Rošický, Kněnický, Dostál, Hron, Chmelík aj., z našich to byl MUDr. Svatoš, který reprezentoval naši republiku i za hranicemi.

Meziválečné slety na Strahově

VIII. všesokolský slet (1926) se konal poprvé v Praze na Strahově. Ten už mnozí z nás dobře pamatují (*jíž tomu tak dávno není, pozn. ed.*). Cvičili jsme na něm jako dorost nebo žactvo a ti nejstarší jako členové nebo členky. Na sletové dny žactva 13. června vysílala Libeň 128 žáků a 136 žákyň. Do závodů na chůdách se dostal mezi 5 nejlepších náš žák Karel Jeřábek, jakožto vítěz za župu Barákovu.

Sletové dny dorostu se konaly 27. a 29. června 1926. Z Libně cvičilo 72 dorosteneců prostná, 7 dorostenců v bojovém závodě družstev a 4 jednotlivci v pětiboji. Donesly 1 plaketu a 6 diplomů. V závodě zvláštním se vyznamenal dorostenec Moravec. Byl prvním ve skoku dalekém z místa (310 cm) a druhý ve skoku vysočém z místa (114 cm). V běhu rozestavném (štafetě) bylo naše družstvo třetí. Dorostenky závodily v odbíjené a ve štafetě. Prostná jich cvičilo 69.

V hlavních sletových dnech:

3. 7. cvičilo naše žactvo a dorost ve velkém počtu
4. 7. cvičilo 126 mužů prostná a 46 starších mužů s tyčemi a dále 111 žen prostná
5. 7. nastupuje 40 našich mužů v čele proudů a 73 žen na prostná
6. 7. cvičí prostná 92 mužů a 81 žen. V župním vystoupení s kroužky cvičí 80 žen

Cvičitelský sbor dorostenek (1926), foto: archiv T. J. Sokol Libeň

Ve vystoupení Pražského pětižupí dne 20. června cvičí naši muži i ženy ve velkém počtu. Ve sletové scéně účinkovalo 93 mužů a 20 dorostenců, 20 žen a

10 dorostenek. O ubytování 2 614 mužů a 1 227 žen v libeňských školách se stalo 26 našich členů. Na celonoční hlídání sokolského stadionu na Strahově jsme 12. června vypravili 54 mužů. Nebudeme všechny slety takhle podrobně popisovat – nelekejte se. Ale alespoň na jednom musíme ukázat, kolik práce dají jen ty sletové dny a kolik práce a námahy to stojí před sletem.

Po sletě organizoval Sokol v Libni své každoroční podzimní lehkoatletické závody a soutěže v házené, zúčastňoval se dalších sokolských podniků v Praze i mimo Prahu, obsazoval rozestavný běh Praha–Mělník a hvězdicový závod k oslavám 28. října. Připravoval na přání rodičů taneční hodiny pro nás dorost, pomáhal s besídkami dorostu, pro žactvo zařídil loutkové divadélko a vyuvízel a vymýšlel stále nové a nové činnosti.

Také v Sokole jsou léta dobrá – radostná i léta zlá. V libeňském Sokole převládala léta radostná. Již k 25. výročí založení Sokola (1909–1910) vystavěli si libeňští hezkou a moderní sokolovnu. K 40. výročí (1924) vybudovali pěkné letní cvičiště, na kterém každoročními podzimními závody v lehké atletice a ve hrách bylo rozšiřováno dobré jméno Sokola Libeň. O to dobré jméno se postarala i libeňská loutková scéna. Zásluhou Dr. Jana Malíka a řady jeho vynikajících spolupracovníků se dostala mezi nejpřednější scény nejen v Praze, ale i v celé republice. Primát jí potvrdil sám prof. Josef Skupa zápisem v Pamětní knize loutkářů. V roce 1931 a také v dalších letech se zde konaly loutkářské školy ČOS za účasti více než 200 sokolských loutkářů. Tehdy bylo v ČOS na 2 000 loutkových divadel. Moderně vybavená scéna i stupňovité hlediště bývalo v nynějším Srncově sále, pojmenovaném po Ing. Antonínu Srncovi, který byl duší elektrického osvětlení a vynálezcem všech světelých efektů ve scéně. Hrávalo se v neděli odpoledne pro děti (ve 14 a 16 hodin) a někdy večer pro dospělé. Z mnoha her jsou ještě v naší paměti: Jiráskova Lucerna, Kvapilova Princezna Pampeliška, Král Oidipus a zejména Pomněnky. Z dětských her všechny hry s Kašpárkem a nejrozšířenější Malíkova hra Míček Flíček. Konstrukce provedená podle návrhu Dr. Malíka se stala vzorem mnoha dalším loutkovým scénám.

Zprávy tělocvičné jednoty Sokol v Praze Libni začaly vycházet v roce 1927 nákladem 1 200 kusů, 10 čísel za rok. Členové je dostávali zdarma. Prvním redaktorem byl Dr. František Bulánek. Všechny sletové roky byly pro nás těmi roky radostnými. Strahovské sletiště, postupně mezi slety dodělávané, je tím největším stadionem na světě. Poprvé se na něm konal VIII. slet v roce 1926. Tehdy už ČOS sídlila v nově vybudovaném Tyršově domě v Praze na Malé Straně (arch. Krásný, 1925). Své sídlo zde měla i naše Barákova župa i Tyršovo muzeum.

IX. vsesokolský slet 1932 – Strahov. Krásou, počtem diváků i počtem cvičících předčil všechny slety minulé. Konal se v roce 100. výročí narození Dr. Mi-

Dorostenky (1928), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

roslava Tyrše a v roce 70. výročí založení Sokola. Sletu předcházel Sletový roze- stavný běh v září 1931. Na 9 trasách z měst v pohraničí i ze Slovenska běželo na tra- tích o délce 3 500 km skoro 40 000 běžců. Libní probíhaly dvě trasy a na ně jsme stavěli 54 běžců dospělých i z dorostu. V květnu jsme již cvičili sletová prostrná na Okrskovém cvičení v Měšicích. Naše účast tu byla veliká – 718 (žactvo, dorost a členstvo). O týden později byl v Libni Župní slet žactva (307 z Libně) a za čtrnáct dní (22. května) jsme uspořádali na našem letním cvičišti Veřejné cvičení – 878 cvičících.

Na Strahově nás z Libně cvičilo 792 a dalších 200 vystupovalo v nádherné sletové scéně „Tyršův sen“. Byla uvedena celkem osmkrát a pokaždé v ní účinko- valo asi 5 000 cvičících. Oproti roku 1926 se počet cvičících z Libně zvedl o 25 % na 992 cvičenců. Kolik radosti a hezkých trvalých vzpomínek si všichni odnesli, to se vyčíslet nedá.

Sletové závody jsme také dobře obeslali. Naše družstvo mužů získalo 2. místo v přetahu lanem. Mladý František Svatoš získal první místo v běhu na 100 m a druhá místa – běh na 200 m a skok daleký. Úspěšně závodili i naši dorosteni a dorostenky, které dosáhly přes 85 % dosažitelných bodů. Ale sletem činnost v So- kole neskončila. Následovala, jako vždy, řada akcí a soutěží v atletice, ve hrách, besídky a akademie, výlety, zábavy aj.

Muži slet 1932, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Šibřinky 1932, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Rok 1934 – 50. výročí založení Sokola v Libni. Oslavy tak významného jubilea byly zahájeny již 21. října na libeňském hřbitově položením vavřínového věnce na hrob prvního starosty Josefa Voctáře. Zazněly lesní rohy, zapěl spolek

Věnceslav a starosta jednoty br. Švejda připomněl zásluhy br. Voctáře i všech za-kládajících členů naší jednoty.

V sobotu 27. října večer se konala v sokolovně Slavnostní akademie. První část byla věnována recitacím, zpěvu a hudbě. Účinkovali v ní vynikající umělci, např. člen ND Karel Kollár, pěvecký sbor Věnceslav, Orchestrální sdružení Sokola v Praze 7. Druhá část akademie byla tělocvičná, na ní vystupoval náš dorost a členstvo. Skladby byly dílem domácích autorů: náčelnice Boženy Srncové a Marie Danihelkové a náčelníka Vojty Vacína a Oldřicha Čupra. Hudbu ke cvičení složil a klavírní doprovod obstarával Dr. Jiří Kvaček. (*Povšimněte si, kolik libeňských ulic je pojmenováno po libeňských sokolech, pozn. ed.*)

V neděli 28. října – den 20. výročí Československé republiky – se konala ráno tryzna za padlé v 1. světové válce a v 10 hodin byla zahájena slavnostní jubilejní valná hromada. Byla otevřena rozsáhlá výstava a vydán Památník 1884–1934. Zácto začalo své oslavy na letním cvičišti a potom vyslechlo v sokolovně pohádku vzdělavatele Dr. Malíka o rytířích a zvláštním hradu – první sokolovně v Praze. Přátelským večerem byly zakončeny oslavy půlstoleté činnosti sokolské jednoty v Libni. Jen výstava ještě pokračovala a během týdne ji shlédlo na 2 000 osob.

22. září 1935 byl odhalen před libeňským zámkem, kdysi letním sídlem pražských primátorů, pomník doktoru Janu Podlipnému, prvnímu starostovi České obce sokolské a Sazu slovanského sokolstva, primátoru královského města Prahy. Dopolední průvod šel z Balabenky přes Palmovku k zámku. Pochodovalo v něm 412 krojovaných sokolů za 7 prapory a se čtyřmi hudebními sbory. Slavnostním řečníkem byl starosta župy Barákovy br. Fr. Mašek. Památník zbudovaný Spolkem pro zbudování pomníku je dílem sochaře Jaroslava Brůhy a našeho člena arch. Jana Bloudka. V předvečer odhalení památníku se konal v sokolovně slavnostní večer s bohatým kulturním programem. Promluvil na něm starosta ČOS Dr. Bukovský.

Radostné roky, které jsme prožívali ve 30. letech, měly přece jen nějaké kazy. Byla to světová hospodářská krize spojená s nezaměstnaností a pak doba nástupu Hitlera k moci v roce 1933. Svět se právem obával německé rozpínavosti a usilovně zbrojil. V sokolských jednotách byla zaváděna branná cvičení, konaly se branné srazy, pochodová cvičení, výcvik ve střelbě, ošetřovatelské kurzy apod. Stát budoval mohutná opevnění, celý národ pochopil nebezpečí doby a opravdu se semknul k obraně vlasti. Zejména po násilném obsazení Rakouska dělali Němci v pohraničí velké výtržnosti. Dostávali jsme o tom nedobré zprávy od naší svěřenky – Sokol Trmice u Ústí nad Labem. V květnu roku 1938 byla vyhlášena čas-tečná mobilizace a v takovém ovzduší začínal náš dosud nejkrásnější a největší vše-sokolský slet. Tak velký, že muži cvičili ve skladbě „Přísaha republike“ i mezi

značkami v počtu 28 600. Ženy nezůstávaly pozadu, v úchvatném rejí vystoupilo 28 640 žen. Všech cvičících na sletě bylo 1 034 800 (v roce 1932 – 18 800) a diváků bylo 2 300 000.

X. všesokolský slet 1938 – Strahov. Také tento slet byl zahájen již v říjnu 1937 rozestavným během na deseti trasách o délce 4 185 km. Z Tyršova domu neslo poselství 42 000 běžců do pohraničních měst i na Podkarpatskou Rus. Libeňský Sokol stavěl 72 běžců a 72 světlonošů, neboť se běželo i v noci.

Nácvik sletových skladeb začínal na podzim a pokračoval celou zimu. V dubnu se již dělaly prověrky znalostí prostních a v květnu bývaly okrskové a župní slety. V Libni na hřišti Meteoru byl 8. 5. župní slet žactva za účasti 5 000 cvičenců. 15. 5. předsletový večer na letním cvičišti v Libni s ukázkami cvičení sletových. Župní slet byl 5. 6. v Lysé nad Labem. Náš dorost se zúčastnil sletových plaveckých závodů a župních závodů v atletice.

Hlavní činnost se soustředila na vlastní slet:

16. 6. den brannosti (naše účast 160)

19. 6. průvod žactva

20. 6. slet žactva (279 žáků a podobný počet žákyň).

Také náš dorost měl velký podíl na úspěchu sletu. Prostná mužů cvičilo 106 mužů, ženy vystupovaly třikrát, průměrně 150 žen. Naše účast v průvodech žactva, dorostu i členstva byla vždy veliká, nechceme však unavovat čísla. Za zmínu stojí ještě podíl libeňských loutkářů na sletu. Získali první místa v soutěži ČOS hrou „Sletu zdar“ (95 bodů ze 100 možných). Dr. Jan Malík byl autorem sletové scény X. sletu nazvanou „Budovat a bránit“, ve které účinkovalo 5 000 osob.

Období let 1938–1948

Vrátíme se zpět do roku 1938, do období posletového. Válečné nebezpečí se tak vystupňovalo, že 23. září v pozdních večerních hodinách vyhlásil rozhlasem prezident Beneš mobilizaci. Ráno byli vojáci u svých vojenských útvarů. Táková byla kázeň a nadšení všech sokolů i celého národa k obraně vlasti. Sletová skladba „Pří-saha republike“ z úst 28 000 mužů nevyzněla naprázdno. Několik dní po vyhlášení mobilizace se konala konference v Mnichově, kde Anglie a Francie jednala s Hitlerem „o nás, ale bez nás“. Bylo nám doporučeno, ba skoro nařízeno, odstoupit Hitlerovi naše pohraničí, aby se prý zabránilo válce. Nadšení vojáků se změnilo v bezmocnost a smutný návrat domů.

Zabrané pohraničí muselo rychle opustit mnoho českých a sokolských rodin a jen s uzlíčkem nejnutnějšího spěchalo do vnitrozemí ke svým známým. Vzrůstal počet nezaměstnaných, pro které se hledala práce a pro které byly vytvořeny Pracovní tábory. Jeden takový tábor zabral 26. října 1938 libeňskou sokolovnu, takže veškerá činnost v jednotě byla zastavena. Výbor svolal na 15. prosince mimořádnou valnou hromadu do školy Na Korábě. Měly být řešeny otázky zabránil sokolovny a současná situace v jednotě a sokolstvu. V té době totiž vznikal, bez účasti výboru ČOS, první pokus o sjednocení tělovýchovy. Byl ustaven Svaz občanské pohotovosti (SOP) a bylo třeba tyto samozvance odmítout. Pracovní tábor uvolnil naši sokolovnu až v dubnu 1939.

II. světová válka 1939–1945

Mnichov válce nezabránil, ani námi odstoupené pohraničí. 15. března 1939 stál Hitler v Praze a prohlásil Čechy a Moravu za protektorát německé říše. Den předtím se odtrhlo Slovensko, prohlásilo se samostatným státem a Tiso požádal Hitlera o ochranu. Druhá nejhroznější světová válka byla odstartována, o Velikonocích 1941 byla zastavena činnost sokolských jednot. K hromadným zatýkáním sokolů došlo v noci z 8. na 9. října 1941. Gestapo zatýkalo současně po celém území protektorátu především činovníky ČOS a žup. Na 1500 sokolů bylo té noci zatčeno.

Mezi zatčenými byl i náčelník župy Barákovy Vojta Vacín a starosta župy Jaroslav Řepa. Oba zemřeli v koncentračním táboře v Osvětimi. Bratr Řepa 4. dubna 1942, br. Vacín o několik dní později. Bratru Řepovi bylo 47, Vacínovi 55 let.

Po celou dobu okupace se zatýkalo a posílalo se do koncentráků a na smrt. Nejhorší to bylo po atentátu na říšského protektora Heydricha v roce 1942, kdy i jen za projevený souhlas s atentátem byla smrt. Jména libeňských obětí jsou na mramorové desce v hale sokolovny. Nejmladšímu z obětí bylo 20 let a zemřel

nejdříve, nejstaršímu bylo 70 let a zemřel jeden den před naším osvobozením. Na ně nesmíme zapomínat.

Sokolské oběti nacistické okupace v Libni

Vojta Vacín (nar. 16. 7. 1887), náčelník župy Barákovy, dlouholetý náčelník libeňské jednoty, od svého mládí nadšený cvičenec. Umučen v koncentračním táboře v Osvětimi 17. 5. 1942 (55 roků).

Bohuslav „Sláva“ Strnad (nar. 1. 3. 1905), náčelník Sokola v Libni. Zatčen 2. 7. 1942 pro účast na atentátu na Heydricha, po nejtěžším nacistickém mučení popraven 24. 10. 1942 se svou manželkou Marií. Bratru Strnadovi bylo 37 roků.

Josef Decastello (nar. 24. 6. 1910), plukovník čs. armády, letec. Vzorný cvičenec. Byl vyznamenán Čsl. válečným křížem a franc. Croix de Guerre. Sestřelen nad Francií neštastnou náhodou francouzskou protivzdušnou obranou 3. 6. 1940 (30 let).

Otomar Kefurt (nar. 10. II. 1886), řídící učitel, tvrdý a nezlomný vlastenec. Za ukrývání ilegálního pracovníka byl 3. 12. 1943 na Pankráci stát se svou ženou Annou Kefurtovou. Bratru Kefurtovi bylo 57 roků.

Ceněk Kníže (nar. II. 2. 1895), padl 7. 5. 1945 na mostě Barikádníků. Bylo mu 50 let.

Tomáš Míchal (nar. 23. 12. 1906), obětavý člen naší loutkové scény. Zatčen 15. 8. 1941, uvězněn v Terezíně, zemřel v koncentračním táboře v Mauthausenu v roce 1942 ve věku 36 let.

Ing. Antonín Srnec (nar. 22. 5. 1902), jeden z nejlepších cvičenců a cvičitelů jednoty, technický spolupracovník naší loutkové scény, důstojník čs. armády. Účastnil se jako jeden z prvních bojů na barikádách, byl velitelem v oblasti Slovanka, kde padl 7. 5. 1945 ve věku 43 roků.

Miloslav Vitouš (nar. 10. I. 1902), dlouholetý člen naší jednoty. Zatčen 4. 6. 1942, odvezen na Pankrác a 6. 6. 1942 popraven na střelnici v Kobylisích ve věku 40 let.

Václav Vopička (nar. 31. 10. 1875), člen naší a prachovické jednoty. Se svou ženou zatčen 25. 1. 1945 v Prachovicích, obviněn z přechovávání parašutistů. Zemřel v předvečer našeho osvobození, 8. 5. 1945 v Terezíně. Bylo mu 70 let.

Irena Brillová byla odvlečena do Terezína, kde v roce 1942 zemřela s celou svojí židovskou rodinou, protože Židé, podle nacistů, neměli právo žít.

Po zastavení činnosti Sokola v roce 1941 byla zabrána naše sokolovna na skladisku vojenského leteckého materiálu. Ve všech místnostech sokolovny bylo několik vagonů materiálu. Němci naši budovu nešetřili. Po vyklizení všeho v červenci 1945 se ukázala hrozná spoušt. Voda netekla, odpady byly ucpány, podlahy,

zámkы, vypínače a všechno zničené. Uvedení do přijatelného stavu stálo mnoho práce a peněz. Cvičit se začalo nejdříve na letním cvičišti, později v gymnáziu a teprve v prosinci v sokolovně. S velkým nadšením se začínalo. Byl ustaven lyžařský oddíl, vedený Jiřím Štěpničkou a Mirkem Vaňkem a 20 lyžařů trávilo první Vánoce v chatě jimi získané v Dolní Malé Úpě v Krkonoších. K 31. 12. 1945 uvádí matrikář Ludvík Holý stav členstva včetně dorostu a žactva celkem 2 889 duší, z toho 1 303 dospělých, 430 dorostu a 1 156 žactva. Starostou byl Dr. Štross, náčelníkem Jar. Jirák, náčelnicí B. Votýpková.

V roce 1945 byl zvolen výbor naší jednoty s těmito funkcemi:

Jiří Štross – starosta

Sláva Veger – místostarosta

Bohumil Andrle – jednatel

Josef Mrklas – pokladník

Ludvík Holý – matrikář

Helena Andrlová – vzdělavatel

Jan Koubek – správce sokolovny

Jaroslav Kubišta – správce osvětlení

Miroslav Procházka – archivář

Jindra Vajkrt – vedoucí pořadatelského sboru

Jaroslav Jirák – náčelník

Boženka Votýpková – náčelnice

Výbor sokolské jednoty na své první schůzi v roce 1945 stanovil program obnovy sokolovny. Řízením prací na její obnově byli pověřeni starosta br. Štross a správce osvětlení br. Jar. Kubišta. Do úklidu sokolovny se tehdy pustili všichni členové jednoty, včetně žactva a dorostu. V této době bylo nutné opravit střechu, udělat novou elektroinstalaci a nové osvětlení, vymalovat všechny místnosti a opravit náradí. Práce elektrotechnické byly svěřeny instalačnímu odboru Elektrických Podniků hl. m. Prahy. Byla vyměněna starodávná osvětlovací tělesa a vypínače na klíček za moderní. Nová elektroinstalace byla provedena v mědi. Napětí 120 V byla vyměněno na 220 V. Nové osvětlení ve velkém sále bylo ovládáno dálkově ze dvou míst u jeviště a ve sborovně. Tyto moderní rozvaděče a reflektory dodávala firma Vohralík (člen Sokola) a výrobce divadelního osvětlovacího zařízení. Od firmy „Philips“ byla instalována telefonní ústředna pro 10 telefonních stanic (tzv. 1+10). Telefony byly umístěny ve sborovně, v úřadovně, ve Filipově síni, u sokolníka atd. Celá sokolovna byla velmi vkusně vymalována podle návrhu bratra Ing. arch. J. Jakuba. Práce malířské provedla firma Franěk (člen jednoty). Veškeré náradí pro cvičení bylo znova opraveno a instalováno, takže se mohlo ihned začít cvičit. Později byla opravena střecha sokolovny z mědi. K znovuotevření soko-

lovny byly vydány odznaky podle návrhu br. M. Haufa. Byly velmi vkusné a byly také ihned rozprodány.

Nadšení všech členů jednoty při obnovování naší sokolovny bylo příkladné. Sokolovna v této době byla v nádherném stavu: nová malba, nové osvětlení, moderní zařízení na ovládání světel ve velkém sále (při pořádání tělocvičných akademíí, besed, šibřinek atd.). Musím se zmínit o tom, že bývalí uživateli od roku 1949 toto zařízení zrušili a v roce 1989 (resp. 1991) nám předali sokolovnu opět v žalostném stavu (zvláště pro cvičící), bez telefonní ústředny a rozvaděčů s moderním ovládáním světel.

V roce 1946 již nastává normální a hezký život v tělocvičně i na letním cvičišti. Kromě obvyklých besídek žactva a dorostu, výletů a zájezdů, domácích i župních závodů na náradí a v atletice, turnajů v házené a odbíjené, školení cvičitelů v jednotě, v župě i v ČOS tu byly i šibřinky a jejich dozvuky, společenské podniky a všude i spolupráce Vérné gardy (následovnice Staré gardy). Loutkáři přebudovali svoji scénu a od října do konce roku sehráli dětem 25 představení. V naší chatě v Krkonoších (dnešní Sokolí boudy) byla o prázdninách první žákovská osada. Dorosteni prožili 14 dní ve stanovém táboře na Sejkém ostrově na střední Vltavě a po nich na stejném místě dorostenky.

Rok 1947 byl už rokem předsletovým. Cvičenců ve všech složkách přibývá, cvičí se ve dvou až třech oddílech a ještě prostory nestačí. V přehledné tabulce uvádíme přesná čísla z Výroční zprávy za rok 1947, str. 9.

K 31. 12. 1947 měl Sokol Libeň tento stav:

	členstvo	dorost	žactvo	celkem
mužské složky	1 117	205	549	1 871
ženské složky	1 144	390	796	2 330
celkem	2 261	595	1 345	4 201

V jedné cvičební hodině cvičilo průměrně:

mužů 155 ve 2 oddílech

žen 320 ve 3 oddílech

dorostenců 103 ve 2 oddílech

dorostenek 209 ve 2 oddílech

žáků 336 ve 3 oddílech

žákyň 509 ve 3 oddílech

3. oddíl žen cvičil dopoledne.

Náčelníkem byl stále Jaroslav Jirák, místonáčelníkem František Kodl, vedoucím dorostenců Ladislav Mrklas, vedoucím pořadatelského sboru Jindra Vaj-

krt; matrikářem mužů Ludvík Holý. Dorost si vydával vlastní časopis „Vzlet“, měl svoji samosprávu, organizoval vlastní akademii, na které byla dorostenkám předána nová vlajka s heslem: „Národa být jádrem“. Na vlajku darovala stuhy Věrná garda. Náčelník byla Béda Prokešová, jednou z místonáčelnic Věra Decastellová. Mezi členkami cvičitelského sboru jsou nám známé cvičitelky M. Jiráková, M. Kodlová, Vl. Kokošková, Vl. Kubišťová a V. Haufová. Ve cvičitelském sboru mužů byl i M. Hauf, Lad. Horáček a Jiří Žižka.

Průběh cvičebního roku byl podobný roku předchozímu, ale byl intenzivnější, zejména v druhé polovině roku, kdy se již nacvičovalo na XI. slet – 1948. Členové museli projít ideovou školou a skládat slib. 28. října 1947 složilo sokolský slib 79 bratrů a 74 sester. Také žactvo – 134 žáků a 46 žákyň – slibovalo věrnost na svůj prapor. Na ideové škole pro dorost i pro členstvo tehdy přednášeli člen předsednictva vzdělavatelského sboru ČOS br. Jiří Janoš. Slib složilo 62 dorosteneců a 62 dorostenek.

Cvičitelský sbor mužů 1948:

zadní řada zleva: Dr. Svatoš, Reichrt, Dr. Fiala, Kofroň, Houdek, Čumrda, Němec, Válek st., Žáček, Malinský;

střední řada zleva: Strachota, Ženíšek, Švejda, Pospíšil, Ing. Kvaček, Horák, Beneš, Horáček, Vaněk, Kočí, Válek ml., Šerák, Ferkl, Čejka, Tůma;

sedící zleva: Mužík, Štěpánek, Doubek, Spurný, Jirák, Kodl, Mrklas, ?, Koubek;

foto: archiv T. J. Sokol Libeň

Muži 1948, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Období let 1948–1968

Před každým sletem byl značný příliv členstva i mládeže. Rok 1947 byl v tomto směru mimořádný. Členská základna ČOS vzrostla na jeden milion a v Sokole Libeň na 4 201 duši. Žactvo, dorost i členstvo nacvičovali sletové skladby ve dvou až třech oddílech – tolik jich bylo.

XI. všešokolský slet 1948 – Strahov

Deset let nechal na sebe čekat, zatímco předchozí slety se konaly vždy po šesti letech. Slet začínal už v roce 1946 ohňovým poselstvím, které se šířilo pochodněmi z Tyršova domu přes velikou hranici na Strahově do sokolských jednot v celé republice. Návrat byl štafetovým během z pohraničních měst do Tyršova domu, kam dorazili 27. října 1947 poslední z 80 000 běžců na jedenácti tratích. Bylo to v předvečer zahájení VIII. valného sjezdu ČOS.

Zimní sletové hry členstva se konaly ve Vysokých Tatrách a zimní hry dorostu v Rokytnici nad Jizerou. V té době probíhala v Praze vládní krize, která vyústila v demisi vlády a vítězství komunistů (25. únor 1948). Ti si vytvořili tzv. akční výbory v podnicích, v organizacích a také v ČOS i v sokolských jednotách a začala „Očista“ – výměna nepohodlných vedoucích. V ústředí ČOS byl vyměněn starosta br. Hřebík, náčelník br. Kavalír a řada činovníků. Za svoji náčelnici Marii Provazníkovou se postavily ženy tak tvrdě, že prohlásily, že slet bez ní nebude.

M. Provazníková, náčelnice ČOS o té době říká: „Nadšení pohaslo po únorovém puči a ještě více po abdikaci prezidenta Beneše. Má ještě smysl dělat slet? Stačilo pár dní nové vlády, aby bylo jasno, že nastává konec Sokola... a přece jsme se rozhodli slet dokončit už proto, aby nebyly zmařeny všechny oběti a úsilí již vynaložené a abychom se ještě sešli, byl jen pro rozloučení. A aby nám a zejména mládeži zůstala na Sokol vzpomínka co nejkrásnější.“

Slet se tedy konal. Byl největším (585 000 cvičících) a nejkrásnějším ze všech sletů. Kromě hlavních programů na ploše stadionu se konaly nejrůznější závody a soutěže na hřištích a v tělocvičnách atd. Např. závody nářaďové, lehkoatletické, plavecké a vodácké, v šermu, v lukostřelbě, ve střelbě z malorážek, branné závody a závod Zborovský aj. Konaly se soutěže ve hrách (házená, košíková, odbíjená), též v pochodovém zpěvu a v recitacích (dorost) aj. Některých závodů se zúčastnili i libeňští závodníci.

Žactvo z Libně vystupovalo ve skladbách „Naše hráčky“, „Sokolské děti“ i v prostých staršího žactva. Jaké byly starosti cvičitelů a cvičitelek jen dopravit na Strahov na 350 žáků a přes 500 žákyň, tam se o ně starat a v pořádku je zase přivést domů. A kolik času a trpělivosti si vyžádal vlastní nácvik?

Dorostenecká prostná nacvičil br. Ladislav Mrklaš. Naši cvičili ve všech hlavních sletových dnech. Působivá prostná byla přijata obecenstvem s velkým nadšením, zejména když si jednu část melodie hvízdali. Dále překvapili diváky sletovou novinkou „Cvičební hodina v přírodě“. Postavili v několika minutách 1 044 stanů-jehlanů do kruhových oblouků a v těchto stanových táborech předváděli obvyklý tábornický výcvik. V obou těchto sletových číslech a ještě ve cvičení s plnými mříci vystoupilo asi 180 libeňských dorosteneců.

Dorostenky cvičily ve skladbách manželů Matějovcových „Bílé kroužky“ pod vedením sestry Blanky Holé a třikrát zaplnily celé cvičiště, pokaždé jiné další cvičenky. Druhou skladbou dorostenek byla „Taneční prostná sestry Stázy Levé na národní písni“. Tyto tance tady s nimi nacvičila sestra Věra Decastellová. V úbozech navržených Karlem Svolinským tančilo 4 620 dívek a od prvních taktů jím patřilo celičké hlediště. V obou skladbách cvičilo z Libně 230 dorostenek.

Ženy jako vždy byly zlatým hřebem sletu, ať to bylo ve skladbě „Harmonie pohybu“, nebo třicetitisícovém „Sletovém rej“ či v cvičení nejvyspělejších cvičenek s kužely. Tyto cvičenky ve čtvrtém hlavním dnu nastupovaly v dešti a již promoklé ze seřadiště. Na rozblácené ploše stadiónu těžko hledaly značky a jejich postavy se zrcadlily v kalužích. Za tuto odvahu a kázeň byly odměněny takovým potleskem a ovacemi, že opakovaly celé cvičení ještě jednou. A bylo to v dějinách sletů poprvé, kdy celá skladba byla se souhlasem cvičenek opakována. Bylo to slzavé a nejsmutnější rozloučení žen se sletištěm na dlouhých 46 let. Z Libně přivedla na Strahov 385 žen náčelnice Béda Prokešová.

Muži zahajovali všechny hlavní sletové dny. Nastupovali za Sukova slavnostního pochodu „V nový život“. Prostná Františka Meduny nazvaná „Věrni zůstaneme“ byla věnována památce sokolských mučedníků z let 1939–1945. Krásné verše Roberta Konečného recitoval Ladislav Boháč. V závěru při odchodu zpívali muži refrén písni:

*Bílá je čest a rudá věrnost k smrti!
Modrý klín víry vztek nepřátel zdrtí!
Vítězná vlajko, květe slávy, štěstí,
v míru i bouři chceme té věrně nést!*

Zvláštním vystoupením mužů byla „Sokolská všeestrannost“. Bylo to současné cvičení na 64 koních na šíř a 32 bradlech. Ve druhém a čtvrtém hlavním dnu byla zvláštním vystoupením „Sokolská brannost“ – předvojenská příprava v Sokole. Z Libně cvičilo na XI. sletu 172 mužů vedených náčelníkem Jaroslavem Jiráčkem. Libeňská Věrná garda cvičila ve skladbě pro starší muže „Trojice s dlouhou tyčí“.

Sletový průvod členstva prošel Prahou ve IV. hlavním dni dopoledne tj. 6. července 1948. Zúčastnilo se ho 75 000 mužů a žen v krojích, 9 000 hostů a přes 900 krojovaných jezdců na koních. Byl to tedy dosud největší průvod. Procházel Václavským náměstím a končil na Staroměstském náměstí, kde na tribuně seděl už nový prezident Gottwald a jeho nová vláda i zahraniční delegace. Zatímco po celou cestu průvodu zněl jásot pochoujících i obecenstva v ulicích a ještě v Pařížské ulici bylo slyšet volání „At žije prezident Beneš!“, kolem tribuny šli krojovaní mlčky, se skloněnou hlavou nebo odvráceným pohledem. Tak projevil Sokol nesouhlas s novým násilně zavedeným režimem. Řada sokolů byla ještě ten den zatčena a důsledky se projevily řáděním akčních výborů v sokolských jednotách. Vyloučeno bylo na 11 000 členů. V Libni to bylo 63 členů, především činovníků a cvičitelů. Byl to starosta jednoty br. Štross, náčelník Jaroslav Jirák, vzdělavatelka Helena Andrlová a řada jiných.

Po skončení slavnostních sletových dnů měly být na Strahově „Sletové dožinky“. V autorském kolektivu byla řada vynikajících umělců, režiséru, hudebních skladatelů aj. Nácvik se odbýval ústředně v Tyršově domě a jako rekvízita byl žlutý hedvábný šátek se vzorem od Mistra Svolinského. Po změně prezidenta ženy odmítly v nácviku pokračovat. Poslední, tj. šestý den byl věnován československé armádě. Prostná cvičení vojáků a ukázky bojového výcviku i seskoky padákem ukončily nezapomenutelný XI. slet.

Vrátíme se ještě k slavnému XI. sletu 1948 a trochu rozvíjme to poslední vystoupení žen s kužely. Budeme citovat z knihy sestry náčelnice Marie Provazníkové „To byl Sokol“ (vydáno roku 1988 v Mnichově, str. 227): „Silně ten den pršelo. Sestry byly promoklé, zkřehlé chladem, halenky se jim lepily na těla; daly se však do cvičení tělem i duší. Slzy jim tekly po tváři, zuby měly zaťaté, aby zabránily hlasitému vzlyku nad loučením se sletem, se sokolstvím, co vneslo do jejich životů tolik krásy a tolik štěstí. To nebylo cvičení, to byla bohoslužba a jejich zanícení a rozechvění se přenášelo na tribuny. Čtvrt milionu diváků sledovalo jejich pohyby se zatajeným dechem, pilo očima krásu, kterou vytvářely, a svíralo bolestí nad jejich odchodem. Ve vzdachu visela otázka: Kdy se zase sejdeme? A co bude mezi tím? Proto to hrobové ticho ihned po doznění hudby a pak ta bouře nadšení hrozící zbořit tribuny. Sestry musely cvičení opakovat! Poprvé v dějinách sletů se stalo, že se skladba ihned po dokončení opakovala. Vynutili si to ovšem diváci. Byl to poslední a nejsilnější dojem tělocvičné části sletu.“

Tolik na dokreslení XI. sletu, který byl dosud největší a nejkrásnější a po němž jsme čekali dlouhých 46 let na další XII. slet (1994).

Pokus o sjednocení tělovýchovy

Po únoru 1948 vznikaly ve všech organizacích, a tedy i v Sokole tzv. akční výbory, které měly provést „očistu“. Vyloučovaly ze Sokola hlavně vedoucí činovníky, které si členstvo svobodně zvolilo, a na jejich místa dosazovaly „pokrovkové“ členy dle svého uvážení. Starostou ČOS se stal br. Truhlář, náčelníkem br. Penninger. Náčelnicí zůstala sestra Provazníková. Nové vedení ČOS nařídilo provést očistu ve všech sokolských jednotách. U nás stejně jako v jiných jednotách, nenacházel dvanactičlenný akční výbor důvody k vyloučování. Tak se očistných akcí ujaly tzv. „sokolské komise“ při výborech Národní fronty. V Libni taková komise vyloučila ze Sokola nebo zavila funkci celkem 63 členů pro „záporný postoj k lidově demokratickému rádu naší republiky“. Mezi vyloučenými byl na prvním místě jmenován starosta Sokola Dr. Jiří Štross, dále redaktor našich Zpráv K. Bíma s manželkou, několik cvičitelů, mezi nimi i br. Ladislav Horáček a také bývalý starosta Dělnické tělovýchovné jednoty (DTJ) František Petráň i s manželkou, kteří do Sokola v dubnu 1948 přistoupili. Mezi ženami to byly vzdělavatelka sestra Helena Andrllová, Blanka Holá, vedoucí dorostenek, cvičitelky Věra Decastellová a další. Vyloučených bylo 51 a zbavených funkcí bylo 12, mezi nimi i náčelník br. Jaroslav Jirák, místonáčelnice Marie Danihelková aj. Ve většině případů to mělo zlé následky i v zaměstnání, např. u br. Jiráka.

Clenstvo na vyloučování reagovalo tak, že přestalo chodit do cvičení a ze Sokola vystupovalo. Marně se nové vedení snažilo zvládnout situaci ztíženou tím, že do Sokola musely vstupovat všechny tělovýchovné organizace.

Košický vládní program z roku 1945 již žádal sjednocení čsl. tělovýchovy. Obnovení ČOS rozpuštěné v roce 1941 bylo dlouho zdržováno odporem komunistů, kteří chtěli hned sjednocení. Proto činnost ČOS mohla začít teprve od ledna 1946. Všechny snahy ČOS o sjednocení nikam nevedly. Teprve poúnorový zákon z března 1948 nařizoval povinné zapojení všech tělovýchovných a sportovních organizací do jednotné organizace, kterou byl Sokol.

V Libni mělo do Sokola vstoupit celkem 15 takových organizací. Byly mezi nimi 2 Dělnické tělovýchovné jednoty (DTJ), také Orel a dále libeňské sportovní, hlavně fotbalové kluby, jako S. K. Meteor, Slavoj, Viktorie, Čechie, Slovan a další (viz Zprávy 2/1948, str. 6 z května 1948). Většinou jen formálně byly připojeny, neboť většina funkcionářů nepřešla a do nové práce se nezapojila, a tedy ani jejich členstvo ne.

V roce 1949 se hledala posila členské základny v dělnických organizacích. V Libni byly největším podnikem České loděnice, a tak spojením s jejich ROH byla jednota přejmenována na Sokol České loděnice. Prvním předsedou byl Dr. Václav Fiala, náčelníkem A. Novotný, náčelnicí M. Pospíšilová.

V roce 1952 vznikají další závodní tělovýchovné jednoty a dávají si jména: Dynamo, Spartak, Lokomotiva a pod. V naší jednotě se ztrácí název Sokol a vzniká Dobrovolná sportovní organizace DSO Spartak Libeň Loděnice. Vlastnická práva na sokolský majetek (sokolovna, letní cvičiště a obě horské chaty v Krkonoších) přechází v lednu 1954 na Závodní radu skupiny ROH České Loděnice, n. p. (podle zákona č. 71/52 Sb.). V roce 1955 se tato nová jednota zúčastnila společně s libeňskými školami a ZV ROH Loděnice 1. spartakiády na Strahově. V jednotách vznikaly odbory Základní tělesné výchovy (ZTV).

V roce 1957 vznikl Československý svaz tělesné výchovy (ČSTV). Jednota se opět přejmenovala na T. J. Libeň Loděnice. Z majetkové podstaty ROH byly podle zákona č. 68/56 Sb. vyňaty sokolovna a letní cvičiště.

Rok 1958 vykazuje veliký pokles členstva až na 1101, z toho 232 žactva. (Srovnáváme s rokem 1945, kdy měl Sokol 2 883 členů a koncem roku 1947 dokonce 4 201 členů.) V roce 1960 se konala 2. spartakiáda na Strahově za účasti 135 žáků a žákyň, 96 žen a 18 mužů z T. J. Libeň Loděnice. Slavné libeňské loutkové divadlo bylo předáno Osvětové besedě v Praze 8. Srncův sál, v němž bylo umístěno perfektně vybudované loutkové divadlo i se stupňovitým hledištěm, byl přeměněn pro potřeby nového oddílu Umělecké gymnastiky (později moderní gymnastiky (MG)), který sem přivedla Eva Foglová v roce 1961. V roce 1964 byl založen odbor Kulturistiky, u jehož zrodu stál Štěpán Fuczík.

Na letním cvičišti se začala v akci „Z“ přestavba bývalého kuželníku na šatny se sprchami a klubovnou. Akce „Z“ vždy znamenala hodně dobrovolných brigádnických hodin, ale také dobrou spolupráci s národním výborem, s odborem výstavby a hlavně s finanční podporou. V roce 1966 změnila Konference 17. února název T. J. Libeň Loděnice na T. J. Meteor Praha.

O činnosti odboru ZTV vzniklém v roce 1955 nejsou v archivu Sokola téměř žádné zprávy. Také v Památníku téhož výročí z roku 1984 toho je velmi málo. Teprve po roce 1968 nalézáme podrobné zprávy hlavně návratem starých sokolů – Věrné gardy do sokolovny.

Libeňská sokolovna v letech 1968–1984

Dvacet roků chodili libeňští sokolové smutně kolem své sokolovny a jen vzpomínali, kolik radostí jim od mládí tato milá budova poskytla. Teprve celostátní obrodný proces vyvolaný Alexandrem Dubčekem a prezidentem Ludvíkem Svobodou dával naději, že Sokol bude opět žít jako dříve.

Pražské jaro roku 1968

Politické napětí se uvolňovalo, a tak se již 6. dubna 1968 sešel v Praze „Přípravný výbor Sokola“, vydal provolání k obnovení sokolské činnosti a svolal nejprve pražské sokolstvo na Žofín (Slovanský ostrov) na den 21. dubna 1968. V Libni, jako v jiných sokolských jednotách, se sešel přípravný výbor Sokola a svolal Manifestační schůzi Sokola v Libni na úterý 30. dubna.

Konala se v zapůjčeném malém sále libeňské sokolovny a předcházela jí schůze sokolských žen v Karlíně. Schůzí v Libni zahájil br. Jirák přivítáním členů, zejména 93letého praporečníka br. Karla Panušky. Hovořili: br. Jirák, sestry Danihelková, Andrlová a Věra Decastellová. Obsáhlý referát o Sokole přednesl br. Dr. Jiří Štěpnička. Bratru Janu Koubkovi bylo poděkováno, že tak svědomitě opatřoval sokolské prapory a celý bohatý archiv po celou dobu okupace až dodnes. Přítomným členům byly rozdávány přihlášky do Sokola (ČOS). Průběh celé schůze byl radostný a je zachycen na magnetofonovém pásku.

V Praze se pak konal ve výroční den Pražského povstání 5. května 1968 na Žofíně slavný a mohutný sjezd zástupců padesáti sokolských žup z celé republiky a dalších nadšených sokolů. Mnoho jich přišlo v sokolských krojích, ostatní se Sušchardovým odznakem „Na stráž“. Bylo tu na 3 000 účastníků, do sálu se nevešli, a tak sledovali průběh sjezdu v parku z amplionů, umístěných v oknech budovy. Všechno se zdálo být dobré a jasné, ale nebylo tomu tak dlouho. Politické uvolnění trvalo jen do 21. srpna 1968, kdy nás v nočních hodinách přepadla vojska Varšavské smlouvy.

V libeňském přípravném výboru Sokola (PV) byli zpočátku bratři Jirák, Kodl, Štěpnička, Rusý, Andrle, Ladislav Svoboda, Ota Kačer a Josef Hašek; za ženy sestry Věra Decastellová, Holá, Andrlová, Danihelková, Vaňková a Kořínská. Že to neměli lehké zejména v jednání o zapůjčování sálů aj. s výborem TJ Meteor a tehdejším předsedou Hájkem, je patrno z mnoha zápisů.

Podmínky Meteoru byly pro nás nepřijatelné. Proto II. června se PV rozhodl požádat Školskou správu ONV 8 o souhlas k propůjčování tělocvičny ve škole Palmovka. Dohoda byla uskutečněna na dva dny v týdnu od 1. září. Na schůzi

25. června byl PV rozšířen o br. Vajkrtu a br. Holého a bylo jednáno o vydání nultého čísla Zpráv Sokola v Libni.

V těch měsících – v květnu a v červnu – se konalo mnoho schůzí PV jak v ČOS, tak v Župách i v jednotách. Důležité bylo setkání delegací ČSTV a PV ČOS dne 23. května a ustavení společných komisí; programové (Žižka a Kavalír) a organizační (Šterc a Hobza) a také vzájemný slib, že si nebudou narušovat vzájemnou činnost. Ale už v červenci se v tisku objevují zprávy o sporu mezi ČSTV a Sokolem. Na 5. plénu ČSTV došlo ultimativním způsobem k přerušení jednání. Dr. Hobza se ohradil v kinosále Tyršova domu dne 15. července: „Chceme jednání rovný s rovným a žádné ultimatum!“

V říjnu dostáváme důležité zprávy z PV ČOS, že došlo konečně k dohodě a že byl ustaven Ústřední přípravný výbor tělocvičného svazu Sokol (ČsTS Sokol). Předsedou se stal Dr. Šterc, místopředsedou Dr. Hobza, náčelníkem Jiří Žižka, náčelnici Eva Bémová, vzdělavatelem Dr. Hiller. Obdobně má dojít k splynutí PV Sokola (ČOS) a složek ZTV. Informovali jsme o tom TJ Meteor dopisem z 16. října a navrhli setkání obou složek 23. října v sokolovně. Naše další schůze se konala 4. listopadu v Klubu důchodců v ul. Vosmíkových, byla rozšířena o cvičitelské sbory a připravila členskou schůzi Sokola ČOS na den 6. listopadu 1968. Ta rozhodla vstoupit do ČsTS Sokol v TJ Meteor Praha. Na této schůzi, zahájené a řízené br. Jirákem, byla uctěna vzpomínka na sestru Hanu Decastellovou, která zemřela 27. října 1968 ve věku 88 let. Byla nejmladší zakládající členkou ženského odboru žen libeňského Sokola v roce 1898. Informace o Sokole podali br. Štěpnička, ses. Decastellová a hosté – župní starosta br. Vágner a sestra Reindlová.

K jednání s TJ Meteor Praha došlo 11. listopadu a bylo dohodnuto první cvičení žen a mužů. Cvičení žactva a dorostu se předpokládalo až po Novém roce. A bylo tu tedy první cvičení ve čtvrtek 21. listopadu 1968 – ženy od 19.00 hodin, muži od 20.30 hod. ve velkém sále.

Ten den se také konala první beseda necvičícího členstva. Tu zahájil br. Jirák, mluvil na ní župní vzdělavatel br. Růžek aj. Pozdravný dopis naší nemocné vzdělavatelky ses. Andrlové přečetla Věra Decastellová. Bylo odevzdáno 85 přihlášek i členských příspěvků a začalo se žít v naší sokolovně pod hlavičkou Československý tělocvičný svaz Sokol (ČsTS Sokol).

„Pražské jaro 1968“ nám otevřelo cestu do naší sokolovny, kam jsme plných 20 let nevkročili. Jednání s držiteli sokolovny – s výborem TJ Meteor Praha i s odborem ZTV (Základní tělesná výchova) byla obtížná a zdlouhavá, takže teprve 21. listopadu 1968 mohlo členstvo začít cvičit v sokolovně. Náčelník ZTV Ing. Václav Řoubal přivítal naše muže a náčelnice ZTV Miloslava Štěpánková naše ženy-sokolky. Jedněm ani druhým se to moc nelíbilo – každý ale musel něco

ze svého slevit. Ustavující schůze nového odboru Sokol se konala 3. února 1969 a byl zvolen výbor v tomto složení:

předseda: Josef Kříž (1926)

místopředseda: Ing. Jiří Polanecký (1934)

náčelník : Ing. Václav Ďoubal (1933)

místonáčelník: František Kodl (1909)

jednatel: Josef Rusý (1922)

vzdělavatel: Miroslav Hokův (1929)

metodik: Dr. Jiří Štěpnička (1924)

náčelnice: Věra Decastellová (1919)

hospodář: Otakar Kačer (1915)

zdravotník: MUDr. Alena Nevařilová (1925)

soutěže: Otakar Zima (1936)

tělovýchovná vystoupení: Jindřich Vondrášek (1935)

bez funkce: Miroslav Tůma (1921), Jiří Pospíchal (1935), Alena Vávrů (1934)

Z původního výboru ZTV zůstali: Polanecký, Ďoubal, Vondrášek a Zima.

První členská beseda 7. března 1969 byla věnována prvnímu prezidentovi T. G. Masarykovi a již 19. března zahájil metodik Dr. Jiří Štěpnička třicetihodinový kurs pro cvičitele. Také již v březnu byly pořízeny jmenné seznamy členstva původního ZTV i přistoupivšího ČOS. Vykazují 124 mužů a 321 žen, tedy celkem 445 dospělých. Příchodem 270 sokolů vzrostl počet členstva odboru Sokol o 61 % a dále rostl. TJ Meteor Praha udává k 20. června 1970 celkem 1 995 členů ve 12 oddílech a v tom byl nejpočetnější Sokol 955 členů, tj. 47,9 %.

Prestože byl příliv členů veliký, ve cvičení se to neprojevilo. Celoroční průměr ve cvičení mužů byl jen 12,9, u žen 37,75, žáci i žákyně průměr 25. Rozdělení cvičebních dnů nebylo dobré. Muži cvičili v pondělí a čtvrtk, žáci úterý a pátek, cvičitelé žáků tedy nechodili do cvičení mužů (4 dny v týdnu). Velmi pozdní začátek cvičení mužů od 20,30 hod. (po cvičení žen – 19,00–20,30 hodin) byl asi hlavní příčinou malé návštěvnosti. Hlavní výbor Meteoru vzal mužům hodiny ve velkém sále, určil jim cvičení jen v lodích, později v Srncově sále. Tam pro nedostatek náradí se cvičení zvrhlo jen na fotbálek.

Velmi dobře si vedli cvičitelé žáků. Na městský přebor ve sportovní gymnastice 9. 4. 1970 na Zlíchově připravoval žáky cvičitel Václav Kilián. Družstvo mladších žáků obsadilo 1. místo (z 9 družstev) a v jednotlivcích získal 1. místo Aleš Krotil, 2. místo Václav Pernecký.

Mnoho dalších dobrých akcí vykazoval výbor odboru Sokol v „Analýze činnosti 1968–1970“, která má 8 stran a kterou si vyžádal hlavní výbor Meteoru. Na mimořádné společné schůzi obou výborů 7. 12. 1970 se snažil výbor Sokola ob-

hájit svoji činnost, ale marně. Vše bylo předem rozhodnuto, analýza nebyla k ničemu. Předseda hl. výboru Dr. M. Hájek prosadil „zastavení činnosti výboru Sokola s okamžitou platností“ a vyzval k opuštění místonosti.

Bezpráví, hrubost a ponižování byly ještě znásobeny článkem „Rozlet libeňských sokolů“ v Rudém právu z 29. a 30. 12. 1970. Redaktorka M. Hojerová v něm, na základě informací předsedy Dr. M. Hájka, očernila výbor Sokola, jak nejlépe dovedla. Nejhůř byl napaden předseda Josef Kříž a náčelnice Věra Decastellová. Výbor Sokola protestoval. Poslal doporučené dopisy hlavnímu výboru TJ Meteor, žádal revizní komisi Meteora o přešetření. Od ní dostal po urgenci za 6 týdnů neurčitou odpověď, dále žádal o pomoc Městský výbor Sokola, stěžoval si i na OV KSČ. Naši osmistránekovou „Analýzu činnosti“ snad nikdo ani nečetl, natož aby porovnával úspěchy Sokola s nedostatky, k nimž se výbor přiznával. Zkrátka: doba již Sokolu nepřála.

V roce 1971 odbor Sokol jen živořil pod vedením předsedy Josefa Blumensteina a náčelníka Jindřicha Majera (oba KSČ). Náčelnici odbor celý rok neměl, až teprve 11. října potvrdil hl. výbor do funkce Věru Haufovou. Na výroční schůzi 16. 12. 1971, svolanou předsedou Blumensteinem, se sešlo 44 členů, ale hl. výbor nedovolil její konání, že nebyla dostačeně připravena. Konala se tedy až 20. ledna 1972 za účasti 59 členů. Byl zvolen nový výbor odboru Sokol, který s malými změnami řídil činnost až do roku 1989. Zvoleni byli: předseda prof. Dr. Miroslav Hauf, místopředsedkyně Marie Kodlová, náčelníkem Jindřich Majer, místonáčelníkem František Kodl, náčelnicí Věra Haufová, místonáčelnicí Alena Vávrů (naše pobočka ve škole na Invalidovně), zapisovatelkou Miluška Rusá, hospodářem Ludvík Holý a pro styk s necvičícím členstvem Jarmila Šandová (Procházková).

Tento výbor přinesl mnoho nového a dobrého do tělocvičné činnosti odboru Sokol. Tak již v roce 1972 zavedl novinku: cvičení rodičů a dětí (R+D) podle prof. Jany Berdychové. Byli jsme mezi prvními v Praze. V tomtéž roce jsme pro naše cvičitele uskutečnili 11 lekcí cvičení na trampolíně. Vedl Luboš Novotný, účast 12 mužů i žen. Koncem roku odbor podal přihlášku o titul „Vzorný kolektiv“.

Věrná garda, oddíl necvičícího členstva, začínala svoji činnost také již v roce 1972. První beseda se konala ve Filipově síni 22. března, účast 36. Na příští besedě (26. dubna 1972) promítal své barevné diapozitivy z Paříže předseda Dr. Hauf. 45 účastníků si vyslechl i nové francouzské šansony. Třetí beseda nazvaná „Zemi milované“ byla věnována památce K. H. Mácha. Dr. Mirek Vaněk v roce 1973ovořil o olympiadě v Mnichově, koncem roku Dr. Fr. Bulánek vzpomínal na starou Libeň. U kolébky téhoto besedu stál František Kodl, později Adolf Petule. V roce 1974 připravovali oba společně cyklus pěti besed, zaměřených na 90. výročí za-

ložení Sokola v Libni (1884). Vybírali v archivu fotografie, šibřinkové pozvánky, kresby v Památníku cvičitelského sboru a obrázky ze sletových památníků a z těch pořídili ofotografováním černobílé diafilmy a ty na besedách roku 1974 promítali a komentovali. Tak získali trvalý kádr našich starších členů – pamětníků a dali pevný základ nynější „Vérné gardě“, o níž se ví nejen v Praze, ale v celé republice, že je nejčilejší a dopravdy sokolskou. Od roku 1975 je vedena „podpisová kniha“ na besedách a je tedy přesná evidence o počtech účastníků. Za 22 roků činnosti je průměrná návštěva 45 osob. Máme i kroniku Vérné gardy, i samostatnou „Obrazovou kroniku“. Jsou v nich zachyceny kulturně poznávací vycházky, výlety do přírody i autobusové zájezdy.

Období 1972 až 1984

V novém devítičlenném výboru odboru Sokol v TJ Meteor Praha, zvoleném 20. 1. 1972, bylo 7 dobrých, zkušených a hlavně velmi pracovitých sokolů. Manželé Haufovi a Kodlovi, Miluška Rusá a Ludvík Holý, později i Jindra Vajkrt – to byli hlavní činitle, kteří dokázali vyvést odbor Sokol z kritických situací. Na jedné schůzi se výbor usnesl, že všichni budou své zprávy předkládat písemně. Pečlivě se kontrolovalo plnění celoročního plánu, a když se začalo soutěžit o titul „Vzorný odbor“, dbalo se na plnění všech dobrovolných závazků. Na tiskopisech se znamenala docházka do cvičení u všech složek a koncem cvičebního roku se odměňovali nejlepší. Dobře spolupracovaly cvičitelské sbory. Jejich společná schůze se konala každý měsíc a předcházela schůzi výborovou. Věra Haufová dbala na dodržování pořádku a byla iniciátorkou mnoha dobrých a úspěšných činností. O schůzích cvičitelského sboru žen máme v archivu hodně zápisů.

Soutěžení žactva a dospělých patřilo do kritérií pro získání titulu „Vzorný“. Soutěžilo se ve sportovní gymnastice o přebor jednoty i vysších celků (oblasti i města) a také o odznak zdatnosti (OZ) i dětský odznak zdatnosti (DOZ). Dospělí muži i ženy soutěžili zejména ve hrách odbíjená, košíková). Za něco byly diplomy, za něco odznaky. O odznacích „Zlatá Praha“ bude dále ještě psáno ve zprávě o turistice mládeže i dospělých.

V našem archivu máme hodně zajímavého materiálu o tělocvičné činnosti, o výletech a autobusových zájezdech. Vybíráme některé zajímavosti. Tak např. v oddílu nejmladšího žactva, který vedla Františka Pášová, se konala 24. 2. 1975 zimní soutěž, kde získal 3. místo a 18,5 bodů náš nynější starosta – Jiří Novák. Tehdy mu bylo 5 let. Jinde čteme, že v docházce za září až prosinec 1977 byl 10. nejlepší sedmiletý žák Jiří Novák (28 hod. = 87,5 %). Na obvodní soutěži SG 28. 3. 1978 v Karlíně se umístil Jiří Novák na pátém místě počtem 27 bodů, tj. 90 %.

V kategorii starších žáků se umístil Roman Kolář na 2. místě 36,7 bodů, tj. 91,75 %. V docházce se vyznamenal Roman Kolář v roce 1976/77, kdy byl nejplnějším a po 6 měsících měl 100 % docházku, celkem 62 cvičebních hodin.

Školení cvičitelů a cvičitelek byla věnována také velká pozornost. V roce 1976 absolvovali školení IV. třídy dorostenci: Zdeněk Lauschmann (17) a Martin Halík (15). V následujícím roce pak: Josef Řezníček (29), Aleš Krotil (19) a Josef Srnský (15). Průkaz cvičitele III. třídy získali v roce 1978 Řezníček, Lauschmann a Halík. Na školení IV. třídy bylo přihlášeno v roce 1976 celkem 15 mladých cvičenek, např. Jindra Hovorková. Někteří další působí dnes již v jiných jednotách, např. Zdeněk Lauschmann (Zlíchov), Martin Halík (Vinoř).

Tělocvičné akademie se konaly každoročně. Zvláště pečlivě se připravovaly ty k 90. a 95. výročí (1974 a 1979) založení Sokola v Praze-Libni. Mimořádně významné byly oslavy 100. výročí v roce 1984. Na těchto oslavách velmi záleželo hlavnímu výboru TJ Meteor Praha, protože v jeho znaku pod zelenou hvězdou bylo použito letopočtu 1884, tedy vzniku Sokola, zatímco SK Meteor byl založen roku 1896, tedy o 12 let později. Oslavy probíhaly od jara. V dubnu se konala první zkušební Tělocvičná akademie věnovaná oslavám. Deset čísel programu bylo dílem našich autorů, tedy původních. Hostem byly ženy TJ Tesla Žižkov, zřejmě sokolky a předvedly v dobovém cvičebním úboru prostná žen na VI. sletě 1912. To bylo v naší sokolovně.

V divadle S. K. Neumanna v Libni (dnešní divadlo Pod Palmovkou, kde v hostinci U Deutschů byla založena 26. října 1884 Tělocvičná jednota Sokol Libeň) v jeho krásném sále se konala slavnostní akademie – 15. října v 17:30 hodin. Bohatý program uváděl herec divadla pan Jiří Havel.

Program slavnostní akademie ke 100. výročí založení jednoty se skládal z následujících vystoupení:

Cvičení dříve a dnes – ml. žáci, autor F. Kodl

Když se míč schová v síťce – ml. žákyně, vedoucí J. Hovorková

Cvičení na třech hrazdách – st. žáci TJ Slavoj Praha 7, autor Dr. Kašák (Slavoj také slavil 100. výročí)

Mladí – radost – pohyb – st. žákyně, ved. J. Hovorková

Mladí v Moderní gymnastice – dívky, ved. Eva Foglová (komponováno k 25. výročí MG)

Pódiová skladba s lentou (*se stuhou, pozn. ed.*) – dívky MG, ved. Eva Foglová

Po přestávce byly udělovány slavnostní plakety zasloužilým tělovýchovným pracovníkům. Plakety převzaly i někteří starší sokolové, např. bývalý starosta Sokola Dr. Štross, náčelník Jaroslav Jirák, loutkář Jar. Beránek, archivář Adolf Petule, matrikář Ludvík Holý a jiní. Mnoho vyznamenaných bylo z TJ Meteor a

také mnozí činovníci našeho odboru, tehdy již odboru ZRTV (Základní a rekreační tělesné výchovy).

Tělocvičná část slavnostní akademie pokračovala:

Aerobik – ženy MG, ved. Eva Foglová a Tamara Janů

Radost z pohybu – ženy ZRTV, ved. Věra Decastellová

Rytmus mládí – mladí cvičitelé, autoři naší hosté Luboš Čapek a Dana Rádová (vítězná skladba ze soutěže pódiovek 1982 v Žilině)

Slavnostní schůze se konala 24. října 1984 ve velkém sále libeňské sokolovny za účasti mnoha čelných představitelů obce, tělovýchovných i jiných organizací. Také zde byli vyznamenáni další pracovníci v tělovýchově, rozdávány pamětní listy a vlaječky.

O přestávce si návštěvníci slavnostní schůze prohlédli výstavu ke 100. výročí, uspořádanou ve Filipově síni libeňské sokolovny ve 2. patře. Ze zachovalého archivu tam snesli bratři Petule, J. Valenta, F. Kodl, sestry Decastellová, Kodlová, Šulcová, Holá aj. mnoho cenných památek. Výstava trvala celý týden a vidělo ji hodně návštěvníků i žactvo školy Na zámečku.

K dokreslení období stého výročí musíme ještě napsat o činnosti Moderní gymnastiky a oddílu Jóga a Kardio, o turistických oddílech ml. žactva a JILMu a o bohaté činnosti Věrné gardy. Členové těchto oddílů mají veliký podíl na tom, že libeňská jednota patřila a stále patří mezi ty nejlepší v Praze.

Potud končí vyprávění br. Petuleho o vzniku a činnosti T.J. Sokol Libeň; o období let 1984-1989 vypráví dále br. František Kodl.

Období 1984–1989

Sepsal br. František Kodl (1909–1998)

K oslavám v jubilejném roce 1984 byl vydán hezký Památník stého výročí založení Tělocvičné jednoty Sokol v Praze-Libni. Největší část připravil archivář a vedoucí Věrné gardy bratr Adolf Petule. Sportovní části a konečnou úpravu do tisku provedl redaktor Tomáš Svoboda. Byl to již třetí Památník libeňského Sokola (k 25., 50. a 100. výročí). V Památníku je oceňován vzestup kvality cvičení v odboru Sokol po roce 1972, kdy se přihlásil do Soutěže o titul „Vzorný odbor“. Soutěžila tehdy celá jednota, všechny oddíly i všechna družstva. Počet členů a hlavně mládeže rostl, docházka do cvičení se lepšila. V roce 1984 byla průměrná návštěva v jedné cvičební hodině tato:

žactvo:

rodiče a děti 10 párů
předškolní žactvo 16
mladší žáci 21
starší žáci 29
starší žákyně 16
dorostenci 4
dorostenky 5

členstvo:

muži – zákl. gymn. 7
ženy – zákl. gymn. 17
muži – kondiční gymn. 13
ženy – Invalidovna 19
ženy DG na Žernosecké 86
Jóga, muži a ženy 12
KARDIO, muži a ženy 48

Byl nedostatek cvičebních prostorů, takže mladší žáci a mladší žákyně cvičili společně ve velkém sále, někdy se tam ani nevešli. Podobné problémy mělo starší žactvo a dorost. Přesto se jména libeňských dětí objevovala v soutěžích mezi prvními. Cvičitelé nechyběli na žádném cvičitelském srazu ani školení. V jednotě probíhalo dlouhodobé školení, které vedla metodička Dáša Horáčková. V soutěži o titul „Vzorný odbor“ byl získán III. stupeň roku 1973, II. stupeň 1978, I. stupeň 1983. Bronzová plaketa k I. stupni získána roku 1986. Stříbrnou plaketu k I. stupni by býval odbor dostal v roce 1990. Vyznamenání Zásluhy o rozvoj tělesné výchovy II. stupně získal již v roce 1985.

Každoročně se konaly Dětské karnevaly a Dětské dny spojené s autobusovým zájezdem a také Mikulášská nadílka. Odbor pořádal tělocvičné akademie, na kterých se objevovala vždy nová čísla našich mladých cvičitelů. Do soutěží pódiových skladeb bylo posíláno až 5 skladeb. Uvedeme alespoň tu nejpopulárnější z roku 1989, skladbu Jindry Štefkové a Josefa Řezníčka s názvem „Pruhovaná“. Dostala tehdy druhou cenu.

Měli bychom si připomenout alespoň jména tehdejších žáků, kteří se objevují v sokolovně i dnes, již jako cvičitelé, např. Jiří a Tomáš Novákoví, Vladislav a Pavel Voráčovi, Jan Kolář, Filip Kadlec, Aleš Kafka, Jan Hora, Radek Zeman, Tomáš Novotný a jiní. Už tenkrát pracovali jako cvičitelé František Kodl, Zdeněk Lauschmann, Martin Halík, Roman Kolář, Josef Srnský, Josef Řezníček, Aleš Krotil, Martin Vetengl a jiní. Cvičitelky: Věra Decastellová, Věra Haufová, Janešová, Anna Kavinová, Marie Kodlová, Hovorková-Štefková aj.

Turistické oddíly žactva

V osmdesátých letech se zrodily dva turistické oddíly. Turistický kroužek mladšího žactva (TK1) založili a dlouho vedli manželé Kodlovi. Vrcholné období kroužku začalo v roce 1980, kdy na získání odznaku „Zlatá Praha“ bylo obětováno 11 zimních sobot (leden–březen) a průměrná účast byla 22 osob. Následovalo Léto v Posázaví (3×) a potom Hřebeny Brd (4×), kde již pomáhali mladší cvičitelé Lauschmann a Halík. V lednu 1981 žactvo poznávalo Románskou Prahu (8×) a Gotickou Prahu (vedla J. Besperálová). Dobře motivované byly výlety žactva spojené s četbou Jiráskových pověstí. Na 7 výletech „Po stopách starých pověstí českých“ byla účast 22 až 36 osob. V jubilejném roce 1984 byly velmi úspěšné vycházky po Praze 8 „Poznáváme své město“. Bylo jich 9 s průměrnou účastí 24 osob. Vycházky mely dvě části: kulturně poznávací, ke které byl rozmnožen dvojlist (na textech spolupracoval br. A. Petule), druhá část vycházky byla rekreační – obyčejně někde na louce nebo v Areálech zdraví – hry.

Každoročně se také v červnu konaly autobusové zájezdy dětí (např. 5× do Českého ráje). Prázdninové soustředění mladšího žactva bývalo v chatičkách TJ Meteor v Chřenovicích na Sázavě. O bohaté činnosti obou turistických kroužků by se dalo ještě mnoho psát, zejména o pestrosti a nápaditosti programů práce s dětmi, ale to snad při jiné příležitosti.

Turistický kroužek starších žáků a dorostenců (TK2) = JILM

O oddílu JILM je podrobněji pojednáno ještě v textech jeho vedoucích Z. Lauschmanna, J. Nováka a J. Přecha dále, pozn. ed.

Programy vycházek mladšího žactva byly stále náročnější, a tak bylo nutno ustavit kroužek starších žáků a dorostenců. U samého zrodu stál Zdeněk Lauschmann a 1. února 1982 se narodil turistický oddíl JILM (*JILM je zkratka ukrývající zakázaný název „Junáci indiánské lesní moudrosti“, pozn. ed.*). K vícenásobným výpravám každý třetí týden přibyly ještě středeční schůzky v klubovně. Na schůzkách se připravovaly výpravy a žáci se učili čtení map, práci s buzolou, uzlování, vzdělávali se nenášilně v akcích Děd Vševed, Všeměl, Jazykohrátky, Památnovák a jiné úkoly, které si Zdeněk vymýšlel. Dost času bylo vždy na hry, soutěže a písničky při kytaře. Výpravy bývaly jednodenní, v létě dvoudenní s přenocováním v přírodě nebo v turistické noclehárni. Chlapci se učili znát přírodu, květiny, rostliny, stromy, hledat červený tis i strom jilm, jehož list je ve znaku oddílu. Nachodili hodně kilometrů pěšky, dělali výpravy i na kolech. Na výpravách byly oblíbené dlouhodobé bojové hry, stejně jako každoroční zimní hra „Vyzvědači“ v ulicích Starého Města. Stanové tábory si Jilmáci stavěli na zelené louce a často měnili místa. Zkusili i Putování na Slovensku. Nebáli se ani brigád v okolí sokolovny a na udržování „Chráněných území na Praze 8“. V osmdesátých letech spolupracovali s vedoucím Romanem Kolářem, Josefem Srnským, Jiřím Benešem a jiní.

Věrná garda

Věrná garda je oddíl krásného přátelství a pravého bratrství, jak si to představoval zakladatel Sokola a první starosta Jindřich Fügner. V roce 1984 měla naše Věrná garda za sebou již 9 roků bohaté činnosti a 72 besed s průměrnou účastí 42,3 osob na jedné besedě. Prvních 49 besed bylo věnováno cyklu přednášek „Znáš tu zem líbeznou? Krásy Československa – slovem i obrazem“. Na 50. besedě se objevil nový cyklus přednášek nazvaný „Daleké cesty“. V roce 1984 to byl Split a ostrov Hvar (Josef Valenta) a od různých přednášejících: Normandie, Kavkaz, Mexiko a jiné země. Dvě besedy v tom jubilejním roce byly věnovány promítání diafilmů pořízených z archivních dokumentů již k 95. výročí. Výklad podal archivář br. Petule.

V rozmnožovaných měsíčních programech Věrné gardy bývají oznamovány čtyři druhy akcí, kromě besed, návštěva výstav nebo kulturních památek v Praze, celodenní výlety do okolí Prahy a autobusové zájezdy do vzdálených míst. Vynikající vedoucí mnoha zájezdů byla Františka Pášová, která však 13. 4. 1984 zemřela. Posledním jejím zájezdem byl zámek Frýdlant a Lázně Libverda v roce 1982. Z ce-

lodenních výletů uvedeme cyklus největší: „Putování kolem Prahy za 24 dní“. Vedeni Ludvíkem Holým a Františkem Kodlem jsme našlapali celkem 112 kilometrů a 20 účastníků získalo odznak 100 jarních kilometrů. Jejich věkový průměr byl 73,05 roků. O všech akcích je v archivu bohatá obrazová dokumentace a 7 kronik Vérné gardy.

Jóga

Jóga, oddíl zdravotního tělocviku, byl zaveden již v roce 1981. Vedoucími byli obětaví manželé Jeřábkovi a také Věra Haufová. Průměrná návštěva cvičení byla zprvu 10–12, v letech 1986 až 1989 vzrostla až na 18. Cvičilo se nejdříve v malém sále zvaném též Badmintonový (dnes Alšův sál podle velikého Alšova obrazu). Sál byl na jógová cvičení příliš chladný, proto se přešlo do Srncova sálu, kde se cvičí dodnes (*již tomu tak není, oddíl klasické jógy v současnosti naše jednota nemá, formuje se však zatím neformální oddíl akrojógy (párové akrobatické jógy) pod vedením sester Kolářových, pozn. ed.*).

Zdravotní oddíl Kardio

Zdravotní oddíl KARDIO cvičil také jen jednou týdně a v roce 1984 měl v šesti skupinách průměrnou návštěvu 48,4. Byl založen a řízen MUDr. Jarmilou Winterovou z kardiologického oddělení OÚNZ v Praze 8. Od března 1981 se stali všichni členy odboru ZRTV. Na každém cvičení byl přítomen lékař a zdravotní sestra. Společnou rozcvíčku vedla Markéta Ladová, studující na lékařské fakultě. Cvičení bylo několikrát přerušeno a cvičenci si měřili tepovou frekvenci a museli vysadit při dosažení předepsaného maxima. Podle lékařského vyšetření byli rozděleni do skupin podle dovolené zátěže od 50 do 150 wattů. Počet cvičících kardiáků stále vzrůstal až na průměr 64,3 v roce 1987. V březnu roku 1988 byl celý oddíl převeden do zdravotního odboru TJ Meteor Praha.

Sametová revoluce v roce 1989 ukončila činnost odboru ZRTV a všichni dobří a „věrní“ pracovníci přešli do Sokola, obnoveného v Libni 28. března 1990, v den výročí narození Jana Amose Komenského.

Sokol za komunismu (?!)

*Vzpomínka na dobu Františka Kodla, sepsal RNDr. Zdeněk Lauschmann
(v Libni od roku 1976 jako dorostenec)*

Není to nějaký omyl? Sokol a komunismus – vždyť to vůbec nejde dohromady! A přece to není omyl, jen je třeba malého vysvětlení. Samozřejmě – slovo Sokol nebylo tenkrát nikde napsané, ani nemohlo být.

Ale co je to vlastně ten Sokol? To jsou přece nějací lidé, nějaká činnost a nějaká myšlenka, ne? Pak ovšem odbor Základní a rekreační tělesné výchovy tělovýchovné jednoty Meteor Praha byl sokolský skrz naskrz.

Nepochybně to byla zásluha manželů Kodlových, kteří po roce 1968 odbor vedli spolu s dalšími zapálenými spolupracovníky. Většina z nich vyrostla ve skutečném, předválečném Sokole a měla v sobě to, čemu se říká sokolský duch. Je to především ryzí lidství, zní tam však silně také obětavost jedince pro celek, ale nefanatická, je to elán i bojovnost, ale neagresivní, a hlavně je to radost ze všeho krásného a dobrého. Tyto vlastnosti z oněch lidí vyzařovaly stále a všude – v tělocvičně, na hřišti, ve městě i v přírodě – a celá léta jemně a přitom účinně formovaly všechny, kdo se do bohaté činnosti libeňské jednoty zapojili.

Když potom, po roce 1989, mohl být Sokol v Libni obnoven i podle jména, tak vlastně nebylo co řešit – odbor ZRTV až na několik jednotlivců přešel jako celek do ČOS. Cvičitelé i činovníci prostě jen pokračovali ve své práci a nováčci ve výboru, sokolským duchem odchovaní, přirozeně navázali na své moudré předchůdce. A kluci? Ti bez tak odjakživa „chodili do Sokola“, tak jen vyměnili červené trenýrky za modré a jelo se dál.

Ženy v libeňském Sokole

Na začátky cvičení žen a své působení v libeňském Sokole vzpomíná dlouholetá náčelnice Milada Věra Decastellová (1919–2014).

K základní zprávě o historii a vzniku naší jednoty a k její činnosti za uplynulých 120 let je nutno přidat neodmyslitelnou účast žen. Od žákyň počínaje, až k těm nejvyššího věku a k těm, které s námi nepřestaly sympatizovat. Takže můj příspěvek se bude týkat hlavně ženských složek, jako důležité součásti celá jednoty.

Jistě mi bude odpuštěno, že některé pasáže si čtenář přečte v obou příspěvích. Můj celý život je příliš svázán se Sokolem, abych neuvedla rodinné vzpomínky mých rodičů a sourozenců i své vlastní.

Zakládající výbor odboru žen libeňského sokola (1899), foto: archiv T. J. Sokol Libeň

Zakládající výbor odboru žen byl ustaven již v roce 1898 a na fotografií z roku 1899 můžeme vidět všechny jeho členky. Ještě ani neosmnáctiletá je tam moje maminka. Jinak jsou to vesměs manželky členů jednoty a vážených libeňských občanů. První náčelnicí byla zvolena paní Růžena Vocetková, tehdy si ještě sestro neříkaly. Na dobových fotografiích si všimněme oblečení, utváření cvičebních úborů a hlavně počtu žákyň, podle tehdejší módy oblečených do stejné podoby

s dospělými. Významný byl rok 1893, kdy paní a dívky věnovaly libeňskému Sokolu nádherný dvoustranný prapor se stuhami, který můžeme vidět ještě dnes, pietně uchovávaný v archivu (*jeho repliku můžete vidět na našich akcích, pozn. ed.*).

Růžena Vocetková, první náčelnice Sokola Libeň (1899), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Přelom století přinesl v roce 1901 již IV. všesokolský slet, kdy se poprvé svým cvičením na veřejnosti předvedly i ženy. Libeň se v tu dobu ukázala veřejným cvičením na místě zvaném Pánkovo pole. Víte, kde to bylo? V místech, kde dnes projíždí metro, dříve železnice, prostor mezi ulicemi Na Žertvách a Novákých, jak vidíme na dobových fotografiích (str. 27). Počty ženských složek se po sletech, od roku 1901 a 1907 zvedaly a byly to hlavně mladé ročníky. V roce 1909 bylo péčí tehdejšího starosty bratra Filipa a celého výboru rozhodnuto o stavbě vlastní budovy sokolovny. Po dohodě se zastupitelstvem obce Praha VIII bylo přistoupeno ke stavbě. Požadavkem bylo, že součástí sokolovny budou i městské lázně. Za pouhých 9 měsíců, s finančním příspěvím obce, byla sokolovna postavena a 14. srpna 1910 slavnostně otevřena.

V přípravách na poslední předválečný slet v roce 1912 se sokolovna cvičícími jen hýbala. V jedné hodině strídavě cvičilo cca 30 žen, 18 dorostenek, ale už přes 80 žákyň (fotografie to jasně dokládá).

Ženy 1912, foto: archiv T. J. Sokol Libeň

Bohužel první světová válka tvrdě zasáhla do všeho dění českého života a tím i do Sokola. Muži narukovali, ženy byly přinuceny se samy starat o rodinu a navíc mnohé pracovaly na válečných úkolech. V sokolovně byl zřízen vojenský lazaret, jehož život máme rovněž na mnoha fotografiích. Dokonce v místech, kde dnes stojí garáže (*nyní zde jsou parkovací místa, pozn. ed.*), se pěstovaly brambory pro pacienty.

Rakousko-Uhersko skončilo a první roky naší republiky posvětil i Sokol. Byly zřízeny sokolské obranné hlídky, které působily do doby, než byla utvořena armáda Československé republiky. Jako doklad uchováváme červeno-bílou růžici jako odznak těchto útvarů.

Hned v roce 1920 byl uspořádán VII. vsesokolský slet a je známo, že venkovské jednoty dovezly tolik potravin, že o jídlo měla postaráno celá Praha. Pochopitelně Libeň se zapojila nebývalým počtem cvičících. Všimněme si v mému příspěvku ženské účasti: 115 žen, 170 dorostenek, 314 žákyň! Co k tomu dodat!

Tehdejší život se celoročně soustředoval v krásné nové sokolovně, o které se dovídáme i v jiných příspěvcích. Po válce se nutně změnilo využívání volného času. Přibyl zájem o moderní pojetí cvičení, což znamenalo více využívat přírodu.

Vracíme se k pořádání výletů, vzniká odbor pobytu v přírodě a odbory tzv. prostého tělocviku. Jsou to míčové hry a atletika. Je nutno vybudovat cvičiště. Po různých jednáních a přesvědčování se ustavila v roce 1923 za vedení bratra Bessera „Stará garda“, která na sebe tuto povinnost vzala a nastala práce. Opět se uplatnily ženy ve velkém počtu 175 žen a dorostenek při odkopových pracích. Konečně v roce 1924 byly práce dokončeny a červen t. r. se pochlubil cvičením všech složek jednoty. Fotodokumentace ukazuje první kopáčské práce na nerovném terénu, vyrovnání cvičební plochy hřiště, stavbu krásné brány, domku pro sokolníka a mnoho záběrů z bohatého života na cvičišti v dalších letech.

Brána letního cvičiště, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Protože firma Grab, které patřil z větší části pozemek, žádala 1 mil. Kč za prodej, byl dohodnut pronájem, který trval 10 let; až pozemky převzala pražská obec.

V roce 1933 byl uskutečněn převod do vlastnictví celého prostoru cvičiště a mohly začít další úpravy.

Letní cvičiště se vedle sokolovny stalo eldorádem sokolské mládeže i dospělých. Volejbal, házená, určitý čas i tenis, dětský koutek, kuželník a hlavně všechny disciplíny atletiky. Startovní bloky, doskočiště, atletický ovál, konstrukce na kruhy a hrazdu i vhodné místo pro bradla. Blízkost sokolovny byla při změně počasí velkou výhodou. Letní cvičiště se stalo rovněž svědkem velkých veřejných vystoupení. Jednota zde pořádala vedle různých krojových slavností také veřejné předsletové ukázky cvičení, v mezidobí se zde konaly župní slety a všechno to bylo libeňskou veřejností velice ceněno. Průvody Libní byly vždy jejich součástí.

A tak zatímco léto jsme prožívali na cvičišti, po podzimním turnaji v házené, kdy se opět uplatnily ženy-sportovkyně, připravila se sokolovna na posvícenskou veselici (svátek sv. Havla), jak měla obec Libeň ve zvyku. Téměř pravidelně se zde vypíjel vyhraný pohár z házené. A nastal čas stěhování členů Sokola do tělocvičny, i když na cvičišti se ještě proháněli různí vytrvalci. Připravovala se akademie, mikulášská a velice oblíbený Kryšpánek cvičitelských sborů. Jak šel čas, každý rok končil Silvestrem, začínal Novým rokem a už se nacvičovaly šibřinky. Opravdová půlnoční scéna ladila s rázem šibřinek a rovněž výzdobou sokolovny. Půlnocní scény byly téměř vždy prací žen, z nichž je nutno vyzvednout jméno naší dlouholeté vzdělavatelky ses. Andrllové. Zimní plesové radovánky se odbývaly v sokolovně ve dvou sobotách a ukončily je ještě dozvuky před příchodem jara.

Jarní besídka ukázala, co se děti přes zimní měsíce naučily ve cvičení, ke Dni matek poděkovaly maminkám za vychování. Naše cvičitelky měly velkou zásluhu na správném vývoji sokolského žactva, což mohli vždy potvrdit lékaři při pravidelných prohlídkách dětí. Celý kolotoč se rok co rok opakoval, vždy v trochu jiné podobě a s jinými nápady a také s jinými dorůstajícími dětmi. Nácviky na to všechno dění byly vždy náročné, ale radostné a každý si považoval za čest být vybrán k účinkování. Jaká chut nacvičovat, hlavně v době předsletové i u těch, kteří se během roku moc nesnažili. V roce 1932 při IX. vsesokolském sletě jsem již byla starší žákyně a patřila mezi ty, které se pyšnily účastí na něm. Předcházelo mu v květnu okrskové cvičení všech složek v Měšicích a župní slet žactva v Libni. Jen naše jednota tam přivedla kolem 300 cvičenců všech věkových stupňů. Předsletového veřejného cvičení na našem letním cvičišti se zúčastnilo téměř 900 cvičenců.

Nácviky se odbývaly při pianu, v té době nebyly žádné desky a kazety, a tak je nutno se zmínit o našich obětavých a hlavně neúnavných pianistech. U mužů to byl při cvičení bratr Kvaček, u žen sestra Šilingerová, která pro nás dokonce složila pochod „Sokolky jdou“. Nechala jsem ho oživit na kazetu. Obětavým a trpělivým klavíristou byl pro nácviky všeho druhu bratr Česta Kondelík. Náš „Kondelíček“,

jak jsme si ho překřtily, byl ochoten přijít kdykoliv a doprovázet nás při zkoušení, poradit s hudbou i tanečním projevem, což jsme ocenily hlavně v době poválečné.

Vrátme se však do roku 1924, v roce 50. výročí trvání naší jednoty. Pamětní tisk z té doby nám mnoho napoví a my jen žasneme, co vše se nám nabízí – jako program oslav – podle dochované pozvánky. Současně jsme si připomněli, že již to let nám slouží letní cvičiště.

Období let po IX. sletu (1932) bylo pochopitelně plné různých sokolských událostí. Množství besídek, akademíí, jiných vystoupení a jejich bohatou kulturní náplň si ověřujeme nejen na obrazových materiálech, ale také v různých písemných dokladech, jako jsou zápisy ze schůzí náčelnictev, pořadatelského sboru, loutkářů a všech dalších oddílů. Kupříkladu velký význam mělo odhalení pomníku JUDr. Jana Podlipného v roce 1935 a v roce 1937 zájezd Pražského pětiúupí na Slovensko, jehož jsme byli jako jednota silnou skupinou. Rovněž důležitý byl téhož roku zájezd k naší menšinové svěřence v Trmicích (dnes část města Ústí nad Labem), kde fašistický živel velice sužoval naše české občany, hlavně sokoly a jiné národní organizace.

Působení ženských složek je v těchto a všech dalších letech už tak spjato s činností celé jednoty, že není třeba oddělovat jejich úlohu. Ženy zastávají různé činovnické funkce, mají též rozhodující vliv v náčelnictvu a ve správním výboru a zastupují jednotu v mnoha vyšších složkách župy a ČOS. Do tohoto období spadá hlavně příprava na poslední předválečný slet v roce 1938. Naše jednota obsadila mnoha cvičenkami celostátní prostrná a mimořádně zajímavý rej pro téměř 30 000 žen. Zvláštní vystoupení pro vyspělé cvičenky bylo vystoupení s červenými a bílými míči. Ten červený s mnoha podpisy našich i zahraničních sokolů jsem celá léta schovala, než přece jen podlehl letitě zkáze.

Následné válečné roky nás bohužel všechny rozloučily. Tak jako dřívější slety, měl i tento svou sletovou scénu. Nutno tedy připomenout, že v roce 1938 měla příležitvou název „Budovat a bránit“ a jejím autorem byl náš přední člen a světoznámý loutkář Dr. Jan Malík. V počtu 5 000 účinkujících jsme i my libeňští měli své zastoupení, mezi nimi jsem byla i já. Tento hold republice se stal, bohužel, i rozloučením s naší národní svobodou.

Tento X. vsesokolský slet v roce 1938 patří k tomu nejkrásnějšímu období sokolské práce. Byl však už předzvěstí nejtragičtějších následků okupace naší vlasti. Začala druhá světová válka, naši nejlepší odcházeli za hranice, vznikl domácí odboj a následovaly těžké postíhy všech vrstev našeho národa. Již od příchodu nacistů se tvořily odbojové skupiny, mnohdy velice naivně pojaté a snadno se stávaly oběťmi gestapa. Vznikaly ovšem i velice dobře organizované vojensky řízené skupiny, z nichž se uplatnil nebývalou měrou odboj sokolský. Libeň jako místo

vybrané k atentátu na říšského protektora Heydricha tak měla řadu těch, kteří položili život za naši svobodu. Jejich jména jsou na věčnou paměť uchována na čelném místě naší sokolovny. NEZAPOMÍNEJME!

Toužebně očekávaný konec šestiletého utrpení nastal a Sokol se dal opět do svobodné práce. Ukázala se výhoda blízkosti letního cvičiště, kde se hned v květnu 1945 organizovala setkání všech bývalých členů jednoty a nových zájemců. Ihned začalo vyklízení sokolovny, kde byly celé vagóny vojenského materiálu, a obnova veškerého zařízení, které bylo velice poničené. Hlavně se v této záslužné práci osvědčil náš dorost, jak to překně popsala v kronice dorostu její autorka Květa Fuchsová.

Léta 1945–1948 byla velice plodná. Počet příslušníků čítal více jak 4 000 osob, z něhož téměř polovina byla mládež do 18 let (žákyně 796, dorostenky 390). Opět byly ženy v převaze, neboť jeden ze tří oddílů dospělých cvičil i dopoledne.

Všechna tři léta byla plná novinek. Získali jsme v Krkonoších chatu, kterou ihned začal obhospodařovat lyžařský oddíl vzniklý z mladých tělocvikářů. Letní pobyt byl určen žactvu. Oddíl pobytu v přírodě uspořádal stanový tábor pro dorost na Sejckém ostrově v roce 1946, kde se vystřídali na 14 dní dorostenci a po nich dorostenky. Vedení tábora se ujali nejmladší členové cvičitelských sborů. Naše pomahatelské, cvičitelské, táborské, zdravotnické a jiné zkoušky probíhaly v tempu, tak jak doba vyžadovala, a přesto byly důkladné a obsažné. My jsme byli plni elánu a nadšení a zkouzející nás v ničem nešetřili. V roce 1947 a 1948 byl stanový tábor již trítýdenní a umístěn ve Střechově nad Sázavou na louce mezi řekou a mlýnským náhonem. Nezapomenutelné jsou společné taborové ohně, kam jsme zvali i místní občany. Určitým způsobem se nám to stalo i osudným, jak se dozvítěte později.

Poválečné období se vyznačovalo okamžitými přípravami na XI. vsesokolský slet pro rok 1948. Naše jednota, jako součást župy Barákovy, měla ve všech sletových skladbách řadu vedoucích nácvíků. A co se týká ženských složek: dorostenky cvičily ve skladbě manželů Matějcových „Bílé Kroužky“, nacvičila sestra Blanka Holá a sletové cvičiště naplnily 3× – pokaždé jiné cvičenky. Druhá skladba byla taneční prostná sestry Stázi Levé – určená pro vyspělé cvičenky, u nás je nacvičila sestra Decastellová. Obou skladeb se z Libně zúčastnilo 230 dorostenek. O účasti žactva se dočtete v jiném příspěvku.

Pochopitelně, že naše ženy nezůstaly stranou. Byla to hlavní prostná manželů Matějcových „Harmonie pohybu“ a opět úchvatný rej pro 30 000 cvičenek. Vyspělé cvičenky měly tentokrát na výběr ze dvou skladeb. Naše župa měla za úkol nacvičit skladbu pro kužele a švihadla, rovněž práci manželů Matějcových. A druhá výběrová skladba s kužely sestry Ankici Runtové byla tak strhující, že i

přes obrovský dešť a bláto na ploše si obecenstvo vyžádalo opakování celé skladby. Něco dodneška nevídaného. Libeň se podílela na všech cvičeních žen 385 cvičenkami. Neslavně dopadly „Sletové dožínky“ jako hold hospodáři. Nácvík se odbyval centrálně v Tyršově domě a jako rekvizita byl žlutý hedvábný šátek s motivem od Mistra Svolinského. Po změně prezidenta jsme odmítly v nácviku pokračovat a byl pak na sletišti uspořádán jakýsi náhradní program. Toho jsme se nezúčastnily.

Návrat z tábora a začátek cvičebního roku 1948–1949 byl těžkým osudovým zlomem pro celou naší jednotu. Jmérem tzv. očistné akce Národní fronty byli vyloučeni nebo zbaveni členství všichni, kdo v jednotě něco znamenali a obětavě pracovali. Bylo jich 63. Řada členů je následovala tím, že na protest z jednoty vystoupili. Skončilo jedno z nejkrásnějších období mého sokolského života a přes všechn smutek jsem nepřestala doufat, že to není navždy. Stalo se, že naší sokolovnu včetně cvičiště okupovali ti, kteří na postavení budovy a krásného bratrského prostředí neměli žádné zásluhy. Několikeré střídání názvů naší sokolské jednoty a přesuny majetku nepřispělo k dobrému zacházení ani sokolovně, ani cvičiště.

Po dlouhých 20 letech absence členství se na základě provolání Přípravného výboru Sokola k obnovení činnosti nejdříve sešly ženy s tehdejším předsedou Dr. Hájkem s požadavkem ke svolání manifestační schůze na den 20. dubna 1968. Tehdy nasliboval kdeco. Jako doklad velké účasti jsou dodnes k dispozici přihlášky za členy obnoveného libeňského Sokola. Obrovský zájem o obrodu pak potvrdil celostátní sjezd na Žofíně dne 5. května téhož roku, kterého se zúčastnilo 3 000 sokolů.

Bohužel, velice slibný začátek pohřbil srpnový vstup tzv. spřátelelných armád (*vpád ruské okupační armády, abyhom nazývali věci pravými jmény, pozn. ed.*) a nový postih mnoha našich členů. Zůstala skupina těch, kteří se nechtěli smířit s nastalou situací a přes veškerou nepřízeň vedení jednoty se rozhodli zůstat a usilovat o založení odboru SOKOL v rámci ZTV později ZRTV – základního tělocviku. Postupně jsme získávali další zájemce také proto, že jsme pořádali různé besedy, vycházky a výlety i pro necvičící členstvo. Obrovskou zásluhu na tom měl br. Kodl a br. Petule, z jejichž vzpomínek a fotografií vycházíme dodnes.

Všechna jednání se stávajícím ČSTV na celostátní úrovni i v jednotách byla velice náročná a i přes dílčí výsledky nebyla vždy pro nás dobrá. V Libni jsme docílili toho, že dne 21. listopadu 1968 jsme zahájili vlastní cvičení pro ženy i muže. Okamžitě jsme začali uvažovat o uspořádání veřejné cvičební hodiny, která měla na jaře roku 1969 získat další zájemce o naše sokolské cvičení i vystupování. Krásné podium ve výklenku velkého sálu nás k tomu vyzývalo.

Jaké však bylo naše nepříjemné překvapení, když po návratu po vánočních svátcích jsme zjistili, že podium zmizelo a do dneška nevíme, kde stojí ta chata, postavená z toho silného dubového dřeva. V době vánočních svátků bylo docela sprostě ukradeno!

Průběh činnosti odboru Sokol mezi léty 1969–1972 je velice dobře popsán v předchozím příspěvku našeho almanachu. Názorně podává těžkou pozici výboru Sokola a snahu hlavního výboru Meteoru o znemožnění dobrých výsledků našeho snažení. Opět se znělšíbyly jasné úspěchy všech bývalých sokolů a zasadil se o to hlavně předseda soudruh Hájek. Opět získal sebevědomí, podpořené svým členstvím v KSČ, a zpochybnil veškeré naše výsledky. Opět se téměř vylučovalo a psaly hanlivé články ve stranickém tisku. Změna v obsazení funkcí ve výboru byla nařízena, ovšem činnost se již nedala úplně zastavit. Velikou spoustu fotografického materiálu a písemností obsahuje náš archiv, bohužel nebylo v našich silách vše vystavovat.

Během těchto, dá se říci, bojů s vedením Meteoru, kde nastaly rovněž změny ve vedení, jsme dokázali oslavit 90. a 95. výročí naší jednoty uspořádáním akademie a výstavkou. Rok 1954 připomněl 100leté trvání Sokola Libeň. Datum jeho založení si přivlastnil bývalý fotbalový klub Meteor, který vznikl až v roce 1896 a který vlastně obhospodařoval nyní náš majetek. V dubnu 1984 jsme jako odbor Sokol uspořádali přímo v sokolovně velice pěknou tělocvičnou akademii. Druhá akademie, která se odbyvala v divadle S. K. Neumanna (dnes Divadlo pod Palmovkou) měla ukázat příslušnost k T. J. Meteor. Zároveň jsme výstavou fotografii a různých dobových dokumentů, odznaků, diplomů a cvičebních i slavnostních úborů přiblížili veřejnosti i našim členům bohatou historii libeňského Sokola.

V průběhu let, kdy existovalo ZRTV, jsme vyhověli též přání opět hlavně nejsilnější složce cvičících žen, zúčastnit se spartakiád. V roce 1975 a 1985 byla cvičení pro ženy ve znamení překrásné hudby našich velikánů Smetany a Dvořáka a jasně vycházela ze sokolských cvičebních a tanecních základů. Modernější obsah mělo cvičení v roce 1980. Bohužel, veškeré zevní projekty, výzdoba a propagace byla silně poplatná komunistické době s jejím velikáštvím. Spartakiáda v roce 1990 byla změněna v Tělovýchovné slavnosti už v době po demokratickém převratu, a tak skončila jedna neblahá část naší libeňské tělocvičné historie.

Několik ohlédnutí bývalého náčelníka

Br. Zdeněk Lauschmann, sepsáno 2004

Nyní, na podzim 2004, to bude už 10 let od mého odchodu z libeňského Sokola, ale jakékoli vzpomínání na dlouhý čas tam strávený je mi vždycky příjemné. Tak tedy znovu otvíram staré náčelnické zprávy, záписky z JILMu, Sletový památník 1994 a jiné „starožitnosti“ a vracím se zpátky.

Co ubylo, co přibylo po roce 1990

Tak předně – neubylo nic. To bychom museli něco omezit a k tomu nebyl důvod. Takže závazků a akcí pouze přibylo.

Mnozí lidé např. přímo nenávidí schůze a písemnosti – a já jsem najednou musel do výboru jednoty nejen pravidelně docházet, ale také podle sepsaných podkladů o svých úsecích referovat. Navíc bylo třeba spolu s ostatními členy řešit záležitosti hospodářské, legislativní, organizační – mnou do té doby nevnímané.

Ale pojďme zpátky k pravidelnému cvičení, které už Miroslav Tyrš vnímal jako rozhodující. Z měsíčních průměrů docházky plyne, že od roku 1990 do sletu vzrostly mužské složky téměř dvojnásobně – z průměru 45,5 v období 1990/91 na 81,5 ve sletovém roce 1993/94. Přibylo mladších i starších žáků, dorostli dorostenci a mladší muži, začali cvičit i starší muži. Uvedená čísla jsou přitom jen celoroční průměrné počty – skutečných tváří bylo vždycky mnohem více – např. v roce 1991/92 to bylo 125 jmen! Jsou to sice jen čísla, ale svědčí o tom, že se u nás mladším i starším líbilo. Však jsme se my cvičitelé jaksepatří činili – určitě více než před rokem 1989. Jistě to bylo i tím, že v „novém“ Sokole už bylo všechno opravdu jen v naší režii – od vedení docházky přes náplň cvičení a nácvik na závody až po bohatou mimocvičební činnost. Cítili jsme svobodu i zodpovědnost. O nápady v mladých hlavách nebyla nouze, šlo hlavně o čas a námahu, ale ani to není problém, když se práce daří a sily ještě neumdlévají. Uznání od Františka Kodla i celého výboru nás hřálo a povzbuzovalo. A tak přibyly dlouhodobé souťže – O nejvěrnější docházku, Noví kamarádi, Letní disciplíny, Podzimní šplhavec, Jarní silák a jiné – všechno s evidencí a s rukodělnými diplomky pro nejlepší. Přibyly i akce – např. Dětský den na louce u studánky nebo zimní pobyt na Sokolích boudách, vodácké akce v nových kánoích, přibyla péče o nové vývěsky, brigády v okolí sokolovny a další aktivity.

Prostě toho přibylo hodně, ale z těch, kteří se tenkrát snažili, určitě nikdo nelituje té námahy – vždyť skoro všichni se v Libni či jinde namáhají dodnes.

Strípky z XII. sletu 1994

Pro mě osobně byl sletový rok doslova infarktový, ale přesto krásný. Těžký, protože sletový rok je vždycky dvojnásob náročný, a já jsem navíc už do Libně dojízděl (z Barrandova, kam tenkrát ještě dálno nejezdila tramvaj), krásný proto, že nakonec dobře dopadlo snad úplně všechno, na čem se libeňský Sokol podílel.

Za zmínku určitě stojí Sletový tábor. Byl to vlastně přesný tábor oddílu JILM, postavený ovšem z pověření ČOS v Libni, na louce u studánky, jako ukázkový tábor pro sletovou veřejnost ve dnech 1.–6. 7. 1994 (výbornou průvodkyní byla Sabina Hašová). Na tom táboře bylo přes 20 funkčních objektů, včetně sklípku a latriny. Samozřejmě tam musel být také stožár. Dobrá – jenže kde ho vzít? Vhodné soušky v Libni nejsou jaksi k mání. Náš stožár pocházel ze Zbraslaví (stejně jako tyče na teepee a ostatní táborové stavby), ale vznikl problém s dopravou, protože délku 20 metrů nestráví žádné běžné vozidlo, nemluvě ani o zatačkách a křižovatkách na pražských ulicích.

Naštěstí však potřebným směrem zrovna náhodou teče Vltava. Plavba s takovou kládou přes 4 jezy a pod 13 mosty byla zážitkem nejen pro samotné účastníky. Zahraniční turisté na Karlově mostě i starousedlíci všude podél trasy byli tímto úkazem očividně překvapeni, vždyť dřevo se v Praze po řece plavilo naposledy tak před 50 lety!

Druhá vzpomínka patří libeňským žákům na sletě. Základní jednotkou jejich skladby byla šestka a nácvik začal v necelých třech šestkách. Postupně však se přidávali další a nakonec skladbu zvládlo 41 cvičenců! Libeň kralovala nejen na pětižupním sletě 4. 6. 1994 v Kobylisích, ale i na Strahově – jen jediná další jednota dodala také 6 šestek a to byla Chrudim. V konečném účtování jsme však přece jen zvítězili my – i těmi náhradníky, ale hlavně dlouhodobou Tuhou soutěží sletových šestek: náš pečlivě vedený bodovací arch u vedoucích skladby rozhodl. Proto ze všech žáků (přes 1200) právě náš libeňský zastupoval tuto skladbu při návštěvě sletové delegace u pana prezidenta Havla, proto směli jít libeňští žáci v čele své skladby při sletovém průvodu, proto právě oni při sletě přebírali prapory od Vérné gardy, proto nakonec dostali nejvíce pamětních triček.

Všechna tato malá i velká uznání zdvihla hlavu nejen žákům, ale i cvičitelům. My všichni jsme prožili hlubokou, zaslouženou radost, která vyrostla z poctivé práce. A k tomu má každý i vlastní dojmy, já třeba z Brány borců.

Ne, na ten slet se nedá zapomenout, a kdož, zda nezůstane nejkrásnějším.

Radost minulá i současná

Své vzpomínání bych rád skončil v současnosti, ale napřed se ještě na okamžik vrátím do roku 1994, kdy jsem se s Libní loučil.

Snad si nefandím příliš, když se domnívám, že jsem tam za těch 18 let kousek práce odvedl. Snad se dá dokonce napsat, že jsem neutekl z potápějící se lodi, nýbrž že ta plachetnice plula s plachtami napjatými. Skvélé a zásadně důležité ovšem bylo, že mezitím mě dorostla (a přerostla) řada báječných námořníků, kteří byli nadějí do budoucna. Já jsem tudíž tu zdárнě rozjetou plachetnici mohl bez obav a v důvěře předat dalšímu kormidelníkovi – Ing. Jiřímu Novákovi. Tak nějak by to ostatně asi mělo být.

Ale nedosti na mém témař idylickém odchodu! Z povzdálí své nové sokolské jednoty na Zlíchově jsem sledoval další vývoj v Libni a zjistil, že Jirkan svým důsledným způsobem jde dál, že postav na značkách dále přibývá, že JILM pořádá ještě náročnější, obdivuhodné podniky. Vidím v dalších letech na libeňských akademických přebohatou žen práce jeho a těch, které zase on získal. V roce 1994 a pak ještě několikrát „moje“ (bývalá) Libeň vítězí i nad Třebíčí v dlouhodobé soutěži ČOS „Sokolské dny v přírodě“. V roce 2003 a také letos přivážeji Jilmáci zlatou putovní sekuru z republikového finále Zálesáckého závodu zdatnosti. A tak moje radost neutuchá. Jistěže v tom jsou zásluhy mnoha lidí, ale ze zkušenosti až moc dobře vím, že i v týmu vždycky musí být jeden „tahoun“, který chtěj nechtěj dělá a nese nejvíce.

Milý a vážený Jirkane, přeji Ti zdraví, nápady a chuť do práce, a až by ses jednou musel s Libní loučit, přeji Ti tak znamenitého nástupce, jakého jsem měl já v Tobě!

Sokol v Libni od znovuobnovení v roce 1990

*Text dřívějšího náčelníka, dnes starosty, Ing. Jiřího „Jirkana“ Nováka sepsaný
v roce 2004, částečně aktualizovaný pro nové vydání 2024.*

Byl listopad 1989, už pár let se konají různé demonstrace „protistátních živlů“, písničkáři skládají stále odvážnější písničky, policajti zasahují i třeba do života oddílu JILM – mám několik vzpomínek: z vývěsky na sokolovně jsme museli odstranit list Rychlých šípů od Jaroslava Foglara nebo třeba naše jilmácké dolary, které jsme používali při hře Zlatá horečka v roce 1987 (a to to nebyly okopírovány pravé dolary, ale naše kresby s jilmovým listem, jen tam byla značka dolaru), taky si vzpomínám na to, že jsme museli odevzdat film, když jsme si na výpravě k Berounce vyfotili s krami na řece i příslušníka VB, který hlídal lávku, a třeba taky na to, jak Zdeněk musel podávat vysvětlení, když byli příslušníky VB zadrženi Jilmáci hrající Vyzvědače – to víte, měli v ruce plánek Starého Města a na něm bylo uvedeno: „Tajné – pouze pro potřebu výzvědných jednotek“. Také si vzpomínám na zabavení celt nebo třeba odřezání přezky od opasku, byl-li tam lev s korunkou či sokolský znak. A pak přišla demonstrace na Albertově, Národní třída, stávka vysokoškoláků a brzy mělo být vše jinak. Však se také brzy „staří sokolové“ domluvili, že by bylo možno Sokol obnovit. Nebylo to jednoduché, starý výbor ZRTV Meteoru dělal i úskočné manévry, ale nakonec vše dopadlo relativně dobře. Mělo to své ale, avšak již 28. března 1990 došlo k obnovení jednoty zaregistrováním na ministerstvu vnitra a 19. 9. 1990 byla členskou schůzí oficiálně obnovena činnost. Starostou byl zvolen Ladislav Mrklas st., náčelníkem Zdeněk Lauschmann a náčelnicí Věra Decastellová. Jednatelkou byla Marie Kodlová a vzdělavatelem její muž František Kodl. Od 1. září 1991 jsme se stali i vlastníky sokolovny. A ta ale? Abychom dosáhli co nejrychlejšího navrácení sokolovny, byla učiněna domluva s Meteorem jako domnělým vlastníkem, že jim zůstane Letní cvičiště a nám připadne sokolovna (to, že Meteor byl pouhým správcem, bylo zjištěno až po letech, byl učiněn pokus o opětovné získání cvičiště, ale – originál dokumentů se „záhadně ztratily“ na cestě z radnice Prahy 8 na ministerstvo, které mohlo rozhodnout, na katastrálním úřadu došlo k několika podivným přepisům vlastníka – prostě máme smůlu). Dalším „ale“ byl odchod prakticky všech žákyň, které následovaly své cvičitelky (matku a 3 dcery) – v Sokole se pochopitelně dále nehodlala angažovat jedna rodina přesvědčených komunistů. Začaly cvičit na Palmovce ve škole a my jsme se tak bohužel stali raritou mezi podobnými spolkami, protože u nás převažovali ve cvičení kluci. A trvá to až do dnešních dnů. Holkám se však blýská na lepší časy, postupně se daly dohromady cvičitelky a dnes už mladší žá-

kyně počtem dohnaly mladší žáky. Ke konci roku 1992 má jednota 889 členů, což je přibližně počet, který se drží až do dnešních dnů (2024).

Ke konci října 1991 máme po přistoupení dalších oddílů z bývalého Meteoru (kulturnisté, moderní gymnastika, džezgymnastika – některé z přesvědčení, jiné spíše z praktických důvodů) už 800 členů. Žáci mění úbor – zůstává bílé tílko – ale se sokolským odznakem – a rudé trenky měníme na modré (to abychom alespoň nějak dali najevo změnu). Mimochodem je smutné, že vlastně dodnes ČOS nijak nezapracovala na jednotných cvičebních úborech či oblečení pro turistiku. V březnu 1991 byla také obnovena „naše“ župa Barákova – zpočátku bylo 21 jednot, postupně až 40. V roce 2003 přecházíme z rozhodnutí ČOS kvůli novému krajskému uspořádání státní správy do župy Jana Podlipného, která působí v rámci Prahy, zatímco župa Barákova sdružuje výhradně mimopražské jednoty. Moc se nám to nelšíbí, ale co naděláme. Alespoň tu sochu (pomník J. Podlipného na Elsnicově náměstí) že tu máme.

Soutěž O nejvěrnější docházku

Hned od září 1990 byla započata soutěž žáků O nejvěrnější docházku (prvními vítězi se za cvičební rok 1990/1991 stali: ml. žák Jiří Pouček, st. žák Vladislav Voráč (dnes cvičitel), dorostenec Jan Hora a muž Jan Kolář. Průměrně chodilo cvičit 15 mladších žáků, 20 starších žáků a dorostenců. Také cvičilo několik mužů a ti spolu s cvičiteli měli průměr 11. V následujícím roce byl mezi staršími žáky nejpilnější další dnešní cvičitel Vít Jakoubek a mezi dorosteny další z pozdějších cvičitelů Aleš Kafka, který byl nejpilnější i v následujícím roce. Celkem ten rok bylo zapsáno 125 jmen. Postupem doby se začalo vyhlašovat každoměsíčně – nejvěrnější (100% docházka v měsíci) a věrný (1 vynechávka v měsíci) – cvičenec dostává diplom a malou sladkost.

V následující tabulce uvádíme nejpilnější cvičence od roku 1995:

Cvičební rok	Max. hod.	Nejpilnější mladší žák	Nejpilnější starší žák	Nejpilnější dorostenec, cvičitel
1995/1996	75	Jakub Marianovský 69×	Jan Vorel 69×	Jiří Novák 75×
1996/1997	72	Jan Bastin 68×	Jan Vorel 72×	?
1997/1998	73	Jáchym Kaplan, Martin Chlumský 68×	Jan Vorel 71×	Tomáš Novák 73×

Cvičební rok	Max. hod.	Nejpilnější mladší žák	Nejpilnější starší žák	Nejpilnější dorostenec, cvičitel
1998/1999	77	Tomáš Pajma 68×	Ondřej Antoš 76×	Jiří Novák 77×
1999/2000	78	Jakub Mastík, Tomáš Pajma 68×	Jan Vorel 78×	Tomáš Seifert 77×
2000/2001	73	Jan Přibyl 63×	Jakub Kudroň 72×	Martin Chlumský 72×
2001/2002	77	Josef Drda 69×	Jakub Kudroň 75×	Martin Seifert 77×
2002/2003	74	Štěpán Dvořák 63×	Jan Přibyl 62×	Jan Vorel 74×
2003/2004	77	Jakub Novák 69×	Jan Přibyl 76×	Martin Seifert 72×
2004/2005	77	Jan Trnka 74×	Jan Přibyl 77×	Jiří Novák 76×
2005/2006	80	Jan Trnka 70 ×	Marek Štovíček, Jan Salavec 72×	Jan Přibyl 80×
2006/2007	75	Petr Jeřábek 73×	Josef Brůžek 71×	Jan Dostál 74×
2007/2008	76	Petr Jeřábek 72×	Martin Jeřábek 72×	Jan Dostál 75×
2008/2009	78	Richard Kloubský 76×	Martin Jeřábek 68×	Jan Dostál 76×
2009/2010	76	Richard Kloubský 74×	Viktor Kubík 63×	Jan Přibyl 76×
2010/2011	75	Richard Kloubský 75×	Petr Jeřábek 68×	Jan Přibyl 75×
2011/2012	78	Jakub Málek 75×	Richard Kloubský 78×	Jan Přibyl 78×
2012/2013	77	Kryštof Šubr 69×	Jakub Málek 77×	Jan Přibyl 76×

Cvičební rok	Max. hod.	Nejpilnější mladší žák	Nejpilnější starší žák	Nejpilnější dorostenec, cvičitel
2013/2014	75	Marek Novotný 75×	Adam Novotný, Richard Kloubský 75×	Jan Přibyl 74×
2014/2015	77	Marek Novotný 75×	Richard Kloubský 75×	Vojtěch Mrkvička 75×
2015/2016	76	Marek Novotný 72×	74×	Richard Kloubský 76×
2016/2017	78	Tomáš Novotný 76×	Marek Novotný 76×	Richard Kloubský 78×
2017/2018	74	Tomáš Novotný 71×	Marek Novotný 73×	Richard Kloubský 73×
2018/2019	78	Petr Ettel 78×	Tomáš Kléger 77×	Richard Kloubský, Jiří Novák 78×
2019/2020	61	Tomáš Novotný 61×	Marek Matys 58×	Tomáš Kléger, Richard Kloubský 61×
2020/2021	28	Michal Horák, Vojtěch Böhm 25×	Tomáš Novotný 26×	Jiří Novák 26×
2021/2022	78	Matyáš Sokol 71×	Petr Ettel 74×	Tomáš Kléger 77×
2022/2023	79	Matyáš Sokol 70×	Jiří Smutný, Tomáš Novotný 72×	Tomáš Kléger 78×
2023/2024	77	Ladislav Bednář 73×	Matyáš Sokol 73×	Jiří Novák 77×

Také ihned započala éra letních a zimních soutěží pro žáky. Hned v roce 1990/1991 to byly: Podzimní šplhavec, Jarní silák, Nářaďový pětiboj. V dalších letech to byly: pravidelně jarně-podzimní Letní disciplíny (atletika a průpravné soutěže a závody) a přes zimu v tělocvičně Zimní soutěž. Postupem let to byly např.: O nové kamarády, Silák roku (Petr Špírek posiloval bez jediné vynechávky celý

Vítězové soutěže O Nejvěrnější docházku 2003/2004 z řad mladších žáků, starších žáků a dorostenců, foto: archiv T. J. Sokol Libeň

rok 1991/1992), Šplhavec, Nářaďová pětka, O kruha roku, Švihák, Minutový pěti- a sedmiboj, Míčový pěti- a desetiboj, Zimní jedenáctiboj, Člunkový běh, Zimní trojboj, Švihklikvis, Posilování, Šplh, Člunkový běh, různé Házení míče, Přeskoky lavičky, Švihadla, Kliky, Předklony, Žebřiny, Výskoky na hrazdu, Medicinbaly, Sprint, Shyby. Za všechny soutěže byli a jsou žáci odměňováni drobnými věcnými cenami, sladkostmi a diplomy vyráběnými cvičiteli.

JVLS a PVLS

Zdeněk Lauschmann přišel už na podzim 1990 s myšlenkou společných celojednotových výletů (aby nejezdily jen naše turistické oddíly samostatně, ale abychom se navzájem – členové jedné sokolské jednoty – lépe poznali). A tak vznikla tradice společných Podzimních a Jarních Výletů Libeňského Sokola (PVLS a JVLS), která s drobnou obměnou (od roku 1995 to Zdeněk rozšířil na jednoty celého pražského pětiústupí) trvá dodnes. Často bývala hostitelem mimopražská jednota, takže jsme své přátelské vztahy rozšiřovali i za hranice Prahy. Určitě je třeba zmínit milé příjetí v Kutné Hoře či Nižboru.

Večerní táborák JVLS 2011, Stará Dubá, foto: archiv JILMu

A zde jsou všechny naše uskutečněné výlety (rok, cíl + počet libeňských účastníků – mimořádce na onech pětižupních srazech byla Libeň vždy nejpočetněji zastoupenou jednotou a případně pořadatel pětižupního srazu):

Rok	JVLS/PVLS – místo (pořadatel)	Počet z Libně
1990	1. PVLS Hudlice, hájovna Na králi	79
1991	2. JVLS Nymburk a Chotuc	52
1991	3. PVLS Benešov a Kožlí	72
1992	4. JVLS Kutná Hora	92
1992	5. PVLS Čerčany a Lštění	88
1993	6. JVLS Pardubice a Kunětická Hora	92
1993	7. PVLS Skochovice a Vrané	80
1994	8. JVLS Nižbor	108
1994	9. PVLS Mšeno	90
1995	10. JVLS Skalka	73
1995	11. PVLS Klepec (1. sraz pětižupí, Zdeněk)	71
1996	12. JVLS Nižbor (poprvé ZZZ, Nižbor)	67
1996	13. PVLS Vinařická Hora (Zdeněk)	66

Rok	JVLS/PVLS – místo (pořadatel)	Počet z Libně
1997	14. JVLS Hudlice-Svatá	64
1997	15. PVLS Medník (Zdeněk)	43
1998	16. JVLS Malá Lečice (Zdeněk)	36
1998	17. PVLS Přerovská Hůra (Zdeněk)	94
1999	18. JVLS Nižbor (Nižbor)	52
1999	19. PVLS Blaník (Zdeněk)	83
2000	20. JVLS Hruboskalsko (není pětižupí)	48
2000	21. PVLS Nový Knín (Nový Knín)	49
2001	22. JVLS Lešetice (Libeň)	75
2001	23. PVLS Králův stolec (Dobříš)	67
2002	24. JVLS Radotínské údolí (Zlíchov)	44
2002	25. PVLS Mělník (Mělník)	65
2003	26. JVLS Zvířetice (Staré Město)	53
2003	27. PVLS Říčany (Říčany a Radošovice)	45
2004	28. JVLS Vrchlice, Cimburk (Libeň)	45
2004	29. PVLS Srbsko, lom Alkazar (Kobylysy)	30
2005	30. JVLS Újezd u Zbečna (Zdeněk)	53
2005	31. PVLS Drahanské údolí (Troja)	51
2006	32. JVLS Velký Osek (Zdeněk)	49
2006	33. PVLS Zvolská Homole (Zdeněk)	36
2007	34. JVLS Poděbrady (Staré Město)	59
2007	35. PVLS Proboštská jezera (Kobyl., St. Město)	57
2008	36. JVLS Cholupice (Zdeněk)	46
2008	37. PVLS Lány (Zdeněk)	55
2009	38. JVLS Čelákovice (Zdeněk)	48
2009	39. PVLS Levý Hradec (Zdeněk)	57
2010	40. JVLS Radotínské údolí (Zdeněk)	40
2010	41. PVLS Strž u Staré Huti (Dobříš)	37
2011	42. JVLS Stará Dubá (Libeň)	67
2011	43. PVLS Sadská, přesyp u Píst (Kob., St. Město)	40
2012	44. JVLS Říčany, údolí Rokytky (Říčany)	63
2012	45. PVLS Mokropsy (Zdeněk)	90
2013	46. JVLS Malá Lečice (Zdeněk)	51

Rok	JVLS/PVLS – místo (pořadatel)	Počet z Libně
2013	47. PVLS Příbram – Březové Hory (Břez. Hory)	64
2014	48. JVLS Vlčí rokle, Kam. Přívoz (Libeň)	71
2014	49. PVLS Kojetice, Lobkovice (Kobylysy)	48
2015	50. JVLS Károvský potok (Zdeněk)	65
2015	51. PVLS Klínec (Zdeněk)	42
2016	52. JVLS Králova stolice (Zdeněk)	66
2016	53. PVLS Tiché údolí (Kobylysy, Staré Město)	69
2017	54. JVLS Lučice (Libeň)	58
2017	55. PVLS Libčice (Libeň)	55
2018	56. JVLS Radotínské údolí (Zdeněk)	67
2018	57. PVLS Dubič (Zdeněk)	84
2019	58. JVLS Závist (Libeň)	61
2019	59. PVLS Strž u Staré Huti (Zdeněk)	76
2020	covid – zrušeno	
2020	60. PVLS Dalejský potok (Zdeněk)	53
2021	covid – zrušeno	
2021	61. PVLS Šárka (Zdeněk)	113
2022	62. JVLS Škvorec, Na plachtě (Libeň)	64
2022	63. PVLS Hloubětín, Kejřův mlýn (Zdeněk)	88
2023	64. JVLS lom Alkazar (Libeň, St.Město)	68
2023	65. PVLS Stará Dubá (Zlíchov)	83
2024	66. JVLS Kojetice, Lobkovice (Libeň)	89
2024	67. PVLS Červená Hlína (Zlíchov)	

Součástí JVLS je od roku 1996 i župní Zálesácký závod zdatnosti (ZZZ), ze kterého se od roku 2001 postupuje na finále ČOS. Blíže o něm v článku o JILMu.

V roce 1991 je také Loganem (br. Jiří Herzáň z Třebíče) založena soutěž Sokolský den v přírodě. Soutěžilo se v Zimním, Jarním, Letním a Podzimním dni v přírodě – do každého se jednotě započítávají dny prožité alespoň šestičlennou skupinou na vycházkách, výletech, výpravách a táborech v přírodě. Libeň se této soutěži účastnila od počátku, a i díky pestré činnosti našich turistických oddílů (JILM, Káñata, Studánka, Věrná garda a po určitou dobu i Pampelišky a letní tábory sportovní gymnastiky) a pořádanými JVLS a PVLS si vždy vedla výtečně. Soutěž po smrti zakladatele soutěže br. Herzána následně vedl br. Petr Mikysek

*Podzimní Výlet Libeňského Sokola (a sraz v přírodě pražského třížupí) 2012,
Mokropsy, foto: archiv J. Přechá*

z Mělníka a po jeho smrti a také pro úbytek účastnících se (reportujících) jednot soutěž zanikla.

Zde je přehled celoročních výsledků (ty vzniknou po sečtení příslušných 4 dnů v daném roce); náš součet činil vždy okolo 200 skupinodnů:

- 1991 2. místo mezi 151 jednotami
- 1992 2. místo mezi 152 jednotami
- 1993 2. místo
- 1994 1. místo
- 1995 3. místo
- 1996 2. místo mezi 142 jednotami
- 1997 2. místo mezi 121 jednotami
- 1998 1. místo
- 1999 1. místo mezi 120 jednotami
- 2000 2. místo
- 2001 1. místo
- 2002 2. místo
- 2003 2. místo mezi 88 jednotami

- 2004 1. místo
- 2005 1. místo
- 2006 2. místo mezi 82 jednotami
- 2007 2. místo mezi 79 jednotami
- 2008 2. místo mezi 88 jednotami
- 2009 2. místo mezi 81 jednotami
- 2010 3. místo mezi 84 jednotami
- 2011 2. místo mezi 80 jednotami
- 2012 2. místo mezi 77 jednotami
- 2013 1. místo mezi 79 jednotami
- 2014 1. místo mezi 67 jednotami
- 2015 1. místo mezi 65 jednotami
- 2016 1. místo mezi 62 jednotami
- 2017 1. místo mezi 62 jednotami
- 2018 počty dní odeslány, výsledky nejsou známy (*data od dědici P. Mikyska se komisi obytu v přírodě nepodařilo získat, a tedy soutěž vyhodnotit, pozn. ed.*)

Brigády

Od počátku se konaly také brigády, ta asi první byla již na podzim 1990. Zpočátku se vyklízely a uklízely jednotlivé místnosti, myla okna, praly závěsy, postupně se začalo poklázet i okolí sokolovny. JILM a žáci si vzali na starost zcela zpustlou jižní zahradu sokolovny a postupně se z džungle stala travnatá plocha, na níž si sami žáci a cvičitelé na jaře 1995 během 310 brigádnických hodin 41 lidiček vybudovali rozběžiště a doskočiště pro skok daleký. Nejvíce hodin tenkrát odpracovali: Jirkan, Mišina, Petra Šubrtová, Vláďa, Pavel, Víttek a Doník. JILM a žáci pak dodnes tuto zahradu udržují (sekání trávy, čištění tarasu, sbírání odpadků, zamětání dlažby za sokolovnou; *toto byla realita roku 2004, v roce 2013 bylo doskočiště i celá jižní zahrada zrekonstruovány s novou tartanovou dráhou a využívá ji také mateřská škola Nautis (dříve APLA), která je u nás v nájmu, a o sokolovnu i její okolí pečují společně cvičitelé a členové napříč oddíly, pozn. ed.*). Pravidelné jarní a podzimní brigády jsou součástí našeho programu do dnešních dní a daří se nám tak udržovat vybavení v provozuschopném stavu, dvakrát do roka sokolovnu pořádně uklidit a zbavit nepořádku a v neposlední řadě se skoro pokaždé podaří i něco nového vytvořit. Namátkou lze jmenovat novou vinylovou podlahu ve sborovnně, opravu větracích šachet katakomb na dvoře, které se začaly hroutit, nové dřevěné patro ve staré kotelně, na kterém byla zbudována dílna i s úložnými prostory, držáky gymballů v nářadovně Srnčova sálu a ve Strnadově sále, vykopání

pařezů po pokácených pajasanech a akátech, natření všech železných konstrukcí v sále kovářskou černí, zbourání plechových garáží na dvoře a stovky dalších drobných prací a splněných úkolů.

Během roku 1992 se díky br. Kubištovi podařilo dokončit plynifikaci kotelny (předtím se topilo koksem) a tím i ušetřit peníze za mzdy kotelníků. Další výměna kotlů proběhla asi po deseti letech a v roce 2011 byla nová kotelna vystavěna v dřívější dílně údržbáře. A ta nám slouží dodnes.

Vylepšování doskočiště na jižní zahradě sokolovny (1995), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Mikuláš

Další tradicí, kterou nepřerušily ani zmatky a nejistota okolo roku 1989, je Mikuláš. Chodil do sokolovny i v 70. a 80. letech a nepřestal dodnes. Vždy přijde důstojný Mikuláš, roztomilí andělé a většinou celá kupa „zlých“ čertů. Děti se předvedou na náradí, při čertovské rozvídce anebo, jako v posledních letech, při různých básničkách ve svíčkami osvětleném sále. Konec je však vždycky stejný – rozdávání balíčků z rukou andělů. Hodných dětí se takto každoročně sejde 100–200. Tradici Miluláše nepřerušil ani covid. V roce 2020 a 2021 se mikulášská nadílka konala na zahradě sokolovny pro postupně přicházející děti.

Mikuláš, mladší žactvo (2003), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Závody sokolské všestrannosti

Na jaře roku 1992 jsme obnovili naši účast na gymnastických přeborech (jedná se o přebory ve sportovní gymnastice neregistrovaných závodníků) a také vyslali 4 dorostence na pomahatelský kurz. Další přebory v gymnastice se konaly přímo v naší sokolovně na jaře 1993. Mladší žáci vybojovali ve šplhu 1., 2. i 3. místo, starší zase zvítězili v družstvech. Od té doby se účastníme těchto přeborů každoročně. Každý rok se tak téměř 3 měsíce věnujeme 15–30 vybraným hochům a učíme je zvládat gymnastické sestavy. Kluci sice většinou v celopražském měřítku nemají na nejlepší, ale občas se nějaký úspěch najde. Skoro vždy dominujeme ve šplhu jako doplňkové disciplíně a v posledních letech se i dívky (bohužel) menšímu počtu soupeřů dostáváme do dalších kol. A tak se na prestižní závod Praha – Brno – Bratislava probojovali v roce 2000 J. Michálek a 2002 J. Vorel a J. Kudroň.

V polovině 90. let došlo k částečné reorganizaci soutěže – přejmenována na Přebor všestrannosti – má 4 disciplíny: atletika (sprint, skok daleký, hod kriketákem, dlouhý běh), gymnastika (přeskok, kruhy, hrazda, akrobacie, bradla), šplh a plavání. První dva mladší žáci v župě vytvoří spolu s nejlepšími žákyněmi družstvo a soutěží pak v celostátním finále ČOS, u starších postupují první dva do celostátního finále ČOS jednotlivců. Za župu Barákovu nás tak v roce 1999 v Písku reprezentovali mladší žáci J. Michálek a J. Kudroň a v roce 2001 D. Khol, pak se závod mladších přesunul do Plzně, kde v roce 2003 závodili T. Marek, M. Přibyl, V. Strieborný a E. Novák a v roce 2004 J. Budil (7. místo), J. Michalec, T. Marek a M. Přibyl. Starší mají finále vždy v Praze – v roce 2001 se do něj probojoval J. Vorel, v roce 2003 J. Kudroň a v roce 2004 O. Loudil, O. Michalec a J. Novák. V tomto roce jsme měli zastoupení i mezi dorostenci – J. Kudroň a J. Vorel.

Vítězné družstvo mladších žáků na závodech všestrannosti ve sportovní gymnastice 2004, Jan Michalec (uprostřed vpředu), Michal Přibyl (uprostřed vzadu) a Jan Metelka (vpravo) mají ještě individuální úspěchy ze závodu ve šplhu, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Povšimněte si, že mezi závodníky lze nalézt jména budoucích cvičitelů: Pavel Voráč, Vít Jakoubek, Tomáš Seifert, Jan Vorel, Jakub Kudroň, Michal Přibyl. Závody všestrannosti se konají stále. Nejprve je Přebor župy a z něj postupují nejlepší závodníci na přebor ČOS. Na finále všestrannosti ČOS nechyběli naši závodníci od roku 2004 do roku 2024 ani jednou. Výjimkou byly pouze dva covidové roky 2020 a 2021, kdy se závody nekonaly.

Aby se zachoval závod o přeborníka Prahy, byla časem (někdy okolo roku 2010) zavedena soutěž Praha Open, do které postupují nejlepší závodníci tří pražských sokolských žup a dále závodníci ASPV (Asociace sportu pro všechny). I naši závodníci se tedy tohoto závodu pravidelně každoročně účastní.

Cvičení dorostenců a mužů v 90. letech

Od roku 1992 přibyla hodina pro dorost. Nejprve jsme poctivě střídali volejbal a košíkovou, která se posléze stala jedinou náplní této hodiny. V listopadu 1992 jsme sehráli přátelské utkání v košíkové s dorostenci z Lysé – bohužel jsme prohráli.

Čtvrtiční „cvičitelská“ košíková je pravidelnou součástí rozvrhu i v roce 2024. Od podzimu 1992 bylo na několik let obnoveno i cvičení starších mužů pod vedením starosty Ladislava Mrklase. Mladší muže (nejraději si zahrájí fotbálek) vedou až do dnešních dnů Roman a Jan Kolář (*až na to, že už nejsou „mladší“, pozn. ed.*).

Dětský den

Koncem května 1992 se koná první Dětský den – na louce u studánky je připraveno 9 disciplín a na konci vystoupení skupiny historického šermu Valdštejnove, kteří trénují v naší sokolovně. Účast činí 46 dětí, které dostávají při splnění úkolu žetonu, které lze posléze vyměnit za sladkosti.

Tím byla založena tradice Dětských dnů, která trvá dodnes. Počet soutěží se postupně rozrůstal na 15, 17, 21 a od roku 2003 na 27. V počátcích přišel dvakrát i kouzelník, šermíři chodí dodnes (pouze jejich jméno je jiné – Streitax), od roku 1995 se přidalo sjízdění Rokytky na kánoích a od roku 1997 se také přešlo od žetonů na lejstra, do nichž děti dostávají barevná razítka (gotická písmena). Počet pořadatelů postupně narůstal s počtem soutěží a dnes jich je potřeba okolo 50 – proto dostávají šanci kromě cvičitelů i žáci a žákyně, turistické oddíly a další pomocníci. Narostl i počet dětí, jak dokládá přiložená tabulka. V letech 2020 a 2021, kdy řádil covid, se konal Dětský den individuálně s obcházením mnoha stánovišť po Libni s plněním úkolů a luštěním kódu k odemčení truhly s pokladem v sokolovně.

Rok	Počet dětí	Rok	Počet dětí	Rok	Počet dětí
1997	180	2007	225	2017	260
1998	129	2008	243	2018	155
1999	241	2009	150	2019	102
2000	183	2010	145	2020	covid
2001	148	2011	220*	2021	covid
2002	183	2012	234*	2022	240
2003	228	2013	104*	2023	270
2004	131	2014	109*	2024	160
2005	185	2015	200		
2006	155	2016	150*		

*v těchto dešťových letech se konal Dětský den v sokolovně

Dětský den 2008, louka u studánky, foto: archiv J. Přecha

Sokolí boudy v Malé Úpě

Do navrácených Sokolích bud v Krkonoších se vydává na akci Povánoce 1992 13 žáků a dorostenců s 2 rodiči a 2 cvičiteli. V létě se pak na celý týden vydává 8 dorostenců a cvičitelů na Ohři jako vodáci. Akce Povánoce 1993 se koná za účasti 25 osob. Na Sokolí boudy jezdil na zimní pobyt také oddíl Studánka. Ovšem Sokolí boudy jsme nakonec v roce 2001 prodali, protože jsme potřebovali peníze na opravu sokolovny.

Tělocvičné akademie

V dubnu 1993 se koná první Tělocvičná akademie s připravenými čísly. Už v říjnu 1991 však byla Veřejná cvičební hodina s předvedením ukázek cvičení. Postupem času se termín akademie přesunul na méně exponovaný termín (na jaře se pilně nacvičuje na závody) a tím se stal přelom října a listopadu. Oproti většině jiných jednot vystupují na akademii téměř výhradně naši cvičenci – od rodičů s dětmi a předškolátky přes žactvo až po Věrnou gardu a muže. Občas vystoupili šermíři, v době působení oddílu sportovní gymnastiky jsme obdivovali jejich umění, pouze výjimečně u nás vystupují hosté z jiných jednot. Akademie trvá přibližně 2 hodiny a má okolo 12–14 bodů programu. Počet cvičenců vždy vysoko

přesahuje číslo 100, občas se blíží 200. Diváci obsazují cca 120 židlí postavených v třetině sálu a houfně také galerii – bývá jich 200–300. V počátcích se o průvodní slovo staral skvělým způsobem br. František Kodl, po jeho úmrtí uváděli jednotlivá čísla cvičitelé, vedoucí Káňat Drb a Kačka a v poslední době se konferenciérství ujal náš cvičitel Martin Chlumský zvaný Čedok (*současný starosta ČOS, pozn. ed.*). Za ta léta možná uvízla ve Vaší paměti kromě běžných závědků mladších žáků, ukázek sletových skladeb a cvičení na náradí tato čísla našich žáků a dorostenců: Rej na lavičkách, Přeskoky, Pompony, Cvičení ve trojicích + pochodový rej vedený údery tyče o zem, skladba mladších žáků s tyčemi pro župní slet v Brandýse, Aerobik cvičitelů, pohádka JILMu Kašpárek a Pelerini, případně vystoupení JILMu se stavbou týpka, divadelní koláž Cvičební rok, Country tance, Správní kluci atd. Zvláště pečlivě byly připravovány akademie ke 110. a 115. výročí (1994 a 1999) a také v roce 2000 k 90. výročí postavení sokolovny či roku 2002 na počest dokončení obnovy fasády. Výroční akademie byly spojovány s výstavou o historii ve Filipově síni (pečlivě připravované Věrnou gardou). Samozřejmostí byla účast vzácných hostů mezi diváky (lidé z vedení žup a ČOS, starostové Prahy 8 atd.).

Postupně jsme začali naše akademie natáčet a DVD se záznamem distribuovat mezi naše členy. V dnešní době se jim už jen zašle odkaz na náš YouTube kanál. Akademie samozřejmě i nadále probíhají každý rok (většinou okolo 20. listopadu, výjimku tvořil rok 2020, kdy se akademie nekonala kvůli covidu, a roky 2021 a 2023, kdy byla přesunuta na jaro z důvodu covidu a následně kvůli rekonstrukci šaten). Diváků i cvičenců je stále více, a tak se zvětšilo i hlediště v sále, kde už je okolo 210 židlí (a ve třech výškových úrovních – na zemi, na nízkém a na vyšším pódiu tak, aby všichni diváci dobře viděli) a ještě jsou před diváky lavičky pro dětské cvičence. Cvičenců bývá mezi 200 a 300 a diváků mezi 250 a 400. Stále platí, že akademie k různým výročím jsou trochu honosnější, mají speciálně nacvičená čísla a jsou doplněna výstavou historických artefaktů a fotografií v Alšově sále či Filipově síni, kterou v posledních letech pořádá naše vzdělavatelka Anna „Anka“ Holanová.

Kromě toho občas vystupujeme i na „cizích“ akademích. V roce 2003 to bylo na akademii Pocta náčelníkovi (úmrtí J. Svatoně) a na akademii Sokola Karlín. V roce 2015 to byla akademie ke 100. výročí vzniku župy Jana Podlipného v sokole Královské Vinohrady.

XII. vsesokolský slet 1994 – Strahov

Na podzim 1993 začal nácvik na slet. Žáci nacvičovali ve svých hodinách, muži se scházeli ve speciální, nově otevřené hodině. Zpočátku nacvičovali ti kluci, jejichž

rodiče dali souhlas. Někteří časem odpadli, někteří nenacvičující přestali chodit, jiní se časem rozmysleli a začali s nácvikem. Také nově příchozí byli postupně zařazováni. Nakonec nacvičovalo 6 šestek. Každý cvičitel (Zdeněk, Jirkan, Mišina, Vláďa, Pavel a Pierre) měl na starosti tu svoji. Zdeněk pro zpestření nácviku přišel se soutěží Tuhá soutěž šestek (docházka, předvádění skladby a další úkoly) o tuhé diplomky. Zjara už si kluci mysleli, že skladbu umí, ale cvičitelé viděli spoustu nedostatků. Přišla krize. Stále dokola opakovat to samé 8minutové cvičení. Naštěstí přišla pětižupní akademie na Admiře – cvičí všech 6 šestek a jeden náhradník. Přišel úspěch, potlesk, kluci pochopili.

Momenika z XII. všesokolského sletu 1994, posledního na velké strahovském stadionu, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

V týdnu před sletem staví JILM na louce u studánky ukázkový sletový tábor (stany, týpka, brána, stožár, kuchyně, zábradlí, latrína, ...). Nejprve bylo od dubna do června 6 brigád s opravou vybavení, sháněním stavebního materiálu atd. a pak jsme od 25. 6. do 1. 7. tábor stavěli – trávili jsme tam vždy celá odpoledne a večery po škole a zaměstnání – bylo to opravdu náročné. Nejvíce hodin zde odpracovali: Žabák 85, Aleš 72, Jirkan, Vítěk a Gösta 70, Jestík 69, Portos 66, Mišina 63, Tomáš a Zdeněk 62, Doník 61 a Kubík 60. Pečlivou průvodkyní se ve sletovém týdnu pro asi 400 návštěvníků stala Sabina Hašová.

Na Strahově (na velkém sletovém stadionu) pak opět cvičí všech 6 šestek a k tomu i všichni 3 náhradníci. Žádná jiná jednota neměla tolík žáků. Cvičí i 12 mužů – vesměs cvičitelů. Pro všechny to byl nečekaně silný zážitek. V průvodu jde 75 našich členů v krojích či cvičebním úboru a také 3 naše prapory – člen-

ský, žákovský a dorostenecký. Na Strahově cvičilo 43 žákyň a žen, 6 páru rodičů s dětmi a 51 žáků a mužů – celkem 106 cvičenců.

Po sletě se konal v ukázkovém táboře zakončovací posletový táborák a Zdeněk Lauschmann (*náčelník, pozn. ed.*) oznámil, že v Libni doopravdy končí – už před rokem se přestěhoval na Barrandov a dojízdění je neúnosné – vydržel jen kvůli sletu. Ptá se mě (Jirkana) jako nejstaršího z cvičitelů, jestli převezmu jeho štafetu. Kdybych tak věděl, co to podání ruky bude znamenat!

Ve sletovém roce bylo zapsáno 113 žáků a dorostenců. Jednota má 896 členů. O prázdninách 1993 se brousí a lakuje parkety ve Velkém sále. A na konci roku 1994 má jednota již 976 členů. 10. 2. 1995 se koná valná hromada, na které se Jiří „Jirkan“ Novák stává náčelníkem.

Šibřinky

18. února 1995 se po dlouhé době 47 let konají v sokolovně šibřinky. Odpoledne maškarní pro děti s hudebou, tancem, vyhlášením nejlepších masek a soutěžemi; večer pak tanecní zábava pro dospělé. Šibřinky se postupně staly vyhledávanou akcí. Dětí chodí pravidelně přes 100 a naprostá většina z nich v maskách. Na večerní dospělácké bylo těch 350 až 400 lístků vždy rychle rozebráno. Pro nás (žáky a cvičitele) to znamená vystěhovat náradí, přivézt a připravit 100 stolů a 400 židlí, večer obsadit šatnu a druhý den pak vše zase uklidit. Vlastní starost o program

Šibřinky 2018 na téma staré pověsti české, foto: archiv J. Přecha

(předtančení, kapelu apod.) a o občerstvení a obsluhu má v průběhu 90. let oddíl Studánka, jemuž při prodeji pomáhají i některé členky Vérné gardy.

Tradice šibřinek nám také vydržela až do dnešních dní. Postupně se staly z akce pro veřejnost akcí pro členy a příznivce (*došli jsme k závěru, že práce s dovozem stolů a židlí ze školy na Balabence a zpřísňující se předpisy, které bylo třeba na veřejné akci plnit, již nestojí za vydělané peníze, pozn. ed.*), avšak téma večera, živá kapela, občerstvení, tombola, soutěž masek, předtančení a další vystoupení zůstaly zachovány. Cvičitelstvo vše připraví, má služby během šibřinek a v neděli vše uklidí. Stále chodí 100–150 lidí. Současně se konají i Dětské šibřinky, které mají své pohádkové průvodce, vystoupení, křepčení na hudbu a v druhé části soutěže s odměnou. I tady nám covid odvál dospělácké šibřinky v roce 2021 a dětské v roce 2021 a 2022.

Strípky z 90. let

V květnu 1995 se konají oslavy 50. výročí osvobození Plzně. Součástí oslav jsou i sokolské slavnosti, kam s loňskou sletovou skladbou jede i 12 libeňských žáků.

Na počátku roku 1996 má jednota už 1188 členů a je jednou z největších v Praze. V tomtéž roce slaví František Kodl 85 let.

Na podzim roku 1996 začal pracovat oddíl Sportovní gymnastiky, který si pod vedením Martina Práta, Zuzany Lechnýřové a později Jiřího Hrnáka za 6 let svého působení dokázal vychovat závodníky a závodnice, kteří se mohli měřit s vrstevníky z mnohem větších a dlouhodobě pracujících oddílů. Oddíl se pak bohužel pro odchod trenérů v roce 2002 rozpadl.

V prosinci 1996 je poprvé poslední cvičební hodina žactva před vánočními svátky zpestřena vystoupením našich loutkářů sdružených v souboru Vhlavědrát (více ve zvláštním článku). Jejich představení na vánoční motivy jsou velmi pěkná a děti ani nedutají. Zvláště poslední představení před Vánocemi 2003 bylo úžasné – pohyblivé funkční kulisy, živá hudba.

I tradice vánočního loutkového představení se drží až do dnešních dnů. Do roku 2014 a v roce 2018 to byl „náš“ soubor Vhlavědrát, v letech 2015, 2016 a 2019 jsme si najali cizí soubory, v době covidu (2020 a 2021) jsme poslali alespoň odkaz na hezkou vánoční pohádku a od roku 2022 nám hraje opět „náš“ soubor, v roce 2022 vzniklý Nástup!

V létě 1996 byl restaurován originál obrazu Mikoláše Alše umístěný v Malém (badmintonovém) sále. Na popud Františka Kodla je tento sál přejmenován na Alšův.

V červnu 1998 se koná župní slet v Brandýse nad Labem u příležitosti 100. výročí vzniku župy Barákovy. V zimě a na jaře plně nacvičujeme, a tak můžeme

nabídnout 34 žáků (z 72 vystupujících) ve skladbě Správní kluci. V další skladbě – Muž a žena – cvičí 18 mužů.

V roce 1998 umírá Fr. Kodl – uprostřed neutuchající práce. Ještě pár dní před smrtí připravoval vycházku Vérné gardy.

V roce 1998 též vzniká z „přestárlých“ děvčat z Káňat turistický oddíl starších žákyň Pampelišky pod vedením Sabiny Hašové, dnes Pejsarové. Káňata v tu dobu vedou místo Sabiny Drb a Kačka (Tomáš Drbohlav a Kateřina Fischerová). Pampelišky fungují (později pod názvem Mirek) do roku 2002, kdy se částečně rozpadají, a zbytek se stává vedoucími Káňat po odešlých Drbovi a Kačce. Káňata fungují stále. Vedoucími byla postupně Ája, Vrečka a Zuzka Dočekalová, za které se dočkaly velkého rozmachu (24 dětí na tábore), a nyní je vede Markéta Gottwaldová. Postupem času se znova zformoval turistický oddíl starších žákyň s názvem Veverky, který vedly mimo jiné Áda nebo Liška. Při nedostatku vedoucích se od září 2023 spojily s oddílem JILM (více ve zvláštních článcích).

Od podzimu 1998 do roku 2003 vypomáhají naši cvičitelé Vláďa Voráč a Martin Chlumský při cvičení žactva v jednotě Sokol Prosek a naši cvičitelé a dorostenci se pravidelně v sokolských krojích účastní pietního aktu na Kobyliské střelnici.

Od jara 1999 má naše jednota také své internetové stránky. Pečlivě se o ně dodnes stará Vladislav Voráč – možno se přesvědčit na www.sokol-liben.cz. Sám je také spoluautorem a administrátorem informačního webu sokol.cz.

O prázdninách 1999 byla sokolovna vyloupena. Bylo vylomeno přes 60 dveří (i ty slepé, co kdysi vedly z chodby do Srncova sálu), hodně věcí ukradeno nebo rozbito. Ani jilmácká klubovna nezůstala ušetřena. Nic cenného (pro ně) tam ti gauneré nenašli, a tak alespoň vše vyházel na zem. Uklízeli jsme to pak několik dní.

Koncem devadesátých let začala tradice zvaná Silvestr cvičitelů. V klubovně JILMu se vždy pár dní před koncem roku sejdeme, abychom poklábosili, pobavili se, zapívali si při kytaře nebo také domluvili jarní výpravy či secvičili číslo na akademii. Postupně přibyli i hosté, takže nás bývá okolo 25.

I tato tradice přetrívá. Jen se místo konce roku scházíme až první pátek roku nového. Program se nejprve nafoukl o půlnoční odpalování ohňostroje, ten však byl s ohledem na restrikce opět zrušen. Jednou jsme si v rámci akce zahráli hokej, občas se sehráje zápas v košíkové. Před sletem se promítají sletové skladby, abychom věděli, co nás čeká.

XIII. všesokolský slet 2000 – Strahov

Na podzim 1999 pak začíná nácvik na slet 2000. Mladší žáci mají skladbu Sokolík se stavebnicí ze žlutých tyčí a modrých „bobků“, starší žáci mají společnou skladbu se žákyněmi v rytmu rock and rollu (na hudbu skupiny ABBA) a muži skladbu Chlapáci (která navazuje na podobnou skladbu ze sletu 1994 a autorskou dvojicí Pavelka Dosedla bude ještě několikrát recyklována, až skončí zcela nudná a vyprázdněná na sletu 2018, kdy ji naši muži odmítou cvičit, pozn. ed.). Myslím, že všechny byly kvalitnější než v roce 1994, avšak problémy s nácvikem byly podobné. Dokonce i počet cvičících se skoro nelišil. Po perném osmiměsíčním nácviku se jilmácká osmička předvedla 17. 5. na akademii v Dolních Chabrech, nejilmácká pak o pár dní později (20. 5.) na župním sletě v Roudnici. Obě společně pak 24. 5. na Pětižupní akademii v hale Sparty na Letné. Tam cvičili i muži. A pak už Strahov. Nejprve má každá skladba 2 až 3 sekvíky, pak generálku a nakonec souborní a nedělní vystoupení na Rošického stadionu. Byl to pro cvičitele opravdu záprah. Sami cvičili, navíc museli neustále přivážet či odvážet mladší či starší žáky z Palmovky na Strahov a zpět. Ale zvládlí jsme to. I přes obrovské zmatky při neučitelných změnách. Na Strahově cvičilo 26 mladších žáků (3 osmičky a dva další byli součástí osmičky Proseka), dále 15 starších žáků s jedním hochem z Kobylis a také 17 mužů, kde nás na 18 doplnil Zdeněk Lauschmann. Je jen škoda, že z novinky tohoto sletu – Národního večera za umělého osvětlení bylo na poslední chvíli vyškrtnuto vystoupení staršího žactva. Určitě by to pro ně byl jedinečný zážitek. Nesmíme samozřejmě zapomenout na sletový průvod, večerní zakončovací posletový táborák, na nějž cvičitelé připravili překvapení – pro všech 117 libeňských účastníků sletu (cvičily i žákyně, R+D, Věrná garda a další) nechali vyrobit krásné pamětní medaile. Nikdo jiný na světě takovou nemá. Kromě toho proběhlo v listopadu společné focení účastníků sletu a také se promítalo video ze sletu – každý se rád podíval, jak vlastně vypadala jeho skladba z pohledu diváka.

Běh strmý

Další tradice vznikla na podzim 2000. V parku jsme uspořádali o. ročník Běhu strmého do zámeckého vrchu. Na trati dlouhé 199 metrů, s převýšením 29 metrů se za deště sešlo 43 odvážlivců, kteří se rozhodli vyběhnout od můstku do loděnic (dnes od povodňové zdi) serpentinami až na vrchol kopce nad volejbalovými kurty. Soutěží se celkem v 11 kategoriích dle věku. Pro vítěze je připraven nádherný putovní pohár – ale protože je vítězů 11, je pohár stále v sokolovně a jména vítězů jsou vyrývána do podstavce. Kromě toho vítěz obdrží plastiku sokolíka a diplom a každý účastník pak pamětní lísteček.

Jednou jsme kvůli výstavbě protipovodňových zábran museli přesunout běh na náhradní trať od dětského hřiště, podél šikmé louky na plošinku. Také jsme s postupem doby museli o kousek posunout místo startu a cíle, abychom dole nekřížili cestu cyklistům a lidem na procházce. A změnou prošla i hlavní trofej, cínová plastika sokolíka. Tu jsme nejprve nakupovali od výrobce od Liberce. Po skončení výroby jsem si vyrobil vlastní model na odlévání a asi 10 let jsme si je odlévali sami. Doba však postupuje, a tak nám letos krásné (plastové) sokolíky na 3D tiskárně zhotovil Ledňáček. Zde je přehled o účasti a hlavním vítězi napříč kategoriemi:

Ročník	Rok	Celkem běžců	Vítězný čas (s)	Absolutní vítěz (napříč kategoriemi)
0.	2000	43	42,5	Lukáš Pazdera – dorostenec
1.	2001	59	40,2	Jan Kaše – muž
2.	2002	67	40,9	Jan Kaše – muž
3.	2003	109	41,1	Jan Kaše – muž
4.	2004	59	43,2	Jan Hudský – muž
5.	2005	122	40,4	Jan Hudský – muž
6.	2006	154	37,5	Robert Čepek – muž
7.	2007	156	38,7	Jan Hudský – muž
8.	2008	180	39	František Juhász – muž
9.	2009	166	38,8	Jakub Kudroň – muž
10.	2010	171	39	Jakub Kudroň – muž
11.	2011	144	38,9	Jan Hudský – muž
12.	2012	160	38,6	Vladimír Parásek – muž
13.	2013	120	39,8	Jan Hudský – muž
14.	2014	181	40	Jan Hudský – muž
15.	2015	159	42	Martin Kubů – muž
16.	2016	162	37,3	Tomáš Nushart – muž
17.	2017	116	38,2	Ondřej Fojtík – muž
18.	2018	155	38,8	Dan Unzeitig – muž
19.	2019	175	36,4	Tomáš Nushart – muž
20.	2020	194	36,6	Vojtěch Paleta – dorostenec
21.	2021	200	36,3	Ondřej Paleta – muž
22.	2022	180	38,8	Vojtěch Paleta – muž
23.	2023	204	38,6	Vojtěch Paleta – muž
24.	2024	179	38,7	Vojtěch Paleta – muž

Rekonstrukce fasády sokolovny

doplňeno ze zprávy hospodářky 2004 Ivy Duchačové

Libeňskou sokolovnu jsme od T. J. Meteor Praha 8 převzali ve velmi špatném stavu. Hygienička nám nedala povolení k provozu a vytíkla nedostatky. Díky předem zaplacenému nájmu prvního nájemce DIREKTA, a. s., ve výši 250 000 Kč a získání dalších nájemců (tiskárny ADALBERT a SAZKA) jsme sokolovnu nechali vymalovat, vyčistit parkety a natřít, rovněž vymalovat schodiště. Po prohlídce hygienika jsme dostali povolení k provozu a mohli získat pronájem tělocvičen školám.

Sokolovna byla i nadále ve velmi špatném stavu. Byla provedena provizorní oprava střech a zahájeno jednání o finančních dotacích na opravu fasády, která byla v havarijném stavu.

Během zimy 2000/2001 se podařilo získat grant na rekonstrukci vnějšího pláště sokolovny. Byla nám prostřednictvím ČOS přislíbena dotace ve výši 2 800 000 Kč na opravu a rekonstrukci pláště sokolovny. Abychom dotaci mohli získat, museli jsme ale stále doplnit z vlastních prostředků 1 200 000 Kč. Kde však vzít tak velké peníze?

Současně jsme hledali pomocí výběrového řízení firmu na opravu omítky, kde vyhrála firma PSP-GDS. Dále jsme také hledali kupce na odprodej Sokolích bud. Marně. Nakonec se firma PSP-GDS nabídla, že naše Sokolí boudy i s přilehlými pozemky odkoupí za 2 500 000 Kč. Souhlasili jsme. Jako malá, ale přece jen nějaká pomoc se ukázala být dotace od MČ Praha 8 – 50 000 Kč.

Původní nabídka na opravu a rekonstrukci omítky naší sokolovny od firmy PSP-GDS byla 3 951 000 Kč bez DPH. Konečně mohla celá oprava začít a 4. 12. 2001 byla oprava a rekonstrukce pláště předána. ČOS zaplatilo za předložené faktury 2 800 000 Kč a po úspěšném prodeji Sokolích bud jsme uhradili i zbývající část 1 998 297 Kč. Celkem tedy oprava fasády přišla na 4 798 297 Kč. Protože se v tu dobu už jednalo o nemovitou kulturní památku, je fasáda stejná (materiál, barevnost, členitost) jako v roce 1910, kdy byla sokolovna dostavěna.

Byť již zvenčí krásná, nebyla naše sokolovna ještě v pořádku. Chyběla ještě nutná a okamžitá oprava střech. Opět jsme žádali o granty, tentokrát památkový úřad Magistrátu hl. m. Prahy a díky výborné přípravě projektu jsme uspěli. Dne 17. 6. 2002 byla podepsána s odd. památkové péče smlouva na finanční příspěvek na obnovu nemovité památky ve výši 2 860 000 Kč (*mám dojem, že jsou to jediné „památkářské peníze“, které jsme kdy dostali, pozn. ed.*). Po našich dřívějších výborných zkušenostech převzala zakázku opět firma PSP-GDS. 1 966 227 Kč byla

částka použitá na opravu střech, 1 109 856,70 Kč jsme použili na opravu vnitřních prostor sokolovny.

Zmíním zde 4 hlavní osoby, které se svojí činností zasloužily o zdar celého díla: starosta Josef Žáček, tajemník Jiří Sixta, jednatelka Marta Halíková a náš odborný poradce z řad cvičenců-mužů architekt Pavel Jakoubek. Postupně se v sokolovně opravuje i elektroinstalace, rekonstruuje se sprchy a záchody a opravuje střecha a na sokolovnu jsou dosazeny krásné, nově vyrobené vývesky.

Sokolovna se stává vyhledávanou budovou i mezi filmaři. Natáčí se nejen v sále, ale i ve Filipově síni, vybavené v secesním slohu. Pro nás jen dobře, nebot to vždy jsou dobré placené nájmy. Kromě toho se v naší tělocvičně konají i různé nácvičné srazy, školení a semináře pro cvičitele.

Sokolovna čerstvě po rekonstrukci (2002), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Boj o Sokolí boudy a práce Josefa Žáčka

ze zprávy hospodářky 2004 Ivy Duchačové

8. 4. 1991 k nám přistoupil turistický oddíl Studánka s vedoucím br. Josefem Žáčkem, který se ihned zapojil do činnosti jednoty. V roce 1992 se ujal řízení jednání i spolupráce na převzetí a opravách Sokolích bud v Dolní Malé Úpě, které jsme v restituci převzali od Českých loděnic Praha-Libeň. Zúčastnil se velmi složitých jednání jak o Sokolí boudy, tak i o sokolovnu. V roce 1994 jako jednatel, v roce 1995 jako místostarosta a v roce 2001 jako starosta.

Abychom mohli doložit vlastní prostředky k doplnění žádosti o dotaci, kterou jsme nutně potřebovali na opravu sokolovny, bylo rozhodnuto o prodeji Sokolích bud (13. 6. 1996 byl odsouhlasen ČOS). Kupec po složitých jednáních nebyl nalezen, ale nabídl se p. Karlík, tehdejší správce Sokolích bud, že tuto nemožnost i s příslušnými pozemky odkoupí. Měl však podmínuku sepsání smlouvy, na kterou mu banka jedině půjčí finanční prostředky.

Po poradě s právním oddělením ČOS byla 10. 9. 1997 sepsána kupní smlouva s tím, že zaplatí 3 450 000 Kč do 31. 3. 1998. Nezaplatí-li do tohoto data, náleží právo prodávající straně od této smlouvy jednostranně odstoupit. Účinnost odstoupení od smlouvy nastane dnem písemného doručení druhé straně a tímto okamžikem se smlouva od počátku ruší. Pan Karlík skutečně nezaplatil.

Zjistili jsme ale nedostatky v našem právním rádu. Katastrální úřad Trutnov požadoval na písemném doručení odstoupení od smlouvy podpis pana Zdeňka Karlíka. Ten se však odmítl podepsat. Následoval soudní spor, ve kterém nás zastupoval Mgr. Václav Čermák z Trutnova. Mezitím byla 13. 8. 2001 Ministerstvem kultury prohlášena naše sokolovna za kulturní památku. 13. 8. 2001 nám byly po vleklem soudním sporu a složitých jednáních Sokolí boudy opět vráceny. Všechna tato jednání řídil a tlačil kupředu br. Josef Žáček, již jako starosta jednoty.

Přesto, že byl těžce nemocen, nenechal se od práce odradit a řídil i výše zmíněnou opravu sokolovny a ještě v červenci 2003 organizoval letní tábor Studánka a se vší iniciativou se ho zúčastnil. Dne 10. srpna 2003 však zákeřné chorobě podlehhl ve věku nedožitých 45 let.

Zásluhou jeho obětavé a nezištné činnosti je naše dnešní sokolovna ozdobou památkově chráněného území městské části Libeň. Čest jeho památce!

Strípky z let 2000–2010

V roce 2001 se na podzim účastníme župního turnaje v sálové kopané a na jaře 2002 ve florbalu. Na podzim 2001 a 2003 se s velkým úspěchem vracíme ze soutěže Rychlý šplhoun pořádané Sokolem Kobylisy. Vítězství máme v jednotlivcích i

mezi štafetami. Na tuto akci jednoty v Kobylisích docházíme stále a většinou se vracíme s medailemi.

Na jaře 2002 se v Brandýse koná sokolský den. Vystupuje tam 16 mladších žáků se skladbou Sokolík, kterou žáci předvedli na lednové akademii. Cvičí i 7 starších žáků a dorostenců (přeskoky) v bloku ukázek ze cvičení. Ve skladbě Chlapící cvičí 4 muži. Kromě toho Jilmáci postavili týpko a uspořádali v něm a jeho okolí malou výstavu o své činnosti.

V červnu 2002 slaví v plné síle 90. narozeniny Manka Kodlová.

V srpnu 2002 přicházejí povodně. Sokolovna uniká o centimetry – voda se zastavuje u lip stojících před sokolovnou. Zaplavena kanalizací je pouze kotelna. Bylo potěšitelné, že se několik cvičitelů a dorostenců zajímalo, jak na tom sokolovna je a zda nemají přijít pomoci. Vítěk a Čedok pak byli pracovníky krizového centra v Bohnicích. V září se zjistilo, že jsou mezi námi vyplavené rodiny. A tak se začalo vybírat do modrých povodňových kasiček (vybráno asi 15 000 Kč). Spolu s výtežkem z mikulášské taneční zábavy a částí výtežku ze šibřinek jsme dali do hromady 30 000 Kč, které jsme rovnoměrně rozdělili mezi 4 postižené rodiny a jednoty v Karlíně a Nižboru. Kromě toho u nás celý rok zdarma cvičili žáci ze školy na Zámečku, kterým povodeň zničila tělocvičny.

Povodně 2002, pohled z Palmovky Zenklovou ulici, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

V srpnu 2003 nečekaně umírá v necelých 45 letech starosta Josef Žáček, agendu přebírá místostarosta Ladislav Mrklas ml. a po další valné hromadě se starostou stává dosavadní tajemník Jiří Sixta.

Od září 2003 získává dorost další hodinu – je to úterý večer po cvičení starších žáků. Tak jako se ve čtvrtek hraje košíková, hraje se v úterý florbal. Po několika letech se zájemci o florbal přestali scházet a z úterní hodiny se stala hodina cvičitelská. Na každé hodině se probralo jedno nářadí – cviky, dopomoci, záchrana, přípravné cviky atd. Ale ani tato náplň hodiny netrvala věčně a v roce 2014 se stala hodinou pro muže, jejichž cvičení obnovil Josef Kubišta (Pepišta). A ti v tuto dobu cvičí v hojném počtu dodnes.

K 1. lednu 2004 má jednota 862 členů.

Počátkem roku 2004 umírá v požehnaném věku 89 let také náš první novodobý starosta Ladislav Mrklas st. (k nalezení již na fotografii cvičitelského sboru z roku 1948, spolu s Fr. Kodlem, strana 37).

V souvislosti s nadcházejícím sletem v roce 2006 rozvířila Věrná garda situaci kolem našeho historického praporu z roku 1893. „Vždyť se ve sletovém průvodu rozpadne! Chtělo by to nechat vyrobit repliku.“ A hned také začali po korunkách vybírat nutných 30 000 Kč. Pak padla myšlenka, že by bylo hezké mít tu repliku už na slavnostní akademii ke 120. výročí. Takže uzralo rozhodnutí i ve mně. Přispějí i žáci. Prapor jsme jim ukázali v lednu 2004, mohli se podívat, sáhnout, a kdo chtěl, mohl na jaře přispět (maximum bylo 50 Kč). A abych kluky trochu vyhecoval, slíbil jsem, že co se vybere, to se seče a tuto částku pak věnuji na prapor sám. Bylo celkem 54 přispěvatelů a sešla se částka 3157,50, takže na prapor bylo věnováno 6 315 Kč.

Zakončení cvičebního roku 2003/2004 s vyhlášením Zimního klání a soutěže O nejvěrnější docházku jsme konali u slavnostního táboráku. Pozvali jsme i žákyně, cvičitelky, Věrnou gardu – a sešlo se nás snad 100. Zpívalo se, povídalo, rozdaly se diplomy a ceny a... asi jsme založili další tradiční akci. (*Je to tak. Zakončovací táborák je jakýmsi milým zakončením cvičebního roku, kdy se více oddílů sejde u ohně, zazpívá písničky, něco se sdělí přítomným rodičům, žáci si rozdají diplomky a odměny za celoroční docházku a další soutěže, cvičitelé si po skončení táboráku poklábosí mezi sebou, pozn. ed.*)

O prázdninách 2004 cvičitelé a Jilmáci za pomoci Jakuba Jabora ze Studánky zbourali starou garáž, jež sloužila 10 let – nejprve JILMu pro uskladnění táborového vybavení, posléze jako loděnice. A postavila se nová, větší a hezčí loděnice (která bude zbourána během roku 2025, aby ustoupila zvelebení prostoru za sokolovnou, pozn. ed.).

Druhým vylepšením, které se událo o prázdninách 2004, bylo přebroušení, nalakování a nalajnování parket ve Velkém a Alšově sále a výměna povrchu v Srncově sále. Grant na tuto akci byl 400 000 Kč, náš doplatek 108 000 Kč. Kéž oboje

dobře slouží dle než 10 let. Nakonec došlo i na vstupní dveře, které dělaly nové fasádě ostudu.

Závěrem

Tak, to jsem popsal tak 30 % naší činnosti. A co je zbytek? No přece to hlavní – cvičení. Ale co o něm psát? Jak skáčeme přes kozu, děláme kotouly a celou gymnastiku, běháme, házíme, skáčeme a hrajeme hry. To dost dobře nejde. Snad jen zmínit to, že se snažíme, aby kluci sobě navzájem byli kamarády, pomáhali slabším, místo toho, aby se nad ně vyvyšovali (za ty roky už u nás cvičili i kluci po obrně, hluší, s cukrovkou, epileptici), aby vítězili vždy podle pravidel, aby jim bylo ctí pomoci jako pořadatelé při Dětském dni (leckdy je u soutěže jako pořadatel i šikovný mladší žák), dokázali pomoci při věčném stěhování nářadí, stolů a židlí při šibřinkách, chtěli vyhrávat na závodech, aby dokázali myslit a dokázali odhadnout dopad svého jednání. Aby byli ochotni přispět prací, ale třeba i drobně finančně (povodně, prapor), aby naše sokolovna byla i jejich sokolovnou. A aby se třeba časem stali i cvičiteli. Aby z nich prostě vyrostli lidé ochotní a přímí – prostě sokolové. Jsem rád, že se to daří. Jsem také rád, že i někteří naši starší členové už pochopili, že pozdravem Nazdar, sestro/bratře, se ještě nikdo sokolem nestal a že je důležité, co člověk dělá a jak to dělá. Já jsem se naopak zase lecčemus přiučil od nich. Díky.

*Podzim 2004, částečně doplněno 2024
Jiří Novák, 2004 náčelník, 2024 starosta*

Průměrná docházka žactva a dorostu v letech 1990–2024:

Rok	Zapsáno	Průměr	Poznámka
1990/1991	?	46	včetně mužů
1991/1992	?	52	včetně mužů
1992/1993	?	66	včetně mužů
1993/1994	126	58,9	dále vždy ml. + st. žáci + dorostenci + cvičitelé (bez mužů)
1994/1995	142	56,7	
1995/1996	129	48,7	
1996/1997	141	48,7	průměr v říjnu 1996 je 71,55! (105 zapsaných)
1997/1998	136	58,2	několikrát průměr 65–69, rekord v hodině 86!

Rok	Zapsáno	Průměr	Poznámka
1998/1999	124	56,2	
1999/2000	102	45,8	
2000/2001	85	43	
2001/2002	92	41,1	
2002/2003	97	38,4	
2003/2004	98	47,3	
2004/2005	98	44,8	
2005/2006	110	50,6	
2006/2007	105	50,6	
2007/2008	89	46,7	
2008/2009	100	44	
2009/2010	89	43,8	
2010/2011	119	52,9	
2011/2012	102	49,8	
2012/2013	101	47,9	
2013/2014	111	50,8	
2014/2015	114	45,6	
2015/2016	106	42,9	
2016/2017	111	43,8	
2017/2018	102	46,1	
2018/2019	121	48,8	
2019/2020	137	57,1	
2020/2021	131	47,1	
2021/2022	146	46,5	
2022/2023	127	52,5	
2023/2024	136	59,8	

A kdo že se o ty houfy kluků celé ty roky staral? Vezmu to podle skutečného stáří (či spíše mládí); tabulka cvičitelů žactva 1990–2024:

Jméno	Rok nar.	Jak mu říkáme	Doba působení	Chodí ještě cvičit?
Zdeněk Lauschmann	1959	Zdeněk	<1989–1994	ne
Roman Kolář	1965	Roman	<1989–1993	ne
Jiří Novák	1970	Jirkan	<1989– dosud	cvičitel, starosta
Filip Kadlec	1971	Filip	<1989–1997	ne
Tomáš Novák	1972	Mišina	<1989– dosud	cvičitel
Jiří Materna	1973	Matýsek	1993–1994	ne
Tomáš Novotný	1975	Tomáš	1993–1995	ne
Petr Špírek	1976	Pierre	1993–1997	ne
Aleš Kafka	1976	Aleš	1993–1994	ne
Jan Hora	1976	Radík	1993–1994	ne
Vladislav Voráč	1977	Vláďa	1993–2021	Aerobik
Jiří Brůžek	1978	Jirka	1997–1999	ne
Jan Staněk	1979	Gösta	1995–1997	ne
Pavel Voráč	1979	Pavel	1993–2013	ne
Vít Jakoubek	1979	Vítek	1995–2021	výbor
Jan Turek	1979	Doník	1996–2002	ne
Jiří Hrnák	1979	Žabák	1996–2000	ne
Matěj Ištvanek	1979	Matěj	1995–1997	ne
Tomáš Jirsa	1980	Tomáš	1995–1997	ne
Jan Rejman	1980	Jarej	1997–1998	ne
Petr Bureš	1981	Petr	1997–2002	ne
Martin Chlumský	1982	Čedok	1997–2018	Aerobik
Pavel Jirsa	1982	Portos	1998–2001	ne
Matěj Beneš	1983	Benda	1998–1999	ne
Tomáš Seifert	1985	Tomáš	2002	ne
David Třeňák	1985	David	2002	ne
Martin Seifert	1986	Martin	2002–2019	ne
Jan Vorel	1986	Hnízdo	2002–2007	ne
Jan Veselý	1980	Honza	2004–2025	ne

Jméno	Rok nar.	Jak mu říkáme	Doba působení	Chodí ještě cvičit?
Martin Kubů	1983	Sop	2017–2021	cvičitel PD
Michal Filipin	1984	Michal	2004	ne
Ondřej Fojtík	1985	Ondra	2017–2019	ne
Jan Dobis	1985	Honza	2019–2020	ne
Jan Přech	1988	Řek	2004–2015	jednatel
Jakub Kudroň	1988	Kubík	2004–dosud	cvičitel
Jan Novák	1989	Pórek	2005–2007	ne
Jáchym Kaplan	1990	Jack	2007–2017	občas fotbalista
František Juhász	1990	Franta	2007–2015	košíková
Jan Dostál	1990	Sumec	2007–2016	Skipping Boys
Jiří Duchač	1991	Ruch	2007–2016	volejbal, výbor
Jan Přibyl	1991	Příbor	2007–dosud	cvičitel, výbor
Ondřej Michalec	1992	Ondra	2011–2016	ne
Ondřej Loudil	1992	Hopi	2008–2011	cvičení mužů
Filip Benedikt	1992	Flip	2008–2018	ne
Marek Štovíček	1992	Štovík	2008–2013	ne
Josef Kubišta	1992	Pepišta	2008– dosud	cvičitel, náčelník
Marek Vácha	1992	Marek	2010–2011	ne
Jan Slifka	1992	Slíva	2010–2017	košíková
Michal Přibyl	1993	Číba	2010–2019	občas košíková
Tomáš Mach	1993	Tomáš	2010–2016	ne
Lukáš Křemen	1993	Lukáš	2019	cvičení mužů
Ronald Eller	1994	Ronald	2011	ne
František Zima	1997	Franta	2013	ne
Ondřej Dvořák	1997	Ondra	2013–2015	ne
Martin Jeřábek	1997	Jestřáb	2013–2014	ne
Adam Cepník	1998	Adam	2016–2017	ne
Vojtěch Blahunek	1999	Blesk	2014	ne
Daniel Kadlec	2000	Daněk	2015–2016	vedoucí JILMu
Dan Unzeitig	2000	Kondor	2016–2019, 2022	vedoucí JILMu
Vojtěch Mrkvíčka	2000	Zelí	2016–2017	ne
David Hrnčířík	2001	Hrnda	2016	ne
Richard Kloubeský	2001	Ríša	2017–2020	cvičitel žákyň

Jméno	Rok nar.	Jak mu říkáme	Doba působení	Chodí ještě cvičit?
Daniel Novotný	2001	Myslivec	2017–2021	ne
Jan Kerhart	2002	Kerhy	2019–dosud	cvičitel
Petr Boháč	2003	Petr	2019–dosud	cvičitel
Adam Novotný	2003	Adam	2019–2021	šplh
Jindřich Skokan	2004	Jindra	2022–dosud	cvičitel
Tomáš Kléger	2005	Losos	2022–dosud	cvičitel
Tomáš Ettel	2006	Timer	2021	šplh
Marek Novotný	2006	Marek	2022	šplh
Alexandre Basseville	2007	Padák	2022–dosud	pomahatel
Jan Pikálek	2007	Ivánek	2022–dosud	pomahatel
Václav Novák	2008	Vašek	2023–dosud	pomahatel
Václav Blahunek	2008	Hrom	2023–dosud	pomahatel

Byli samozřejmě ještě další, kteří si udělali alespoň pomahatelský kurs, do skutečné cvičitelské práce se však nikdy pořádně nezapojili. My budeme doufat, že čtyři dorostenci, kteří si dělají pomahatele tento podzim, se zařadí do onoho výše uvedeného seznamu.

Všem těmto bratrům upřímný dík za sebe i za všechny cvičence, které kdy něčemu naučili.

Cvičitelky a cvičitelé Sokola Libeň 2009:

horní řada zleva: Jakub Kudroň, Tomáš Novák, Jan Dostál, Ondřej Loudil, Filip Benedikt, Jan Přech, Josef Maleček, Marek Šťovíček;

*střední řada zleva: Vít Jakoubek, Jan Novák, Josef Kubišta, Jan Přibyl, Martin Seifert, Jiří Novák (t. č. náčelník), František Juhász, Vladislav Voráč, Pavel Voráč,
dolní řada zleva: Anna Kavinová, ?, Dana Blahunková, Anna Ferťová, Lenka Nováková, Evženie Hraničková, Zuzana Burianová, Lucie Vojáčková, Iva Ducháčová, Alena Krásová, Veronika Niederlová,*

foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Slovo vzdělavatelky Věry Štastné (2004)

120. výročí založení sokolské jednoty Praha-Libeň, to znamená 120 let sokolské práce, nadšení, krásy a radosti, ale v tom celé roky byly také plné smutku, bolesti a někdy i hrůzy a strachu o milovaný Sokol. Nikdy však nepřišla beznaděj, tu sokolové nikdy neznali, vždy věřili, bojovali za svá práva a po spravedlnosti zvítězili.

Nová sokolská jednota, to byla nesmírná radost, doba nadějí a víry v sokolskou budoucnost a s ní i v budoucnost českého národa. Ze skromných začátků Sokol sílil a po položení základního kamene ke stavbě sokolovny v roce 1909 už za 9 měsíců zazářila v Libni nová sokolovna, která svou venkovní i vnitřní architekturou se stala ozdobou centra Libně. A Tyršovým heslem v průčelí nad balkonem provedeným ozdobným písmem Mikolášem Alšem „Kupředu silou lví, za rovnost, volnost, bratrství“ jako by tušila, co všechno bude muset Sokol – i libeňský Sokol a jeho členové za těch 120 let prožít, kolik strastí a bolesti, ale i naděje. Ale jejich vítězství vždy přišlo, krásné a nadějně.

Třikrát byla Sokolu pozastavena činnost, třikrát jsme se o něj báli. Sokolové platili krutou daň, ale nikdy ne zbytečně. Na druhou stranu v naší sokolovně celé generace prožívaly chvíle radosti při cvičení, výletech, zájezdech, šíbřinkách, různých veselicích či v loutkovém divadle. Trubačský sbor byl ozdobou všech vyštoupení, výstavy vztahující se k činnosti jednoty byly spolu s účastí na celonárodních shromážděních dobrou ukázkou naší činnosti, to všechno cílilo k národnímu uvědomění, ale také k rozvoji kulturního a společenského života. Poděkování patří těm, kteří před námi tvořili historii libeňské jednoty a všechnu tu krásu i památky uchovali pro nás i naše děti.

V roce 1990 byl Sokol obnoven a také naše libeňská jednota se mohla hlásit o svůj majetek, svou krásnou sokolovnu i se cvičištěm vedle ní, které nám však dosud vráceno nebylo.

Naše jednota má historii, na niž může být hrdá, jsou to vzpomínky krásné i těžké, ale všechny vypovídají o lásce k vlasti, o čestnosti, hradišti i hradiště našich členů. Co přát naší jednotě k tak nádhernému výročí? Aby žila dále věrností k sokolským ideálům svobody a demokracie, pravdou a láskou k vlasti a aby dále splňovala to, o čem snily celé generace: silný Sokol, věrné členy a hodně, hodně mládeže – v ní je naše budoucnost, v ní musíme, chceme věřit.

Dění v jednotě po roce 2004

sepsal Jan Přech a Jiří Novák, převážně z pohledu mužských složek

Úvodem

Povídání shrnující dění v naší jednotě za posledních 20 let začnu od lidí. Mám pocit, že na ně máme štěstí. A to jak na ty, kteří jsou vidět, mají nějakou funkci, komunikují s úřady, veřejností, rodiči, tak také na ty, kteří tak vidět nejsou, ale bez nichž by naše snažení nebylo možné. A těch je většina. Jako cvičitelé velmi pravidelně a zodpovědně chodí cvičit děti, po cvičení uklidí náradí a zamknou skříně, na brigádách podají pomocnou ruku při složitějších činnostech, neboť to jsou často manuálně pracující lidé, jiní se starají o vývěsky, další vytvářejí diplomky, jsou schopni vytvořit pro naši jednotu matriční a platební systém, jdou otevřít starším žákům během konce cvičení mladších, v turistických oddílech zastávají funkci pomocných vedoucích, vedou některé z našich tradičních akcí, vymýšlejí a počítají naše Zimní soutěže a Letní disciplíny atd. Zkrátka vytvářejí podhoubí, ze kterého pak může vyrašit naše rozmanitá, rozsáhlá a nápaditá činnost. Jim všem patří mé upřímné poděkování za neocenitelnou pomoc. A nemusí se jednat o lidi zkušené a starší. I noví mladí pomahatelé ve svých patnácti či šestnácti letech jsou pro ostatní zkušenější cvičitele velkou podporou. A to, že je občas zkriticizují za nějaké špatné rozhodnutí, je jen známka toho, že chtějí i přes ně pro cvičení to nejlepší. I nynější starosta České obce sokolské (ČOS) byl takto koncem devadesátých let peskován. A kam to dotáhl – ale to je spíš jeho zásluha. I když je možné, že nějaké to semínko spolehlivosti, sebejistoty, přímého jednání, kamarádství, vůle a dalších podobných vlastností v něj i ve všechny ostatní cvičitele a vedoucí oddílu bylo vloženo během cvičení a členství v JILMu.

(*br. Jiří Novák*)

Činovníci jednoty

A nyní k těm, kteří vidět jsou. Máme mezi sebou držáky, kteří své břímě a radost nesou většinou dlouhé roky a jsou tak zárukou kontinuity a předvídatelnosti. Začneme starosty. Prvním po obnovení Sokola byl Ladislav Mrklas starší (1990–2001). On byl tím, za jehož starostování byla jednotě vrácena sokolovna a obnoveno cvičení, začala jednání o opravě fasády sokolovny. Dalším v řadě byl Josef Žáček (2001–2003), během jeho působení byla opravena fasáda sokolovny a mám pocit, že byl přijat tajemník Jiří Sixta. Po úmrtí Josefa Žáčka v srpnu 2003 vedl jednotu místostarosta Ladislav Mrklas ml. V roce 2004 byl starostou zvolen Jiří Sixta (2004–2013), který mimo jiné zařídil novou plynovou kotelnu, za

jeho starostování se znatelně zvýšila četnost žádostí o granty, začalo pravidelné lakování parket. Po devíti letech už nečekaně nekandidoval a my jsme řešili post starosty.

Debrífink po slavnostní akademii k výročí položení základního kamene sokolovny (2009), vlevo: náčelnice ses. Milada Věra Decastellová, uprostřed: starosta jednoty br. Jiří Sixta, vpravo náčelník ČOS Miroslav Vrána, foto: archiv J. Přecha

Nakonec padla volba na Nelibeňáka, ale člověka, kterého jsme dobře znali. Byl jím bývalý náčelník Sokola Malešice a župní hospodář Aleš Müller (2013–2019), který stál za sepsáním přání a nápadů k vylepšení a rekonstrukci sokolovny (více o něm dále). Za něj začaly práce na studiích a projektech k rekonstrukci dvora a šaten. A zatím posledním v řadě je Jiří Novák (od 2019), který dotáhl k realizaci rekonstrukci šaten a započal stavbu nové podzemní místnosti (loděnice) na dvoře a tím celkovou rekonstrukci dvora. Důležité také je, že všichni tito starostové byli nakloněni a nápomocni k realizaci různých vylepšení a nápadů, se kterými přicházeli cvičitelé. Tak vzniklo v roce 1995 doskočiště na dvoře, postupně doby osvětlení na akademii, různé pravidelné akce (šíbřinky, Dětský den, Běh strmý, Památný den sokolstva, Den otevřených dveří, Silvestr cvičitelů, brigády, Zakončovací táborák, …), byl renovován Alšův sál, svépomocí vznikla hudební zkoušebna v chodbě u archivu a byla rekonstruována posilovna či postavena loděnice za sokolovnou. V poslední době byla postavena tahací věž či zakoupena táborová louka pro turistické oddíly. Díky všem.

Dalšími viditelnými osobami jsou náčelník a náčelnice. U děvčat to byla dlouho Věra Decastellová a následně Dana Blahunková, Alena Krásová a v současnosti Tomáš Dragoun. V mužských složkách začnu už před rokem 1989, kdy by asi byl náčelníkem František Kodl. Po obnovení Sokola pak už máme pouze tři jména: Zdeněk Lauschmann (1990–2004), který již v roce 1982 založil turistický oddíl JILM (sám jako dítě chodil přímo k Foglarovi do „skautského“ oddílu Dvojka) a vedl 14 jilmáckých táborů a který po Františku Kodlovi držel v osmdesátých a devadesátých letech v oddíle ZRTV Meteoru Praha sokolský duch a který žáky a muže dovezl na první sokolský slet po obnovení Sokola v roce 1994. Jeho přínosem bylo také zavedení kamarádství mezi kluky jako priorita chování. V roce 1993 se odstěhoval na Barrandov (ani tam však dlouho nezůstal bez Sokola a stal se cvičitelem v Sokole Zlíchov) a od roku 1994 přenechal náčelnictví Jiřímu Novákovi (1994–2019). Ten navázal na Zdeňka v tradici výchovy nových cvičitelů z vlastních zdrojů, tedy dorostenců, a taky na to, že i žáci mohou být nápmocni při pořádání našich akcí a tím se zároveň stávají důležitou součástí soukolí a jsou více vtaženi do dění. Jirkán jako odchovanec JILMu byl taktéž mužem činů a dokázal tak během brigád a dalších akcí posunout činnost na vyšší obtížnost (doskočit, dílna na nově zbudovaném trámovém patře v bývalé kotelně, nová loděnice, bourání starých garází na dvoře). Koncem roku 2018 se po 25 letech ve funkci (a protože už vše běží bez invence jen tak samospádem) domluvil s Josefem Kubištou, že ten převezme náčelnictví a on se stane jen řadovým cvičitelem. Jenže zemřel Aleš Müller a on byl okolnostmi dotlačen stát se starostou. Josef Kubišta je tedy náčelníkem od roku 2019 dosud. S ním přišla opět mladická invence a entuziasmus. Bylo obnovenno cvičení mužů, vznikly oddíly šplhu a přetahu lanem, vydal přes ČOS Sokolské pohádky, vidí další práce k vylepšení sokolovny.

K dalším lidem v čele jednoty patří jednatel – ty první se mi dohledat nepodařilo. Od roku 2004 funkci zastávala Marta Halíková, od roku 2013 je jím Jan Přech. Další důležitou osobou z hlediska tradice (ale i součastnosti) je vzdělavatel. Po obnovení Sokola vykonával tuto funkci František Kodl, po něm Věra Šťastná (1998–2016) a po ní Anna Holanová (2016–dosud).

Pak tu máme ještě zaměstnance, kteří také spoluvtvářejí obraz naší jednoty. V kanceláři to byli v roli tajemníka či hospodářky: Marta Halíková, Jiří Sixta, Iva Duchačová, Pavel Pejša a Miluška Malinová. A pak už zbývají jen uklízečky a vrátní (ze starších vzpomenu pana Hatleho, Mifka, z novějších pana Přibyla a Hofmana).

Tak to je strana jednoty a na straně druhé jsou cvičenci a jejich (u těch mladších) rodiče. Pro ty se to vlastně všechno děje. Počet členů se od roku 1990 do dnešních dnů pohybuje mezi 600 až 1 000. V současnosti je to přibližně 800. Nejsme

tedy zrovna malá jednota. Ale snažíme se držet pospolu. Na JVLS či PVLS se nás občas sejde i okolo stovky, na akademii bývá i 400 diváků a 250 cvičenců, na posledním sletě (2024) cvičilo 240 našich členů.

(br. Jiří Novák)

Provoz jednoty

Pro provoz jednoty jsou kromě lidí nutné i peníze. Nejprve nakousnu téma grantů. Nejprve byly určeny pouze pro nákup sportovního vybavení. Tím jsme však byli po deseti letech přehlceni a už se nevědělo, co rozumného koupit. Ale třeba skládací stoly a židle se moc hodí na šibřinky a akademie, na kladinách pilně cvičí žákyně, na zelených čtvercových žíněnkách zápolí žáci a ve Filipce se vyjímají krásné židle. Dál jsme investovali do úložných skříní v nářadovně obou sálů, do skříní v Srncově sále i do skříní na sklo pro šibřinky a další property na chodbě 1. patra. Také nová pódia vyrobená svépomocí dobře slouží pro kapelu na šibřinkách i jako podložka pod židle v hledišti akademie. Naštěstí pak do grantů přibyla položka energie (elektrina, plyn, voda). Tím jsme měli zase o trochu snazší život, když vám grant zaplatí polovinu spotřeby a peníze vám tak zbydou na věci, které z grantu zařídit nelze – třeba opravy a investice. Dalším krokem v grantech pak byla právě položka na opravy a údržbu a třeba do grantu magistrátu lze už několik let dát i položku mzda provozních zaměstnanců. Pravda, dostaneme tak desetinu mezd, ale i to se počítá a pomůže nám.

S granty souvisejí finance. Jen taková lehká exkurze do hospodaření Sokola Libeň. Současný běžný rozpočet je ve výši asi 6,5 milionu Kč na rok. Příjmí jsou cca 2 miliony od nájemců nebytových prostor, cca 2 miliony z příspěvků, cca 1,75 milionu z grantů a cca 750 tisíc za nájmy tělocvičen, dobrovolné dary a jiné nájmy. Výdaje: asi 2,25 milionu padne na mzdy zaměstnanců, okolo 1,5 milionu padne na energie, 250 tisíc na daně, 150 tisíc do fondu oprav, 50 tisíc na kancelářské a úklidové vybavení, 350 tisíc na nákup z grantů, 750 tisíc na opravy a údržbu; telefony, internet, EOS, systém badminton 100 tisíc, za známky ČOS 200 tisíc, péče o cvičitele a členy 200 tisíc, startovné a školení 100 tisíc, drobnější výdaje 200 tisíc, 400 tisíc úspora na příští opravy sokolovny.

(br. Jiří Novák)

2004–2006

Předchozí vydání almanachu se vztahovalo ke 120. výročí jednoty. U příležitosti tohoto výročí byla zhotovena replika hlavního praporu naší jednoty, abychom jej mohli ukazovat na všech našich významných akcích. Více než 100 let starý originál

(z roku 1893) již není ve stavu, ve kterém by vydržel pravidelné používání. Prapor byl jednotě slavnostně předán na slavnostní akademii pořádané k tomuto výročí a jeho kmotrou byla tehdejší nejstarší členka jednoty, pamětnice prvorepublikové slávy a dlouholetá cvičitelka a hybatelka dění sestra Marie Kodlová (1912–2013). Tato akademie také představovala završení jakési profesionalizace světel a zvuku, kdy na počátku (v průběhu 90. let) jsme svítili klasickým osvětlením sálů, měli jeden mikrofon na kabelu a hudbu pouštěli z magnetofonu ve skříně. Na druhou stranu nyní používáme zvláštní výkonné osvětlení s barevnými filtry a ovládáním z režie, režie se přesunula z nářadovny do lodě a hudba se pouští z CD nebo počítače přes zvukový mixážní pult. Hlavními hybateli těchto technických změn byli cvičitelé Vláďa a Pavel Voráčovi s Martinem Chlumským (Čedokem). Ze všech akademí od roku 2004 máme též (skoro) profesionální videozáznamy díky nadšení a práci Standy Voráče (otce Vládi a Pavla).

U příležitosti 120. výročí jednoty jsme též rekonstruovali historickou skladbu žáků z roku 1920, ke které jsme získali popis a notový zápis hudby pro klavírní doprovod. Skladbu jsme následně předváděli ještě např. u příležitosti 80. výročí otevření Tyršova domu na jaře 2005.

Rok 2005 se nesl ve znamení počínajících příprav na XIV. všesokolský slet. Autorem jedné z (nejúspěšnějších) skladeb byl také náš cvičitel Martin Chlumský (pozdější ředitel Ústřední školy ČOS a dnešní starosta ČOS). Nesla název „Výlet s Aerobikem“ a šlo o stepaerobikovou skladbu na hudbu Ivana Mladka. Pro úplnost – skladba vznikla v autorské dvojici s Janou Beránkovou z Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy.

Kromě toho pokračuje postupná oprava sokolovny rekonstrukcí obou velkých teras (nad lodí s hrazdami a nad Srncovým sálem) a rekonstrukcí ženských WC v I. patře, na které o rok později navazuje lakování parket v hlavním sále.

Umírá další ze zasloužilých libeňských sokolů – Jindřich Vajkrt.

*ses. Marie Kodlová (2008),
foto: archiv J. Přecha*

23. 9. 2005 sletový rok zahájila Sletová štafeta. Jde o starou tradici, kterou se rozhodl vzkřísit nás bývalý náčelník Zdeněk Lauschmann a která spočívala ve štafetovém doručení sletového poselství ukrytého ve štafetových kolících z Tyršova domu do sídel všech žup, a to bez použití motorizovaných dopravních prostředků (s výjimkou historické tramvaje na jednom z úseků v Praze). Naše jednota byla zodpovědná za úsek vedoucí z Tyršova domu do Dřevčic. Po zahajovacím ceremoniálu jsme tedy převzali kolíky a na lodích je s transparenty a letáky odvezli po Vltavě do Libně, kde přenocovaly v Sokolovně a ráno byly vezeny na kolech do Dřevčic na první předání. Součet tras všech kolíků, které se za víkend dostaly do svých cílů, byl úctyhodných 3380 km.

Zahájení Sletové štafety na nádvoří Tyršova domu (2005), první běží br. Zdeněk Lauschmann, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

V roce 2006 se poprvé koná únorové cvičení s názvem Aerobik Show, pořádané oddílem aerobiku a našimi cvičiteli Martinem Chlumským (Čedokem) a Vladislavem Voráčem (Vláďou). Běželo pravidelně až do roku 2016.

XIV. všesokolský slet (2006)

Hlavní událostí roku 2006 byl XIV. všesokolský slet na stadionu E. Rošického na Strahově. Opět nás čekaly zdlouhavé nácviky, secviky, ale nakonec to postupně

spělo do finále. V květnu vystupovaly naše skladby pro dospělé na župním sletu župy Barákovy v Mělníku, v červnu pak dětské skladby na župním sletu na Vino-hradech. Sletový týden začal zahájením sletu se sportovním programem v Sazka aréně, další den byl sletový průvod, pak několik dní nácviků a nakonec dvě vy-stoupení na strahovském stadionu Evžena Rošického. Z mužských složek vystoupilo 15 mladších žáků ve skladbě Karimatky, 10 starších žáků a cvičitelů ve skladbě Výlet s aerobikem, jejímž spoluautorem byl náš cvičitel Martin Chlumský (Če-dok), a ve skladbě Chlapáci jsme měli 18 mužů. Celkem měla Libeň na sletu 109 cvičenců v 10 skladbách (včetně společné krokovky „Pozdrav Tobě“). Večerní pro-gram byl doprovázen Laserovou show.

(br. Jan Přech)

V popředí jeden ze dvou libeňských celků ve skladbě Výlet s aerobikem na oblastním sletu v Mělníku (2006), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Libeňské prapory v cíli sletového průvodu 2006, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Věrná garda z Libně na XIV. všesokolském sletu (2006), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Skladba mužů Chlapáci na sletu 2006, v popředí lze najít Libeňáky, foto: archiv T. J. Sokol Libeň

Mladší žáci ze skladby Karimatky na sletu 2006, foto: archiv T. J. Sokol Libeň

2006–2012

Po sletu 2006 začala v jednotě naplno pracovat generace mladých cvičitelů přibližně z roč. 1986–1990 (Martin Seifert, Jan Vorel, Jan Přech, Jakub Kudroň, Jan Novák, Pavel Lávička, Ája Krásová (roz. Duchačová), Lucie Vojáčková (roz. Fiaková), Barbora Matiášová, Zuzana Burianová (roz. Matiášová) a další...) a rostla mj. na cvičitelských seminářích v Libochovicích, které pořádala Věra Vránová, kdy se naši mladí cvičitelé doopravdy naučili např. záchranu a dopomoc při sportovní gymnastice. Bohužel v únoru 2007 jsme z této skupiny přišli o jednoho z našich nejnадějnějších cvičitelů a sportovců (soutěžil ve sportovním aerobiku a v gymnastice) – Jana Vorla řečeného „Hnízdo“. Hnízdo náhle zemřel II. 2. 2007

*br. Jan Vorel řečený Hnízdo (2008),
foto: archiv T.J. Sokol Libeň*

při epileptickém záchvatu, kdy byl na neštěstí doma sám. Ještě večer před tím jsme byli spolu plavat v Tyršově domě na závodu o Pohár starostů pražských žup a pamatuju si loučení na mostě přes Vltavu, kdy s taškou přes rameno a širokým úsměvem zamával, otočil se a odešel svou cestou... O několik let později (od roku 2014) jsme na Hnízdovu počest začali pořádat přátelský závod ve sportovní gymnastice mužů s názvem „Memoriál Jana Vorla“, kde se mj. scházejí jeho staří kamarádi. Bohužel nebyl jediný. Odešli též zasloužilí sokolové Vladimír Krotil, Ludvík Holý a Věra Haufová a také bývalý Jilmák Matouš Vokál.

Sokol, to jsou také hromadná cvičení. Proto se kolem sletů programy našich akademíí plní ukázkami sletových skladeb, ale máme i vlastní tvorbu. Její ukázkou může být např. skladba dorostenců a mužů „Lavičky“ z Akademie 2006, kterou jsme následně předváděli ještě na Akademii Sokola Karlín a na přehlídce pódiových skladeb v Tyršově domě, kde skladba získala „cenu za záchranu ohroženého druhu“ (rozuměj čistě mužského vystoupení). Léto 2007 s sebou přineslo také světovou Gymnaestrádu. Je to nesoutěžní přehlídka všemožného cvičení ze všech koutů světa a Sokol s hromadnými skladbami nebo pódiovkami je pravidelným účastníkem. Z Libně se Gymnaestrád obvykle účastní 1–2 lidi, kteří mají zájem, a to, že jsou Libeňáci,

je veskrze náhoda, ale rok 2007 a skladba Výlet s Aerobikem strhla 6člennou výpravu z Libně, která si užila 3 vystoupení v Tyrolském Dornbyrnu a mohla celý týden čerpat inspiraci z tance, jiných pódiových skladeb, ale i třeba sportovní gymnastiky světové úrovně.

S rokem 2007 ale přicházejí i nové věci. Ústředí České obce sokolské (ČOS) se začíná vážněji zabývat snahou o zviditelnění Sokola. První vlaštovkou je Soko- lení – veřejná akce jednot spojená s testem zdatnosti. I naše jednota se připojila. Stejně jako o rok později, a to v rámci Běhu strmého. Účastníme se i akce Prahy 8 – Kdo si hraje, nezlobí – veletrhu mimoškolních aktivit. Příštích deset let jezdíme do Bohnic, kde mezi dalšími kroužky nabízíme na prostranství u kulturního domu Krakov své aktivity – máme letáky, cvičení na nářadí, hříčky, občas lákáme postaveným týpkem do JILMu.

Oddílu JILM si setkáním s bývalými členy připomněl 25. výročí vzniku.

Tímto rokem začala i naše účast na tradiční akci pražského třízupí – plaveckém závodu O pohár starostů pražských žup (založeno 2004), ke kterému v roce 2009 přibyl i závod pro děti s názvem O minipohár starostů pražských žup. Každým rokem se najde několik zájemců, kteří za naši jednotu reprezentují naši župu v plavání na 50 x 25m.

Sokolovna se toho roku stala i místem svatební oslavy, když se ženil náš náčelník Jiří Novák. Následovali další cvičitelé a cvičitelky (co si vzpomínám, tak to byli Vítěk Jakoubek, Pavel Voráč, Lucka Fialová (vd. Vojáčková) a Jan Přibyl).

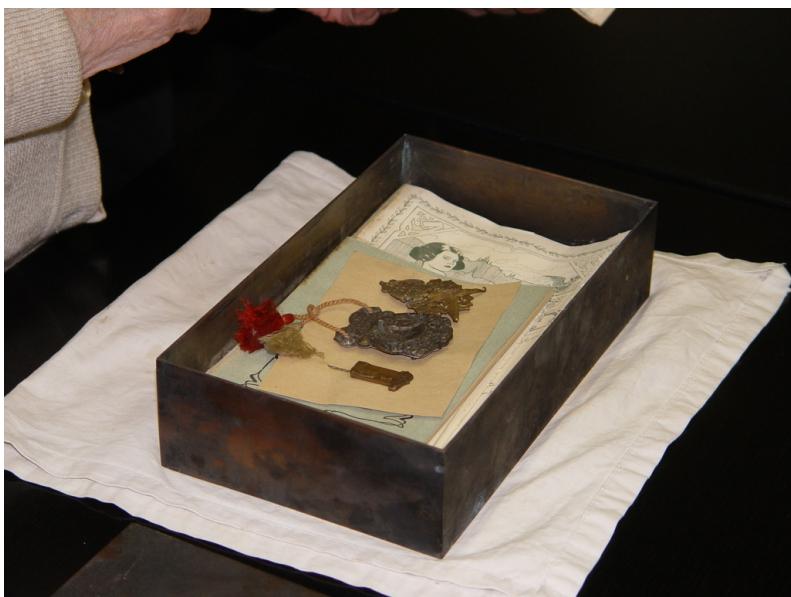
A sokolovna neslouží jen svatbám, ale postupně se stala i vyhledávaným místem pro filmaře. Nejprve se u nás točily reklamy, castingy talentových soutěží, z filmů třeba Lidice, detektivky ČT, Sportovec roku, opět reklamy, film Svatá atd. Dnes sokolovnu pronajímáme i na různé oslavy, kulturní technoparty, cizí svatby. Samozřejmostí je dopolední pronájem tělocvičen pro okolní gymnázia. To vše pomáhá našemu rozpočtu.

Rok 2008 se nesl ve znamení oslav 90 let moderní české státnosti a naše akademie přispěla mimo jiného neotřelými živými Obrazy. „Tyršův sen“ znázornil Tyršovu myšlenku kalokagathie na alegoriích antických věd a umění. Obraz „Kde domov můj“ ukázal žehnající kněžnu Libuši. „Krtění praporu“ vycházelo ze stejnojmenné obrazu od Josefa Kočího zobrazujícího předání prvního sokolského praporu, jehož kmotrou byla spisovatelka a vlastenka Karolína Světlá. Poslední obraz vzdal hold československým legionářům, kteří nesou lví podíl na ustavení Československé republiky a mezi nimiž bylo mnoho sokolů. Dlužno podotknout, že naši cvičitel Tomáš Novák se v sokolském kroji M. Tyršovi velmi podobá, což se nám velice hodilo.

Pavel Voráč uspořádal první volejbalový turnaj pro amatérská mužstva, který byl pak pořádán asi 10 let, později pod vedením Jiřího Duchače.

Též se domluvilo několik cvičitelů žáků a začali skákat přes švihadlo. Ne však normální skoky, ale skoky trikové. V cizině se tomu říká Ropeskipping. Po dvou letech tréninku se ustavili jako tým Skipping Boys, který začal jezdit na soutěže. Mohli jste je vidět i v jedné televizní talentové soutěži a dodnes skáčou, jezdí na soutěže, a to i na mistrovství Evropy a mistrovství světa.

Rok 2009 se opět nesl ve znamení slavností, jelikož v říjnu uplynulo 100 let od položení základního kamene sokolovny. Při této příležitosti byla vyjmota časová schránka uložená v základním kameni a na schůzi výboru otevřena. Měděná krabice ukrývala písemnosti ze dne jeho položení. Kromě jiným mezi nimi byly: brožura „Oslava XXV. ročnice tělocvičné jednoty Sokol v Praze-VIII.“, „Stanovy a řády tělocvičné jednoty Sokol v Praze-Libni“, brožura „Proč jsem sokolem?“, „Cvičitelské Listy“, seznam členů jednoty nebo časopis „Havlíček“ ze dne 3. října 1909.

Obsah časové schránky ze základního kamene sokolovny z roku 1909 po otevření dne 4. března 2009, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Následně byl základní kámen slavnostně znova zasazen za přítomnosti náčelnice ČOS L. Kocmichové, starosty MČ Praha 8 a dalších významných hostů. Přímo v hale sokolovny zazněly projevy a zapělo Foerstrovo komorní pěvecké

sdružení. Následně bylo ve Strnadově sále předvedeno několik ukázek sletových skladeb napříč minulými slety a na závěr zazněl koncert Hudby Hradní stráže a Policie ČR pod vedením Václava Blahunka. K původní časové schránce, která byla do základního kamene vrácena, přibyla nová dokumentující stav jednoty a také průběh slavnosti po 100 letech od položení základního kamene. Uložili jsme do ní mimo jiné aktuální číslo časopisu Sokol, sletové pamětní medaile z let 2000 a 2006, aktuální fotografie cvičitelského sboru a DVD se záznamem slavnosti. Předpokládáme, že schránky budou znova otevřeny v roce 2109.

Písemnosti z časové schránky ze základního kamene sokolovny z roku 1909, foto: archiv T. J. Sokol Libeň

Tento rok se také koná první Den otevřených dveří libeňské sokolovny. Jedná se spíše o veřejnost, která je provázena po budově. Až do roku 2017 se poté tato akce pořádá v rámci Dní evropského kulturního dědictví. Od roku 2018 pak jako Noc sokoloven, kdy je program více zaměřen na naše členy a méně na veřejnost. V roce 2022 se připojujeme k akci Open houses.

V roce 2011 se podařilo zrekonstruovat kotelnu sokolovny, respektive postavit zcela novou. V původní kotelně zůstala pouze část technologie a čtverice starých plynových kotlů byla demontována a nahrazena trojicí nových kondenzačních plynových kotlů umístěných spolu s další technologií v bývalé dílně v rohu sokolovny za ženskými šatnami. Hlavní zásluha na realizaci patří tehdejšímu starostovi

Náčelník br. Jiří Novák znovu ukládá časové schránky do základního kamene sokolovny (2009), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

br. Sixtovi. Na podzim 2011 se znova konala Sletová štafeta, tentokrát s poselstvím neseným ze sídel žup do Tyršova domu a rozběhly se přípravy XV. všesokolského sletu 2012. My jsme poselství vezli z Dřevčic do Tyršova domu, z Libně na lodích.

XV. všesokolský slet (2012)

se konal na stadionu pražské Slavie v Edenu, jelikož Strahovský stadion E. Rošického dospěl do havarijního stavu (*ve kterém je dosud, pozn. ed.*). Z Libně se zúčastnilo 102 členů. Za zmínu stojí čistě mužský celek ve skladbě Nebe nad hlavou. Skladba využívala triková švihadla, a ač byla původně koncipovaná jako koedukovaná, nakonec vedení sletu rozhodlo, že „chlapi přece přes švihadlo neskácou“ a skladba bude ženská. Nicméně v tu dobu už byl v Libni složen mimo jiné i kompletní mužský celek, kluci pod vedením Honzy „Sumce“ Dostála měli podporu autorky skladby Jany Beránkové a účast si vzít nenechali.

Rokem 2012 začíná období našeho většího zapojení do různých akcí Prahy 8. Tentokrát to bylo zapojení do vzpomínkového aktu na Kobyliské střelnici, kde se připomínalo 70. výročí akce Anthropoid (atentát na R. Heydricha). Nacvičili jsme část sletové skladby mužů z roku 1938 – Přísaha republike a také předvedli přeskoky na dobovém nářadí.

Muži z Libně po generálce večerního programu XV. všesokolského sletu 2012, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

*Rodiče a děti a mladší žactvo z Libně cvičící ve společné skladbě *Ať žijí duchové* na XV. všesokolském sletu 2012, foto: archiv T.J. Sokol Libeň*

2012–2018

Po náhlém složení funkce starosty br. Sixtou (br. Sixta se již nenechal přesvědčit k dalšímu pokračování ve funkci starosty před valnou hromadou 2013, ale neexistoval záložní plán) nebyl nikdo ze členů na převzetí starostovské role připraven, a tak se starší cvičitelský sbor a pokračující část výboru shodly, že bude nutné oslovit někoho zvenku. Volba nakonec padla na br. Aleše Müllera ze Sokola Malešice a ukázala se být vynikající. Aleš byl sokol srdcem i duší a současně byl účetní a schopný manažer, který přijal poslání pomoci nám, aby libeňská jednota mohla dále fungovat tak, jak byla zvyklá. Lidsky byl Aleš nesmírně laskavý a vždy měl čas každého vyslechnout a následně se na věc podívat s odstupem a zkušeností a poradit nebo obrousit hrany svářících se stran, ale současně uměl i říci poslední slovo. Díky tomu také velmi hladce do jednoty, se kterou předtím neměl nic společného, zapadl a požíval zaslouženého respektu. Aleš se také stal moderátorem debaty o budoucnosti. V rámci cvičitelského výjezdu do Dobřichovic, kde jsme se pokusili formulovat směry, kam se ubírat v horizontu delším, než je příští slet, a pod Alešovým vedením byly zahájeny přípravy velkých projektů, jako je rekonstrukce dvora a šatren. Dá se také říci, že Aleš naši novou generaci členů výboru vedení jednoty vlastně naučil. Bohužel jak náhle jsme Aleše získali, tak náhle jsme ho 27. 2. 2019 ztratili. Nečekaně zemřel na komplikace spojené s onemocněním, kterým dlouhodobě trpěl, ve věku 59 let.

V tuto chvíli však jednota již měla nového náčelníka br. Josefa „Pepištu“ Kučbištu a br. Jiří „Jirkan“ Novák se sice těšil na odchod do emeritní pozice (*funkci náčelníka zastával od roku 1994 celých 25 let*), ale konstatoval, že starosty by měli dělat starší členové, kteří už mají odrostlé děti a usazenou kariéru, a že tuto definiči teď naplňuje a funkce starosty jednoty se ujal.

Od roku 2013 přibývá do repertoáru našich akcí novinka pod taktovkou cvičitele Vítě Jakoubka s názvem Se Sokolem do divadla, kdy se začala navštěvovat různá divadelní představení. Tato milá nabídka byla přerušena až v roce 2020 covidem. V roce 2023 ji obnovil Míla Doupal.

V témež roce 2013 postihla Libeň další povodeň. Praha sice byla díky protipovodňovým zábranám uchráněna, Libni však uškodila. Byla zavřena protipovodňová vrata u ústí Rokytky do Vltavy u louky u studánky a Rokytku tak tekla do bývalých libeňských doků, avšak čerpadla, která měla dostat vodu z doků do Vltavy, neměla dostatečný výkon a Rokytku se tak opět vylila z břehů. Voda byla až u divadla pod Palmovkou, zaplavila Voctářovu ulici a napáchala tak velké škody. Sokolovna byla zkázy ušetřena, jen asi týden nešel proud.

Starosta jednoty br. Aleš Müller předává spolu s náčelnicí Ájou Krásovou (uprostřed) a místonáčelnici Danou Cejkovou (vpravo) hlavní cenu v tombole na Šibřinkách 2018, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Pod vedením cvičitelů Jana Dostála a Františka Juhásze bylo přistoupeno k rekonstrukci posilovny. Nová podlahy, výmalba, zrcadla, obměna strojového parku.

Také proběhlo promítání fotografií cvičitele Vítka Jakoubka, který půl roku prožil v Jižním Súdánu jako lékař v místní nemocnici.

V roce 2013 ve 101 letech umírá zasloužilá sokolka Marie Kodlová a 1. 1. 2014 umírá v požehnaném věku 94 let čestná náčelnice Milada Věra Decastellová, poslední z předválečných a těsně poválečných činovníků.

V březnu 2014 tohoto roku se účastníme (kroje, prapor) vzpomínkové akce u sochy Jana Podlipného, což byl starosta Prahy (1897), starosta ČOS (1889) a zasloužil se o připojení Libně ku Praze. Na jaře se též v sokolovně koná koncert Hudby Hradní stráže v rámci akce Prahy 8 – 100 let od narození B. Hrabala.

V tomto roce je též ve spolupráci s novým nájemcem Apla zhotoven nové doskočiště a je vybudováno nové tartanové rozbežiště a v září byl spuštěn elektronický systém matriky a placení příspěvků, jehož jedním z autorů byl náš cvičitel

Jan Slifka. Systém úspěšně fungoval až do konce roku 2022, aby byl od ledna 2023 nahrazen zakoupeným a mnohem dokonalejším systémem EOS.

Cvičitel Josef Kubišta obnovuje cvičení mužů. Muži pravidelně stále cvičí a stali se jedním z důležitých hybatelů našeho dění. Letos na akademii představí nový prapor mužů, který nechali vyrobit k 10. výročí obnovení cvičení mužů.

Ve spolupráci s odborníkem na odboj za II. světové války Jiřím Padevětem jsme se zúčastnili vzniku a odhalení pamětní desky našeho bývalého náčelníka Bohuslava Strnada, který zahynul pro účast v odboji. Zde se sluší připomenout naše krojovaná účast (občas i s jednotovým praporem) na akcích připomínající slavnou minulost Sokola a národa – hrob T. G. Masaryka v Lánech, připomínka konce II. světové války, říjnové oslavy vzniku Československa, účast na Památném dni sokolstva, účast na oslavách 17. listopadu a další akce. Postupem doby iniciovala ČOS výcvik sokolů u Hradní stráže a vznik tzv. Sokolské stráže pod vedením bratrů M. Mandý a L. Kremena. V ní máme několik členů.

V roce 2015 proběhl první ročník soutěže ČOS v darování krve s názvem Sokolská kapka krve, jejímž iniciátorem byl náš cvičitel Vít Jakoubek. Naše jednota samozřejmě patří mezi pravidelné účastníky (viz zvláštní článek).

Kupujeme airtrack a cvičitelé František Juhász a Jáchym Kaplan stáli za zrodum zkušebny pro kapely v chodbě archivu ve 3. patře sokolovny.

S ohledem na částé krádeže v šatnách v předechozích letech bylo přistoupeno k celkové obnově klíčnictví. Dveře do šaten byly vybaveny samozamykacími zámky s koulí na dveřích z vnějších stran a s odemykáním na čip. Stejně zámky byly dány i na dveře z galerie na zadní schodiště, aby se nikdo do šaten nemohl dostat do šaten ani touto cestou a byl zaveden systém generálního klíče s různými úrovněmi oprávnění.

V roce 2017 byla na popud Vítka Jakoubka byla zhotovena nová pamětní deska, která připomíná jména sokolů, kteří v naší sokolovně udrželi myšlenku sokolství i v dobách nesvobody v letech 1948–1989. Deska je umístěna na chodbě 1. patra sokolovny.

V rámci zviditelnění Sokola pro veřejnost jsme pro ČOS vystupovali (např. Skipping Boys) v doprovodném programu veletrhů For kids v Letňanech v letech 2016 a 2017 a připravili jsme si další vystoupení pro Prahu 8 v rámci oslav 120 let otevření tramvajové tratě Praha – Karlín – Libeň. Předvedli jsme sletovou skladbu mužů ze sletu 1912 a náš prapor z roku 1893, který opravdu ty tramvaje mohl v roce 1896 vítat. Vystoupili též Skipping Boys. Zemřela naše vzdělavatelka Věra Šťastná.

V roce 2017 byl ustaven oddíl šplhu, který se postupem doby stal jedním ze tří nejlepších v České republice. Řada jeho členů plní limit 10 vteřin ve šplhu ze sedu bez přírazu na osmimetrovém laně, a může se tak účastnit mistrovství republiky.

Postupem času začali šplhat i dorostenci a nakonec zlákali i ženy. Třeba během posledního sletu vystupovali v programu Sokol gala.

Pro naše cvičitele jsme také připravili speciální celodenní školení gymnastiky od špičkových lektorů. Prostě jsme se zase chtěli posunout o kousek výš v našich znalostech a dovednostech. V sokolovně se konala výstava k výročí operace Anthropoid.

Uplynulo dalších 6 let a v září 2017 je tu opět start sletového roku Sletovou štafetou. Tentokrát se jedná o akce župní. Jedna možnost byla vystoupení na akci v hostivařské sokolovně a následně přejezd historickou tramvají do Tyršova domu. Druhá možnost pak klasicky kánoí z Libně do Čertovky a Tyršova domu.

V roce 2018 probíhala rekonstrukce Zenklovovy ulice. V rámci toho byl změněn tvar chodníku před sokolovnou, který byl následně hezky vydlážděn. Před sokolovnou vznikla i stanice tramvaje s názvem Libeňský zámek. My využili situace a stejným způsobem jsme si od realizační firmy nechali za asi 140 000 Kč vydláždit náš pozemek před vrátky na jižní straně sokolovny. Z grantů jsme kupili přenosnou hrazdu do sálu a také nová mužská bradla.

XVI. všesokolský slet (2018)

Ač se to nezdá, další slet je před námi, nacvičujeme, secvičujeme se různě po Praze s dalšími celky. Na podzimní akademii jsme předvedli několik krátkých ukázků sletových skladeb (pro nalákání dalších cvičenců). No a už je tu květen a s ním župní slet v Brandýse nad Labem.

A pak i. července sletový průvod – z Libně se účastnilo asi 85 cvičenců, následně Sokol gala (vystupoval Patrik Valut z oddílu šplhu na 11metrovém laně a kluci ze Skipping Boys), úmorné secviky a nakonec vytoužená vystoupení. Libeňáci cvičili v 9 z 11 skladeb. Bylo nás celkem 146 (92 dětí a 54 dospělých) a cvičili jsme na 166 značkách (někdo byl ve více skladbách). Ve skladbě pro mladší žáky „Děti, to je věc“ cvičilo 16 kluků, ve společné skladbě pro starší žactvo jsme měli 18 kluků a 18 holek, do společné československé skladby „Spolu“ se vydalo 12 mužů a 2 ještě cvičili ve skladbě Věrné gardy „Princezna republika“. Slet totiž korespondoval se 100. výročím vzniku Československa.

No a hned další den po zakončovacím sletovém táboráku se jelo stavět tábor. Ani o prázdninách Sokol nespí. 8 týdnů táborů (JILM, Káňata, bývalí členové JILMu, Veverky) a je tu pondělí 2. září a začíná další cvičební rok. Běh strmý, Noc sokoloven, PVLS, podzimní brigáda, akademie, Mikuláš, Loutkáři, Silvestr cvičitelů, šibřinky, Memoriál Jana Vorla, nominační závody žáků, jarní brigáda, JVLS, Závody všestrannosti, Dětský den, Zakončovací táborák, tábory. A tak stále do kola. Ale děti se mění, rostou, vybírají si jiné akce než před rokem. A hlavně stále

XVI. všesokolský slet 2018, skladba dorostenek a mladších žen Siluety, foto: archiv T. J. Sokol Libeň

XVI. všesokolský slet 2018, skladba žen Ženobraní, foto: archiv T. J. Sokol Libeň

přicházejí nové tváře. A není jich málo. Vždyť jen v oddílech mladších a starších žáků je asi 40 nových duší. A to nemluvím o těch nejmenších z oddílů Rodiče a děti a Předškoláci, kde ročně přibude i 100 nových cvičenců.

Umírá jedna z našich průkopnic cvičení rodičů s dětmi, bývalá cvičitelka Anička Kavinová.

2019–2024

Dění v Libni po roce 2018 je vlastně současnost a o té se špatně píše do almanachů, protože chybí patřičný časový odstup. Jistě lze říci, že dochází k další významné generační obměně aktivního cvičitelského sboru (pokud pomíneme nestory jako bratři Novákoví), neb silná generace zmíněná po roce 2006 zakládá rodiny nebo postupně odpadá ve víru práce a nekonečných možností, které dnešní svět nabízí. Rozvíjejí se také nové oddíly. O obojím pojednává současný náčelník br. Kubišta ve svém příspěvku.

V roce 2019 přibyvá další tradiční akce. Památný den sokolstva. Jde o připojenutí obětí II. světové války, kdy 8. 10. 1941 byl Sokol zakázán a více než 1 500 vedoucích činovníků zatčeno a postupně umučeno. V roce 2019 je také po třech letech Anna Holanová oficiálně zvolena na valné hromadě jednoty vzdělavatelkou a dochází ke vzkříšení vzdělavatelského odboru. Kromě běžných akcí je činnost rozšířena i o různé vzdělavatelské vycházky. Postupně se opět začíná psát kronika jednoty. Vzniká oddíl přetahu lanem a také začíná tradice Tančíren – setkání cvičitelů a jejich hostů na tanečních večerech.

Kromě toho, že v únoru nečekaně zemřel náš starosta Aleš Müller, také v březnu podlehla cystické fibróze mladá cvičitelka a Jilmačka Ester Lammelová.

Do chodu jednoty, podobně jako do chodu celé společnosti silně zasáhla pandemie nemoci covid-19. Snad poprvé od války bylo nutné v naší sokolovně přerušit na dlouhé týdny cvičení. Dva měsíce od března do května se nesmělo vůbec cvičit, pak s omezením, a na podzim totéž od října do prosince. Před Vánoci 14 dní cvičíme a od 18. prosince 2020 do 10. května 2021 je vše úplně uzavřeno. Chvála Bohu úmrtí na covid-19 se naši jednotě vyhnula. Volný čas jsme pod vedením náčelníka br. Kubišty využili k zahájení některých dlouho odkládaných rekonstrukcí, které šlo dělat po jednom nebo jen v malé skupině při dodržení proticovidových pravidel. Rekonstrukce se tak dočkala kromě jiného sborovna nebo místnost v přízemí, která byla připojena k pronajatým prostorám školky Nautis. Navazuje i rekonstrukce kanceláře jednoty. Po letech snažení a jednání zahájeného starostou br. Müllerem také dostaváme stavební povolení na rekonstrukci dvora a na rekonstrukci šaten.

Vystoupení skladby Odhodlaní na SokolGym 2022 v Plzni, foto: archiv J. Přecha

Po odeznění pandemie se členové naší jednoty (15 osob, mužů i žen) zúčastnili kromě jiného akce SokolGym, kde účinkovali v hromadné skladbě Odhodlaní. Skladba v choreografii Heleny Peerové a na epickou hudbu Two Steps from Hell patřila k tomu nejlepšímu, co bylo v Plzni, Brně a Pardubicích předvedeno, ale více než dvouleté roztažení původně jednosezónního projektu bylo dosti bolestivé. Nácvik vedla Zuzana Dočkalová.

V létě 2022 se začíná stavět na dvoře u kostela podzemní místnost (nová loďnice), která je dokončena na jaře 2023. Díky chybám (ne na naší straně) a úřednímu šimlovi dosud bojujeme s kolaudací. Se stavbou místnosti byla postavena i nová opěrná zídka směrem ke kostelu, opravilo odvodnění kostela a také rozebrána a znova postavena část opěrné zdi směrem ke gymnáziu, která hrozila zřícením.

Rok 2023 byl přelomový ve dvou věcech: jednak se naše jednota se poprvé odhodlala k uspořádání republikového přeboru ČOS v Zálesáckém závodu zdáností (kterého se naše turistické oddíly pravidelně účastní po většinu jeho historie). Ředitelkou závodu a hlavním koordinátorem celé akce byla moje malíčkost (Jan Přech), ale bez podpory dalších členů A-týmu Jirkana, Ledňáčka, Jany Dubské, Pepy Kubišty a Míly Doupala ani dalších pomocníků by to rozhodně nešlo. Velkou podporou nám byl také 3. místopředseda ČOS Honza Nemrava ze Sokola Olomouc – Nové Sady, který byl hlavním rozhodčím a také tím, kdo mě hecnul, že „to zvládneme“ a stojí to za to udělat. Přebor konaný na Machově Mlýně (okres

Libeňští organizátoři a závodníci (v přední řadě) na republikovém přeboru ČOS v Zálesáckém závodu zdatnosti, Machův mlýn 2023, foto: J. Novák

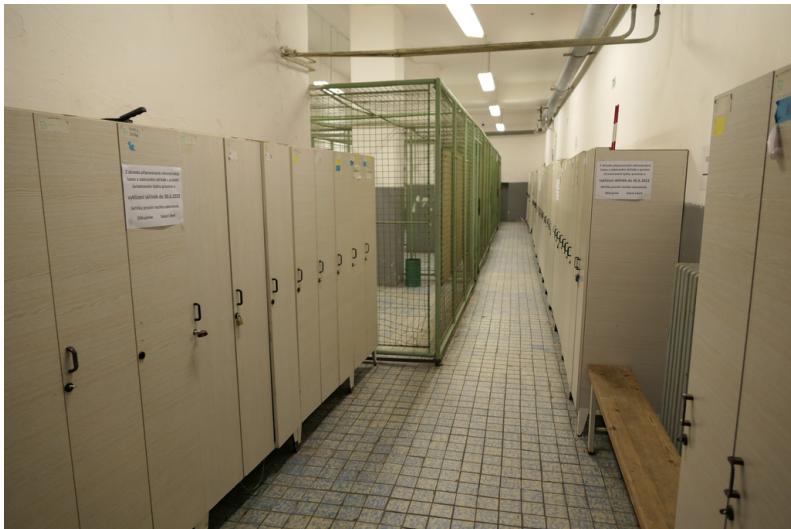

Cvičitelky, cvičitelé a činovníci T.J. Sokol Libeň přítomní na valné hromadě 2022, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Rakovník) se v některých bodech (třeba autobus pro svážení lidí z Rakovníka na poslední chvíli) vyznačoval notnou dávkou štěstí, ale vše se podařilo a ohlasy všech 196 účastníků byly pochvalné.

Druhou přelomovou událostí, ve které jsme také měli notnou dávku štěstí, byla kompletní rekonstrukce šaten v hodnotě přes 10,5 milionu Kč. Jelikož se nám díky grantům a dobrému hospodaření podařilo našetřit slušné peníze, začali jsme pomyslet na velké rekonstrukce sokolovny a okolí. Nechali jsme tedy připravit studii a projekt rekonstrukce dvora sokolovny zahrnující stavbu nové loděnice a druhý na kompletní rekonstrukci šaten (zahrnující vybourání klec ze 70. let a nové sociální zařízení). Během roku 2021 se povědlo získat stavební povolení a v roce 2022 jsme tedy poprvé žádali o investiční grant z Magistrátu hl. m. Prahy. Jelikož žádost nebyla úspěšná, pustili jsme se do rekonstrukce dvora, kde prvním krokem byla právě nová loděnice (2,5 mil. Kč; ta mimochodem do této chvíle – na rozdíl od šaten – není zkolaudovaná; víc o tomto příběhu ve Zprávách jednoty z poslední doby). V roce 2023 jsme zažádali znovu, ale z důvodu problematického skládání nové koalice po volbách se vyhlášení výsledků vleklo až do června a až někdy v květnu jsme dostali avízo, že jsme dostali 6 milionů Kč. Následovalo tedy bleskové vypsání veřejné soutěže, vyřezání klec ze 70. let a po doběhnutí všech lhůt jsme staveniště předávali 17. července a ještě týž den začali dělníci pracovat s tím, že má být hotovo do 30. listopadu. Podmínky grantu totiž požadovaly kolaudaci do konce roku, následně prodlouženou do konce března 2024, ale fyzicky hotovo muselo být do konce roku. Termín byl šibeniční, ale br. starosta při rozhodování v květnu prohlásil, že si myslí, že by to mělo vyjít, a vyšlo. Nové šatny, otevřené k provozu 19. 2. 2024, respektují secesního ducha sokolovny, ale konečně patří do 21. století.

V roce 2023 se také začal odvíjet příběh oddílu Akrojógy pod vedením sester Kolářových a zemřela naše dlouholetá hospodářka a jednatelka Marta Halíková.

Šatny před rekonstrukcí (2023), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Zrekonstruované šatny (2024), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

XVII. všesokolský slet (2024)

A XVII. všesokolský slet v roce 2024? To je současnost. Letos se nás z Libně pro slet rozhodlo nebývalé množství. Doted' nejvíce nás bylo na posledním sletu v roce 2018, a to 146. Letos nás bylo skoro o sto více, tedy přesně 240. Obsadili jsme 274 značek a cvičili v 10 z 12 skladeb. Cvičilo 137 dětí a 103 dospělých. Z mužských složek cvičilo 22 mladších žáků ve skladbě „Sokolhraní“, 24 starších žáků a cvičitelů cvičilo skladbu staršího žactva „Fitness“ (+18 holek), 36 mužů se předvedlo ve skladbě „Před kamerou“. Naše ženy nechyběly ve skladbách „V rytmu srdce“, „Leporelo“ a „Babí léto“, mladší žákyně se ukázaly ve skladbě „Čarodějky“ a nechyběli ani rodiče a děti („Čmeláčci“) a předškolní děti („Mravenci“). Velmi symbolická byla skladba seniorů „Jdi za šestím“, do které až v jejím průběhu nastoupili v odlišných úborech nejstarší členové sokolské Věrné gardy – poslední pamětníci sletů 1938 a 1948. Jak zpíval Karel Gott v hudebním doprovodu: „Čas dál si běží svůj maraton...“.

Skladba Sokolbraní mladšího žactva na XVII. všesokolském sletu (2024) předvedená před vyprodaným stadionem v Edenu, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Skladba žen V rytmu srdce na XVII. všesokolském sletu (2024), v popředí dva celky Sokola Libeň, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Věra Decastellová – jeden sokolský život na pozadí dějin 20. století

Řeč pronesená na pohřbu čestné náčelnice naší jednoty ses. Věry Decastellové (leden 2014), autorem řeči byl br. Vít Jakoubek

Vážené sestry, vážení bratři, milí přátelé Věry Decastellové, rád bych vás jménem rodiny a též jménem sokolské jednoty v Praze-Libni přivítal na rozloučení s naší čestnou náčelnicí.

Myslím, že nemá význam ji titulovat jinak. Posledních více než 20 let byla pro nás libeňské sokoly sice také Věrou, ale velmi často se stávalo, že jsme o ní mluvili pouze jako o „náčelnici“. A nemohli jsme ani jinak – Věra zastávala tuto funkci od obnovení naší jednoty v roce 1990 do roku 2012, kdy se stala čestnou náčelnicí jednoty. Věra byla sokol tělem i duší a svou jednotou doslova žila.

Věra se narodila v roce 1919 rodičům, kteří se poznali v Sokole a v sokolském duchu vychovávali i své děti. Věřina maminka také nějakou dobu zastávala funkci náčelnice Sokola Libeň. Rodina žila po celou dobu, kromě válečných let, v Libni a s Libní jsou neodlučně spjaty všechny Věřiny životní události – a že jich nebylo málo.

Od září roku 1925 začala Věra chodit do cvičení v Sokole, a jak rostla, postupně se zapojovala více a více do činnosti v jednotě. Na sletě poprvé cvičila v roce 1932. S přibývajícími lety se zapojila též do cvičitelské činnosti – věnovala se zejména dorostenkám a cvičitelské zkoušky složila po slavném sletě v roce 1938, kde mimo jiné cvičila ve všech třech skladbách pro ženy. Bohužel, poměrně krátce na to zahalil zemi stín II. světové války a v této nelehké době měla Věra možnost osvědčit to, k čemu byla v Sokole vychovávána a vedena: čestnost, obětavost, vytrvalost a vlastenectví. Věřin bratr, štábní kapitán Josef Decastello, po začátku okupace odletěl do Francie, kde při vojenské akci ve svém letadle zahynul. Rodina byla proto nacisty od začátku války sledována, a ač se Věra, vlastně díky zranění maminky, vyhnula nucenému nasazení v Říši, po atentátu na Reinharda Heydricha byla spolu se svou sestrou a otcem internována v táboře ve Svatobořicích. Z jejího vyprávění víme, co vše tam bylo lze zažít a jak se sama snažila zpříjemnit pobyt svým blízkým nejen slovem, ale i činy. Propuštění se dočkala po bezmála dvou letech v roce 1944.

Po návratu domů na konci války se opět naplno zapojila do činnosti libeňského Sokola. Po vyklizení sokolovny, kde byl sklad vojenského materiálu, začalo naplno pravidelné cvičení a též nácvik na XI. všesokolský slet. Věra cvičila ve třech ženských a dvou dorosteneckých skladbách. Ve třech poválečných letech též vedla letní tábory libeňských dorostenek.

Na podzim 1948 však Věra musela jednotu po zásahu „akční komise“ nuceně opustit a 20 let do sokolovny nevkročila. Teprve v roce 1968 se s příslibem uvolnění poměrů do jednoty vrátila. Ač nakonec nastoupila normalizace, Věra spolu s dalšími přesvědčenými libeňskými sokoly (*např. manželé Kodlovi, pozn. ed.*) prohlásila, že se již znova vyloučit nenechají a následujících 20 let se tedy společně snažili udržet sokolskou myšlenku v Libni, jak to šlo. Jsou zde jistě pamětníci, kteří mohou potvrdit, že úspěšně. Vždyť nebýt jí podobných, nebylo by po revoluci v roce 1989 možné tak rychle obnovit libeňské jednotu i činnost v ní. V roce 1990 byla Věra zvolena náčelnicí jednoty, obnovila ženský cvičitelský sbor a zapojila se též aktivně do příprav XII. všešokolského sletu. A to nejen na úrovni jednoty, ale i na úrovni celostátní, kdy utvořila s dalšími sestrami stravovací skupinu a připravovala jídlo pro účastníky mnoha nácvičných srazů.

Na celostátní úrovni byla činná i v Ústředním cvičitelském sboru žen a seniorek. Věra se velmi obětavě starala o archiv naší jednoty a při významných příležitostech pořádala výstavy a ukazovala mnohdy velmi cenné historické dokumenty, z nichž některé osoby na fotografiích mohla poznat již jen ona sama (*Věra je spoluautorkou výběru historických fotografií pro tento almanach, pozn. ed.*). Já sám si z nedávné doby vzpomenu například na štos přihlášek sokolů zpět do jednoty z roku 1968 nebo fotografie z letních táborů těsně po válce. Velmi aktivně se zapojovala i do běžného chodu jednoty, a to i v dobách, kdy jí zdraví již tolík nesloužilo. Řada z nás si pamatuje mnohdy velmi ostré diskuze při výborových schůzích, kdy se Věra nikdy nebála vyslovit i třeba menšinový názor a v následné debatě jej tvrdě hájit.

Náčelnice ses. Milada Věra Decastellová na akademii v roce 2009, foto: archiv T. J. Sokol Libeň

Věra cvičila naposledy na sletě v roce 2006 ve skladbě *Ta naše písnička česká*. Byť ne jako cvičenka, ale přesto velmi aktivně se zúčastnila i posledního, XIV. všeskokolského sletu, kde snad nebyla akce, kterou by nenaštívila.

Blaho libeňské jednoty měla Věra na mysli až do konce. Loni na jaře, kdy již neměla síly dojít do sokolovny, jsme s Věrou natáčeli sérii rozhovorů, ve kterých nám převyprávěla skoro celý svůj život. Při rozhovoru krátce před valnou hromadou Věra asi po hodině prohlásila: „Hele, vypni to – to můžem dodělat příště. Ted musíme vymyslet, kdo by mohl být novým starostou.“ Původní starosta Sokola Libeň (*br. Sixta*) totiž nečekaně oznámil, že již nebude znova kandidovat.

Za své zásluhy byla oceněna zlatou medailí ČOS a též navržena na státní vyznamenání.

Milá Věro, rád bych Ti za nás všechny poděkoval za to, čemu jsi nás naučila, k čemu jsi nás vedla a jakým vzorem jsi pro nás všechny byla. Snad mohu též za nás všechny slíbit, že se Ti budeme snažit vyrovnat a být Ti důstojnými pokračovateli, abys i nadále mohla mít ze Sokola jen a jen radost.

Současná činnost oddílů ženských složek v Libni

*Sepsali Iva Duchačová, Lenka Malečková, Josef Maleček a Věra Šťastná pro
Almanach 2004, doplnil/aktualizoval Jan Přech 2024*

V roce 2024 pracuje cvičitelský sbor žen v abecedně následujícím složení:

Agáta Adámková (žákyně)

Zuzana Burianová (sletová skladba V rytmu srdce)

Dana Cejpková (rodiče a děti předškolní děti, sletová skladba Mravenci)

Zuzana Dočekalová (předškolní děti, sletová skladba Leporelo)

Tomáš Dragoun (náčelnice, žákyně; stanovy ČOS nepředepisují, že funkci náčelnice musí zastávat osoba ženského pohlaví, a tak si ženský cvičitelský sbor pokrokově zvolil cvičitele žákyň br. Dragouna a tituluje ho „náš náčelnice“ pozn. ed.)

Jana Dubská (rodiče a děti, žákyně, ženy – všeobecnost, sletová skladba Fitness),
Iva Duchačová (předškolní děti)

Anna Feřtová (předškolní děti, žákyně),

Dáša Francková (předškolní děti, ženy-seniorky, sletová skladba Babí Léto)

Anna Holanová (žákyně)

Evženie Hraničková (emeritní cvičitelka žen-seniorek, t. č. již necvičí)

Zuzana Hrušková (předškolní děti),

Martin Chlumský (ženy – kondiční cvičení)

Květa Kerhartová (žákyně)

Richard Kloubský (žákyně)

Anna Kolářová (akrojóga)

Markéta Kolářová (akrojóga)

Alena Krásová (ženy – všeobecnost)

Martin Kubů (předškolní děti)

Romana Lorencová Bláhová (ženy – kondiční cvičení),

Josef Maleček (žákyně – družstvo sportovní gymnastiky)

Alena Markantová (ženy-seniorky)

Jana Motlová (rodiče a děti, ženy-seniorky)

Věra Nosková (ženy – kondiční cvičení)

Lenka Nováková (žákyně)

Adéla Přechová (předškolní děti)

Barbora Přechová (sletová skladba V rytmu srdce)

Eva Šádková (předškolní děti žákyně)

Martina Škochová (sletová skladba Čmeláčci)

Anežka Valutová (žákyně)

Klára Veselá (ženy – kondiční cvičení)

Lucie Vojáčková (předškolní děti, žákyně, sletová skladba Čarodějky)

Jana Voráčová (žákyně)

Vladislav Voráč (ženy – kondiční cvičení)

(sestry, u kterých je uvedena pouze sletová skladba, se jinak pravidelnému vedení cvičení nevěnují, pozn. ed.).

Rodiče a děti

Libeňská sokolovna ožívá cvičením oddílu Rodičů a dětí již od osmdesátých let, a to nejdříve pod vedením vzorné cvičitelky Aničky Šmejkalové, později pod vedením cvičitelky Aničky Kavinové. Do cvičení rodičů a dětí chodí děti již od dvou let. Cvičitelce Anně Kavinové, která se celý život věnuje tomuto cvičení, prošlo rukama snad několik generací cvičenců. Už od obnovení Sokola se tady ozývají národní písničky, kterými svá cvičení doprovází. Dovede přimět maminky, tatínky, někdy dokonce i babičky, aby se rozhýbali spolu s dětmi. Rodiče jsou vlastně pro své děti cvičitelé a pod vedením Aničky formou her učí své ratolesti ovládat lépe svá tělíska, získávat rytmus, zvládnout orientaci ve velkém prostoru tělocvičny a poznávat různá náradí a náčiní. Místo na žíněnce se v bezpečném klíně svého rodiče dají provádět kotouly a další základní akrobatické prvky.

Cvičení navštěvuje v průměru asi dvanáct párů a od roku 1999 se pravidelně účastní závodů v Míčovém trojboji. V disciplínách hod a kop na branku a hod do koše děti mohou poměřit svoje schopnosti s jinými. V loňském roce se zapojili do soutěže i rodiče a závodili s velkým zápalem spolu s dětmi. Další možností poměřit své síly jsou závody v atletice, kterých se také naši nejmenší zúčastňují. Děti v doprovodu rodičů také navštěvují akce pořádané naší jednotou – Dětský den, šibřinky, závodí v Běhu strémém a vystoupily na všech akademických.

Za posledních 20 let prošel oddíl rodičů a dětí bouřlivým rozvojem. V současnosti (2024) máme otevřeny tři hodiny týdně, které vedou Dana Cejková (vedoucí oddílu), Jana Dubská a Jana Motlová, na hodině bývá i 30 párů rodič – dítě a na členství je dlouhý pořadník. Kdyby byl, kdo by ji vedl, otevřeli bychom i další hodinu, ale další cvičitelku nebo cvičitele bohužel nemáme. Oddíl samozřejmě nechyběl ani na sletech. Na tom posledním Libeň složila ve skladbě Čmeláčci pod vedením Martiny Škochové kompletní 16 párový celek.

Předškolní děti

Sokol Libeň dává možnost zacvičit si i malým dětem ve věku od čtyř do šesti let v oddíle Předškolní děti. Dvakrát týdně v pondělí a ve čtvrtek se u nás scházejí malí sokolíčci. Cvičení probíhá ve stejné době jako cvičení rodičů a dětí. Je to dobrá volba, neboť nejedna maminka odevzdá starší dítě do předškoláků a sama se zapojí do cvičení s mladším. Během posledních deseti let se ve vedení oddílu vyštídalо několik cvičitelek. Do roku 1998 ho vedla Ivana Mrklasová, pak Sabina Hašová-Pejsarová a od roku 2000 Iva Duchačová. V současné době je v oddíle zapsáno 50 dětí, ale kvůli nemocnosti a možnosti odjíždět z Prahy i v týdnu je průměrná účast ve cvičení okolo 15 až 20 dětí.

Malé děti se formou her, soutěží a s pomocí různých písniček a říkadel učí orientovat v prostoru tělocvičny, překonat strach a rozběhnout se po velkém sále nebo vylézt do výšky na žebřiny. Velký důraz klademe na správné držení těla, to znamená zařazovat co nejvíce rovnací a protahovací cviky, naučit děti ovládat svá těla a umět se správně zpevnit. Aby bylo cvičení pro děti přitažlivé, musí být jeho náplň co nejrozmanitější – pro začátek rozehrátí při různých hrách, závodech či honičkách, protažení a rozcvičení při krátké rozcvičce a v hlavní části cvičební hodiny děti již poznávají nářadí, učí se základy akrobacie, atletiky, zvládnout práci s míči a další činnosti. Závěr hodiny patří takovým hrám, kde se děti zklidní, uvolní a nakonec ještě protáhnou. Pro pestrost cvičení používáme nejrůznější náčiní: míče, stužky, „kinder vajíčka“, třeba i noviny – stačí jen zapojit fantazii.

Nejsíkovnější děti se pravidelně účastní závodů v gymnastice, atletice a míčovém trojboji – s velkými úspěchy. Každoročně pořádaná akademie je další příležitostí ukázat, co se děti naučily. 10. března 2022 se předškolní děti zúčastnily slavnostní akademie se skladbou Medvědi. Zacičily opravdu ukázkově a odměnou jim bylo pozvání na Sletové dny v Brandýse n. L. v květnu téhož roku. Spolu s libeňskými žáky skvěle reprezentovali naši jednotu. Jako rodiče a děti se i předškoláci zúčastňují všech akcí pořádaných jednotou. Velkou pomocí pro cvičitelku jsou rodiče, kteří ač nemusí, se převléknou a jsou ochotni přiložit ruku při přípravě těžkého nářadí nebo ohlédat děti u jednoduchého cvičení, např. házení míčů. Jen tak lze udělat pro děti hodinu pestrou a zábavnou – i při jejich velkém počtu. Když děti odrostou „předškolnatům“ a přejdou do oddílů žactva, je pro cvičitelku odměnou sledovat, jak se její bývalí svěřenci činí.

I oddíl předškolních dětí (vedený též Danou Cejkovou) je v roce 2024 naplněn – zapsáno je skoro 90 dětí. Kromě celoročního cvičení členové oddílu spolu s rodiči a dětmi vyjíždí také na letní pobyt v Janských Lázních v hotelu Večernice.

Mladší a starší žákyně a dorostenky

Dvakrát týdně patří sokolovna i děvčatům. Oba oddíly – mladších i starších žákyň – cvičí pravidelně v tělocvičně, náplní cvičebních hodin je klasická rozvicička, ale praktikuje se i rozvicičení pomocí aerobiku a jiných méně tradičních cvičení.

Při vedení hodin mladších žákyň se střídají Lenka Nováková (vede mladší žákyně), Květa Kerhartová (vede starší žákyně), Josef Maleček (vede závodnice „Pepovky“) a Anna Feštová (pravidelně připravuje vystoupení na akademii) a dále Tomáš Dragoun, Jana Voráčová, Richard Kloubský, Agáta Adámková, Lucka Vojáčková, Anka Holanová a Anežka Valutová (*jména cvičitelek a cvičitelů odpovídají roku 2024, pozn. ed.*).

Po sletu oddíly všestrannosti mladších a starších žákyň a dorostenek pokračují ve cvičení stejně jako v minulém školním roce. Hned po prázdninách se ovšem věnujeme nácviku ukázek na listopadovou akademii a pak se s dívками vrátíme k „tradičnějšímu“ uspořádání cvičebních hodin. Na programu bude zejména gymnastická průprava, cvičení na nářadích i akrobacie. Doplníme samozřejmě i hry a atletické disciplíny. Budeme cvičit hlavně uvnitř, protože vnitřní vybavení nabízí lepší možnosti pro pohybovou přípravu cvičenek. Cvičení pojímáme jako „nezávodní“, rádi pomáháme holkám najít nebo upevnit vzájemná přátelství.

Po prvních hodinách nás příjemně potěšilo, jak předškolní holky přecházejí do mladších žákyň a jak dřívější mladší žákyně pokračují ve cvičení v oddíle starších žákyň. Holek do oddílů chodí dost, přesto se u nás místa ještě najdou.

Děvčata se samozřejmě také účastní závodů sokolské všestrannosti, ale víme, že k nám do Sokola chodí do oddílu většinou ti, kteří preferují nevýkonnostní sport, a cvičíme tu pro radost. Pro závody v atletice a plavání vyhlašujeme dobrovolnou účast a přihlásit se může každá cvičenka. Atletické disciplíny se pak snažíme alespoň trochu potrénovat, ať už v tělocvičně nebo dle počasí venku. Na gymnastickou část ovšem nacvičujeme jen s některými děvčaty. Zde je latka položena relativně výše i na úrovni závodů sokolské všestrannosti a zároveň konkurence v gymnastických disciplínách je výrazně větší oproti plavání a atletice. Trénujeme proto těžší cviky a navíc každá cvičenka pak musí mít svoji sestavu prostních na hudební doprovod. Proto zde děláme předvýběr nadaných děvčat do skupiny nadaných gymnastek „Pepovek“, kde pod vedením Pepy Malečka a Jany Voráčové trénují sestavy na jednotlivá nářadí. Pro někoho je to zábava, pro jiného by to byl zbytečný stres a radši si užije her s míčem.

Ženy

Začátkem roku 2003 bylo v Sokole Libeň zahájeno nové cvičení pro ženy: jedenkrát týdně ve středečních večerních hodinách. Jde o cvičení s hudbou, nejprve 15–20 min aerobik pro zahřátí a následuje krátké protažení a posilování zaměřené na problémové partie a nakonec uvolnění s důkladným protažením. K cvičení používáme také overbally a snažíme se zařazovat i novinky, se kterými se setkáme na různých seminářích – např. power strech (pomalejší cvičení: na základě rovnovážných a silových prvků a kontrolovaného dýchání vycházející z power jógy).

V roce 2004 se naše nabídka ženám ještě vylepšila. Ke cvičitelce Ivě Duchačové se připojil zkoušený cvičitel s II. trenérskou třídou Martin Chlumský řečený Čedok a cvičení pro ženy bylo rozšířeno ještě o pondělní hodinu. Ženy se také zapojily i do závodů všestrannosti – vloni i letos čtyři z nich reprezentovaly Sokol Libeň na atletických závodech. Začátkem roku 2004 je přihlášeno 25 žen a průměrná účast ve cvičení je okolo 15. Náš počet se stále zvyšuje o nové zájemce, kterým můžeme nabídnout zajímavé a kvalitní cvičení.

Kondiční cvičení žen funguje i v roce 2024 dvě hodiny týdně a v jejich vedení se střídá nestor Vláďa Voráč s Martinem Chlumským (ano – i sám starosta ČOS alespoň občas vede cvičení ve své domovské jednotě) a cvičitelkami Romanou Lorencovou Bláhovou, Věrou Noskovou a Klárou Veselou. Kromě něj funguje jednou týdně klasická všestrannost žen pod vedením Jany Dubské.

Věrná garda, ženy-seniorky

Text Věry Šťastné z roku 2004

Sokolská Věrná garda – to je živá legenda veškeré činnosti v sokolské jednotě dříve i nyní. Co vlastně děláme? Někdo by řekl nic moc, ale já si myslím, že dost. Vždyt Sokol, to není jen cvičení, to jsou besedy, vycházky, poznávání minulosti a historie nejen sokolské, ale i celého národa a vlasti.

Činnost Věrné gardy a vzdělavatelská se v naší jednotě propojují, protože ti, co chodí do Věrné gardy, chodí i cvičit, a kdo cvičí, chodí na vycházky a zúčastňuje se i kulturních akcí. Tak se propojuje činnost vzdělavatelská, výchovná a cvičitel-ská.

Cvičení starších žen v pondělí a ve čtvrtek v odpoledních hodinách vede sestra místonáčelnice Evžena Hraničková a důkazem, že dobře, je stoupající počet cvičenek – ted' už je nás plná tělocvična. A zatímco my cvičíme, v našich šatnách drží službu sestra Mirka Kolmerová, stará se nám o drobné náčiní i o podložky na cvičení, zapisuje docházku a podobně. Svou váhu mají i naše pocvičební posezení ve sborovně, ať už jen pro popovídání – a to hlavně pro ty sestry, které nemohou

Závody všestrannosti v atletice 2009, na stupních vítězů stojí Martina Škochová (1.) a Ája Krásová (3.), foto: archiv J. Přecha

cvičit, ale v sokolském prostředí chtejí být a podle svých sil třeba i pomáhat při jiném dění, ale hlavně chtejí být v Sokole.

Stejný účel právě tak splňují i naše dvě pravidelná odpoledne každou druhou a čtvrtou středu v měsíci, která věnujeme buďto besedám většinou ve Filipově síni naší sokolovny, často i s promítáním videokazet, nebo vycházkám po Praze i do jejího okolí (např. do Dobříše na sokolskou výstavu a na návštěvu památníku Karla Čapka ve Staré Strži) a také návštěvám různých výstav. O všech těchto akcích vede deme svou kroniku. Je potěšitelné, že se jich často zúčastňují sestry a sem tam i

bratr z ostatních jednot naší župy, ale i z jiných pražských žup. Počet účastníků tak na našich středích potěšitelně stoupá.

Kromě této činnosti žijeme i kulturou, pravidelně chodíme na koncerty České filharmonie a na divadelní představení do Divadla pod Palmovkou. Vstupenky za snížené vstupné nám zajišťuje sestra Marta Navrátilová a je potěšitelné, že k jejich vyzvednutí nás pokladna ČF pravidelně vyzývá dopisem. Naproti tomu bez sestry Marie Kselíkové bychom na našich šibřinkách neměli pravidelně pěknou a hodnotnou tombolu. Tady je ovšem nutno vyjádřit poděkování i podnikatelům z Libně, kteří do tomboly svými dary přispívají (například firma Philips nebo Zlatnictví Jelínek).

Pravidelně se zúčastňujeme sokolských akcí pořádaných Župou nebo jinými sokolskými jednotami a také akcí pořádaných ČOS, ČSBS apod. Býváme pravidelnými účastníky jarních a podzimních sokolských setkání, celostátních oslav a vzpomínkových akcí, vždy v sokolských krojích. Cvičili jsme na obou všesokolských sletech, na obou sokolských gymnaestrádách, na župním Sokolském dni i sletu v Brandýse nad Labem, na obou župních sletech v Liberci, na sokolském sletu v Košicích i na Sokolském dni v Č. Budějovicích.

Společně s cvičiteli dětí jsme v květnu uspořádali oslavu svátku matek. Děti z turistického oddílu Pampelišky připravily pro každou přítomnou maminku a babičku bílou kyticu, symbol tohoto svátku. Po přeorganizování pražských žup jsme se zúčastnili prvního společného výletu žup Barákovy a J. Podlipného do Posázaví, spojeného s návštěvou Ondřejovské hvězdárny.

Nezapomínáme ani na naše sestry a bratry, kteří položili život za Sokola, a vždy v květnových dnech se pokloníme jejich památce u tabule cti ve vestibulu naší sokolovny, a to ve čtvrtek při společném cvičení žákyň a žáků, aby se i děti dozvěděly o jejich hrdinství. Na libeňském hřbitově pak navštívíme hroby našich členů a položením malých kyticek tak uctíme jejich památku.

Před XIII. sletem jsme pro děti připravili 2 zpěvníčky sokolských a lidových písniček, první ke sletu a druhý rok nato. Naše sestry pracují v župním náčelnictvu, vzdělavatelka sestra Věra Šťastná je i župní vzdělavatelkou a členkou župního předsednictva. Členky Věrné gardy pomáhají i se zajištováním služeb při různých akcích pořádaných v naší sokolovně náčelnictvem ČOS nebo i jinými složkami.

Když jsme zjistili, jak zapracoval čas a poničil náš krásný prapor, který vyšily a darovaly naší jednotě v roce 1893 ženy a dívky ze „Sokolského komitétu dam v Libni“, rozhodli jsme se mezi členstvem uspořádat sbírku na vyrobení jeho repliky. Nejprve přispívaly jen členky Věrné gardy, ale pak se zapojily i ostatní složky a co je hlavní – naše žactvo a dorost pod vedením svých cvičitelů – dívky se sestrou Ivou Duchačovou a chlapci s bratrem Jiřím Novákem. To je obrovský

mravní přínos této sbírky. Ted' už je prapor v sokolovně a bude slavnostně předán členstvu při akademii 27. listopadu. Je krásný, jak jinak ani být nemůže, vždy byl pořízen srdcem, z lásky a úcty k Sokolu. S tímto novým praporem může nejen naše mládež pochodovat v sokolských průvodech a při slavnostních dnech. Věrná garda si přeje, aby to bylo vždy jen při radostních událostech, v míru a k slávě Sokola.

V roce 2024 již ses. Hraničkovou ve vedení cvičení žen-seniorek (název Věrná garda již není výstižný) vystřídaly Dagmar „Dáša“ Francková a Jana Motlová, ale ve cvičení nechybí prvky kondiční gymnastiky, kalanetiky, pilates, zdravotní a pohybové rehabilitace a také prvky dance jogy. Cílem cvičení je zlepšení fyzické kondice, správné držení těla, upevnění svalů a tvarování postavy. Ženy cvičí také s hudbou a s náčiním a snaží se o tělesnou a psychickou relaxaci pohybem. V přátelské atmosféře každá cvičí to, co zvládne, a je zapsáno 35 cvičenek.

Oddíl mužů v současnosti

Sepsal Josef Kubišta

Novodobý oddíl všestrannosti mužů vznikl na začátku ledna roku 2013 po krátké rozmluvě s tehdejším náčelníkem Jiřím Novákem (Jirkanem). V úterý večer totiž byla volná hodina ve Strnadově sále a nám odrostlým dorostencům chyběl prostor si společně zacvičit podobně jako žactvo. Navíc, kdo chce vést, musí předčít. A v Sokole se bohužel často stává, že se dorostenec stane pomahatelem a dál cvičitelem, věnuje se svěřencům, ale sám už na sebe nemá čas a prostor. Pokud mají mladší vzhlížet ke starším, musí je ti starší předčít.

První roky jsme cvičili jednu hodinu stejně jako žáci, každé úterý od 19:00 do 20:00. Měli jsme rozcvíčku, půl hodiny na náradí nebo atletickou disciplínu a čtvrt hodiny společnou hru. To nám nestačilo, tak nyní cvičíme od 18:45 do 20:15. Struktura cvičení je 15 minut rozcvíčka, 45 minut gymnastická nebo atletická disciplína, 15 minut hra a 15 minut protažení a kompenzace po cvičení.

Disciplíny, kterým se od začátku věnujeme, jsou kruhy, bradla, hrazda, přeskok, kůň našíř, skoky na malé trampolíně, skok vysoký, prostná a párová akrobacie. Z atletických je to skok daleký, běh, hod oštěpem, diskem, vrh koulí a šplh na laně. Z her se věnujeme zápasu ve volném stylu se zjednodušenými pravidly, prosté kopané nebo kopané na boso s medicinbalem, košíkové, házené, vybíjené s úkolem v podobě kliků, shybů, přednosů a podobně jako platbu za návrat po vybití, florbal (nejoblíbenější), lakros, rugby. Cvičení si doplňujeme i člunkovým během na 14 m s boxovacím pytlem. Cvičenec začne na jedné straně akrobatického pásu a běží na druhou stranu pro boxovací pytel, ten musí co nejrychleji s opatrným položením dopravit na druhou stranu pásu, poté běží jednu vzdálenost pásu s prázdnou. Toto se opakuje, dokud cvičenec nepoloží pytel popáté. Čas pod jednu minutu je dobrý. Jako další zpestření máme motorický test pro vstup do armády (vojenský běh). Cvičenec musí na vzdálenosti sálu přeskočit kozu a podlézt ji v protisměru běhu, dál přeskočit na šíř položenou švédskou lavičku s obratem o 360°, následují dva kotouly na žíněnkách a přeskok koně na šíř, poté zpět vše ještě jednou.

Pravidla ve cvičení byla nastavena tak, aby vedla muže k vlastnostem, které sluší v běžném životě. Nejprve za deset kliků a po inflaci síly za tucet kliků jsou v oddíle odměňovány projevy strachu, bolesti, zženštilství, nerozhodnosti, sprostá mluva (ta u nás prakticky vymřela) a remcání. Všechna pravidla jsou brána s humorem, odlehčené atmosfére. Nikdo nikdy netrpěl tím, že si krátce po přivození napříkladzlomeninymusel dát tucet kliků, naopak ho to ještě přimělo k úsměvu. Cvičíme taky pouze v bílém nátěrníku nebo nahoře bez.

Vystoupení mužů na akademii v roce 2018, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Každé cvičení začíná krátkým nástupem po rozvídce a končí delším s informacemi o nadcházejících událostech a zajímavostí k zamýšlení filosofickým námětem nebo citací z knihy.

Cvičení se v začátku účastnilo mezi pěti a osmi cvičenci z řad cvičitelů, postupně se přidávali další, kteří buď u nás v jednotě vyrostli nebo přišli úplně zvenčí. Nejčastější noví členové jsou tátové našich žáků, zranění jednostranní sportovci, kterým fyzioterapeut doporučil cvičit se více všeobecně, a kamarádi a kolegové. Cvičí s námi sem tam hosté z jiných jednot po republice, pokud dočasně studují nebo pracují v Praze, snažíme se je odchytit a držet spolu. Dnes nás chodí cvičit i dvacet.

Účastníme se buď hromadně nebo v menších partách různých závodů, jako je sokolská všeobecnost, šplh na laně, gymnastické dvojboje, triatlony, běžecké závody a podobně. Sem tam si společně vyrazíme na venkovní hrazdy nebo výlet po horách. Čas u bradel nebo kruhů je pro nás stejně společensky hodnotný a plný rozhovorů, jako bychom chodili do hospody.

Mimo to všechno se snažíme navzájem podporovat v abstinenci alkoholu a kouření. Kuřáků máme opravdu málo, pijanů, byť jen občasných, trochu více. Stejně tak k otužování. Od září do konce března máme za sokolovnou kád' na vodu, do ní v mrazáku v miskách na sádro mrazíme led a po každém cvičení se jdeme na krátko otužit. Kádi říkáme Škopek nebo Démétéřiny slzy. Bohyně

Démétér totiž pláče vždy na půl roku, kdy Hádes odvede její dceru Persefonu do podsvětí, a tak skončí úroda. A její slzy jsou chladné jako led.

Po deseti letech oddílu jsme uspořádali sbírku a nechali vyrobit prapor mužů, který předáme jednotě. Má netradiční modrou barvu a kolem dokola antické ctnosti statečnost – moudrost – uměřenost – spravedlnost.

Přetahování lanem

V roce 2019 slyšel na rádiu Beat Patrik Valut reklamu na turnaj v přetahování lanem jménem Všejanské lano. A protože je nám lano blízké ze šplhu, rozhodli jsme se, že se turnaje zúčastníme. Zkusili jsme si několikrát, jak za lano zabrat, Patrik přijel na dvůr sokolovny s velikou zdvižnou plošinou, kterou jsme tahali, a takto připraveni se zúčastnili Všejanského lana, kde jsme byli zdaleka nejlehčí a skončili poslední. Protože jsme byli lehcí, dostali jsme nabídku zúčastnit se první české reprezentace v Irsku, těžký tým totiž potřeboval doplnit někým lehčím, aby došlo k dodržení váhového limitu.

Na mistrovství v Irsku jsme zjistili spoustu nových poznatků. Krom pravidel a chodu celé soutěže na mezinárodní úrovni i to, že se netahá v pohorkách, ale ve speciálně upravených botách. A protože do nás Česká národní agentura investovala, abychom se mohli turnaje účastnit, bylo potřeba tento vklad vrátit v podobě rozšíření tohoto sportu u nás. Navíc se s tím pojí jistá romantika přinášení neznámého a zapomenutého sportu k nám, jako to dělali sokolové před námi.

Turnaje Všejanské lano se účastníme pravidelně a dvakrát jsme na něm skončili druzí. Pořídili jsme si boty a David Jiráček, Jan Matějka, Dominik Absolon a já Josef Kubišta jsme se zúčastnili i mistrovství světa v přetahování lanem v baskickém městečku Getxo. Nabrali jsme další zkušenosti a kontakty na zahraniční atlety. Již dvakrát jsme byli na soustředění pro začínající týmy v bavorském vesničce Zell poblíž Bad Grunenbachu. Naši němečtí kamarádi, kteří dokáží vyhrát zlato na mistrovství světa, nám předali další várku zkušeností.

Šplh na laně

Od roku 2015 jsou v naší sokolovně pravidelně od 17:00 do 19:00 tréninky šplhu na laně. Šplh pro dorostence a ženy do výšky 4,5 m a pro muže do 8 m ze sedu bez přírazu (pomoci nohou) vede Patrik Valut.

Největší úspěchy ve šplhu na laně mají krom Patrika Valuta ještě bratři Novotní, Daniel, Adam a Marek. Adam Novotný je držitelem rekordu ve šplhu na 4,5 m v dorostenecké kategorii 2,58 s.

Úspěchy z mistrovství republiky mají Patrik Valut 3× bronz a 1× stříbro, Adam Novotný 2× zlato v dorostenecké kategorii a stříbro a bronz v mužích, Marek Novotný 2× stříbro v dorostenecké kategorii, Viktor Šmejkal bronz v dorostenecké kategorii, Tomáš Ettel stříbro a bronz v dorostenecké kategorii.

Mimo tréninků v sokolovně chodili naši šplhouni trénovat do prostor lezecké stěny Mamut v pražských Holešovicích. V roce 2023 byly prostory zrušeny, a tak tréninky navíc probíhají v lezeckém centru Džungle v pražských Letňanech.

Marek Novotný při tréninku (2022), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Turistika a pobyt v přírodě

Sepsali Jiří Novák a Jan Přech

Ve dvacátých letech vznikl velký zájem nejen o hry a atletiku, ale také o přírodu, o turistiku, o skautingu a trampingu. V Nakladatelství ČOS byla v roce 1920 vydána kniha Antonína B. Svojsíka a Jana Nováka: „Základové skautingu“ (*použímněte si, že A. B. Svojsík byl sokol, pozn. ed.*). Autoři ji věnovali „Sokolskému dorostu na cestu přírodou a životem“. V úvodním slově napsal tehdejší náčelník ČOS br. Jindra Vaníček: „...že mládeži své skutečně nemůžeme dáti ničeho lepšího nad pobyt v přírodě“ (*což je hezké, ale s křížkem po funuse, pozd. ed.*). Původním záměrem A. B. Svojsíka bylo, aby skauting, nový směr pobytu v přírodě, který Svojsíkovi učaroval v Anglii v roce 1911, zavedla jako novou formu výchovy mládeže sokolská organizace. Vedoucí funkcionáři Sokola však zaujali pouze vyčkávací stanovisko, při kterém chtěli případné Svojsíkovy úspěchy či neúspěchy v nové výchově sledovat, a Svojsík tedy roku 1914 zakládá samostatný spolek s názvem Junák – český skaut (*odmítnutí Svojsíkova programu v Sokole považuji za jednu z největších historických bloupostí a promarněných šancí, kterou naši předkové sokolové, jinak často velmi progresivní, udělali, pozn. ed.*).

V Sokole se zájem o pobyt v přírodě přesto sporadicky objevuje a konkrétně libeňské žactvo strávilo několikrát ve 20. letech část prázdnin pod stanem. Širší zájem se však obnovil teprve v roce 1945 a doháněl se ztracený čas. Vyšla řada dobrých příruček, byla uskutečněna školení pobytu v přírodě. Naše dorostenky, vedené Věrou Decastellou, stanovaly na Sejckém ostrově již v roce 1946 i další dva roky. Dorostenecké tábory vedl Mirek Tůma. Žactvo jezdilo na prázdninové osady do „Hnízda libeňských sokolů“ v Dolní Malé Úpě (nynější Sokolí boudy). V roce 1948 byla předvedena dokonce sletová skladba s tematikou pobytu v přírodě (zúčastnili se i libeňští dorostenci). Po roce 1948 se však zase všechno zastavilo. Víme proč. Až rok 1968 probudil opět sokolský život, začalo se zase cvičit a vrátil se i zájem o cvičení a pobyt v přírodě, zájem o turistiku.

I dnes je turistika a pobyt v přírodě nedílnou součástí činnosti oddílů všestrannosti. V Libni má dlouhou a hezkou tradici a po znovuobnovení Sokola v roce 1990 se ještě více rozvinul. Pro nejmladší žactvo máme turistický oddíl Káňata, pro starší turistický oddíl JILM a Studánka (*v roce 2024 již Studánka delší dobu nefunguje a JILM spolupracuje s oddílem Veverek, pozn. ed.*), dospělé zájemce ráda přijme mezi sebe Věrná garda.

JILM a Sokol, Sokol a JILM

Ono je to posledních 34 let docela svázané, protože všichni vedoucí a většina členů byla v JILMu a zároveň dělala cvičitele či chodila cvičit jako žáci.

A tak je začátek trošku společný a pak to sklouzne k JILMu. Ale nebojte se, ono v další kapitole se to obrátí zase ke cvičení. Moje úplně první vzpomínka na JILM? Bylo to začátkem února 1982 v klubovně na Korábě, kdy jsem vyslechl od kamarádů něco o měsíčninách a že mám vyrobit nůž (vyřezat ze dřeva).

Ale to vše mělo samozřejmě delší předeheru. Jako tříapůlletý špunt jsem začal na podzim roku 1973 chodit do cvičení předškolních dětí, za tři roky jsem pak přešel do mladších žáků. Čekali jsme v šatně, lezli jako opice po stěnách klecí (*odstraněny teprve při rekonstrukci šaten v roce 2023, pozn. ed.*) a tu přišel starší pán a klidně, ale důkladně nás za to vypeskoval. To je moje první vzpomínka na Františka Kodla. Tak nějak samozřejmě se mezi dětmi i rodiči říkalo, že jdu cvičit do Sokola. My malí jsme nevěděli, co to znamená, ani to, že vlastně neexistuje. Cvičilo se, šikovnější začali chodit na závody v gymnastice, také se začalo jezdit na výlety (autobusem). Pamatuji Český ráj, hrad Kost, les Řáholec a další. Pak se objevil další cvičitel – Zdeněk Lauschmann. Začalo se jezdit na dobrodružnější výpravy. V létě 1981 byl první tábor starších žáků v chatičkách v Chřenovicích (tam jsem ještě nebyl) – táborová hra Kapitán Fox, galeje, bobříci, lukostřelba atd. Zdeněk měl už tehdy jistě v hlavě vše srovnáne a věděl, co by chtěl do budoucna dělat. Přišel podzim 1981. V jakési ustálené partě se pokračuje ve výpravách. Na té říjnové do křivoklátských lesů přichází Zdeněk s novinkou. Což takhle založit turistický oddíl a mít vlastní klubovnu. Nápad byl radostně přijat a začalo se s pracemi. Bývalá šatna a sklad u volejbalových kurtů na Korábě (mezi školou, hřbitovem a tehdejším zahradnictvím) se začala opravovat. Bylo nutné ji vyklidit, natřít, nainstalovat kamna. V bazaru na libeňském ostrově byla koupena skříň, stoly, židle (tu skříň máme v klubovně dodnes), dělá se dřevo do kamen. Pokračují výpravy, konají se 1. Vyzvědači na Starém Městě (*dobrodružná výzvědná hra, pozn. ed.*), v prosinci 1981 se koná i vánoční nadílka. V lednu 1982 začal Zdeněk rozdávat přihlášky a 1. února 1982 byla první schůzka JILMu (JILM = Junáci indiánské lesní moudrosti a taky je to strom se zvláštními nesouměrnými listy). Přišly měsíčiny, Děd Vševed, Všeuměl, Oddílový pokřík, Zlatý zákon, Sedmička dobré vůle, Písničky, Bodovací arch s pravidelným každoměsíčním vyhlašováním výsledků a rozdáváním Bodovacích lístečků (špičník, smetánek, sedý průměr, trosečník) – prostě všechno to, co znají Jilmáci dodnes. Schůzky byly v pondělí od tří do půl páté, pak se šlo cvičit (starší zůstali ještě hodinku, jim Sokol začínal až v šest).

Byla spousta brigád, kamna spotřebovala spoustu dřeva (v zimě jsme museli horečně topit, abychom v té dřevěné boudě nezmrzli), znova se natírala klubovna

První klubovna JILMu Na Korábě (1985), foto: kronika JILMu za období 1985/86

(s jilmovým listem do ulice), čistilo se hřiště i zarostlé okolí. V roce 1985 však po stupně došlo k odpojení el. proudu (a tak jsme si svítili lampou na propan-butan) a nakonec jsme byli z klubovny odstraněni a před Vánocemi 1985 se stěhujeme do ulice V Mezihoří na Palmovce. Tady byla tělocvična Meteoru, kde kdysi trénovaly košíkářky. V tu dobu to byl nevyužívaný prostor a vedle této tělocvičny stála bývalá zděná šatna – tato nudle 3 x 7 metrů se stala naší klubovnou (opět s neuveritelným množstvím práce při zvelebování vlastní klubovny i okolí – hřiště) až do září 1991, kdy se stěhujeme do klubovny v sokolovně ve 2. patře. Ta byla pak ještě na podzim 2001 zvětšena o sousedící místnost (kdysi temnou komoru) a nakonec jsme se v roce 2009 přestěhovali do současné místnosti v 1. patře za pravou lodí (před válkou kuchyně). Klubovna vždy byla, a i nyní je, vyzdobena spoustou trofejí, výrobků do bobříků, vlastními bobříky, jednu stěnu zaujmají pamětní lístečky. Po každé výpravě se již od založení oddílu kreslí pamětní lísteček, který obsahuje datum, název výpravy a charakteristickou kresbu k výpravě se stahující – kluci si jej pak lepí do svých „pracáků“). Na další stěně je knihovna s knihami a kronikami a Prkno členů – fotografie všech jilmáckých táborníků se jménem, přezdívkou a táborovým číslem.

JILM má spoustu tradičních akcí. Ještě před založením oddílu započala tradice Vyzvědačů a Vánočních nadílek. V roce 1982 byl první Mistr uzlování (s trofejí putovní uzlovačkou), v roce 1984 přibyl Mistr signalizace (s putovními pra-

Lodovka 2007, řeka Jizera, v popředí vlevo bývalá náčelnice Ája Krásová a vpravo v růžové vestě současný náčelník Josef Kubišta, foto: archiv J. Přecha

porky) a Boj družin (oddílový přebor v táborských dovednostech s putovním eusem). Začali jsme si skládat vlastní písničky. Dvorním textařem byl Kája a hudbu dělal Zdeněk. Do dnešních dní zůstal náš megahit Moranova (od stejnojmenného autora, pojednávající o jednotlivých členech oddílu), která se neustále doplňuje o nové sloky. I dnešní Jilmáci si zazpívají písně jako *Lupič Kruták, Jitro, Noc v táboře, Brok Bernardýn* a další. O nějakých 15 let později jsme na srazu v přírodě na Zvířeticích slavili úspěch s písni *Jindra je bradu pán* (*na nápěv Hajný je lesa pán, Jindra byl tehdy hlavním organizátorem srazu, pozn. ed.*), letos (2004) jsme na JVLS složili další píseň: *My jsme sokolové ze tří pražských žup*. Tradičně se též jezdí na výpravy na kolech (dříve na jaře a na podzim, nyní jen na podzim), na lodích jsme jeli poprvé v roce 1993. Nejprve jsme jezdili na podzim (spluli jsme Vltavu z Vraného do Libně a z Libně do Libčic), od roku 1996 jsme začali jezdit v květnu (spluli jsme (i víckrát) Vltavu pod Lipnem, Berounku, Sázavu, Lužnici, Ohři, Otavu, Ploučnici a další).

V roce 1990 začíná naše pravidelná účast na Jarních a Podzimních Výletech Libeňského Sokola (od roku 1995 v rámci Srazů v přírodě pražských žup). V roce 1991 jsme podnikli i první Zimní táboření – tedy lednové přenocování v teepee. V roce 1992 byla první Aprílovka. To je výprava konaná okolo 1. dubna se spous-

JVLS 2003, hrad Zvířetice a přednes písňě Jindra je hradu pán, kterou Jilmácti na místě složili. S kytarou Vítěk, text drží Doník, dále zleva: Přemek, Matouš, Nezmar, před ním Jack, dále Ruch, Řek, O. Loudil, Drátek, Sumec, foto: archiv T.J. Sokol Libeň

tou ztřeštěností a neologických úkazů (pro vítěze má trofej Putovní baterku). Už od počátku byly důležitou součástí programu brigády – jednak u kluboven a posléze u sokolovny, dále v novější době pomoc při pořádání různých akcí (Běh strmý, akademie, šiblinky, Dětský den), pravidelná péče o jižní zahradu sokolovny, ale také brigády, které jednak přinášely užitek okolí a navíc jsme si při nich i něco vydělali. Od roku 1987 jsme 5 let jezdili na lesní brigády do Klášterce nad Ohří, od roku 1988 až do jara 2001 jsme se ve spolupráci s Ochránci přírody starali o chráněné území Prosecké skály (odstraňování keřů šípků, hlohů, bezinek a akátů z chráněných luk), lze také vzpomenout čištění Rokytky od harampádí, několikaleté udržování modré turistické značky ve svahu nad Drahaňským údolím či úklid odpadků na Velké skále v Bohnicích. Kromě toho jsme sbírali bezinky, šípky a sběr. A proč to vše? Protože od Meteoru jsme kdysi dostali 12 podsadových stanů a páry prken, a to bylo vše. Veškeré tábory vybavení bylo nutno buď získat zdarma starší od různých dárců nebo kupit. A také své touhy jsme měli, a tak jsme již v roce 1984 mohli kupit stanovou látku a Roman s Jírou ušili naše první teepee. Za rok přibylo druhé, další rok pak kosočtvercové celty a za další rok poslední třetí

týpko. A kára a nářadí a kola a lodě a svázání kronik a fotky a nové hrnce a... stále je co doplňovat a stávající vybavení obnovovat. V roce 1998 jsme ušili nové celty a v letech 1999 a 2000 tři nová týpka náhradou za staré již sešlé časem, tentokrát byli švadlenkami Jirkan a Mišina. V devadesátých letech se objevily granty, a tak jsme si mohli dovolit koncem devadesátých let nové celty na podsadové stany a pár dalších vylepšení (další kára, 3 nafukovací kajaky, 2 kola, další kánoe,...) a také další generaci týpek – životnost týpka je asi 12 let. Ale dost práce, i když ta je docela stežejním bodem programu JILMu.

Schůzky nyní již pravidelné středeční (a až od 17:00 – dnešním školákům asi přibylo učení a povinností, takže začátky schůzek se postupně posouvají od 15:00 do 17:00) jsou plné her, písniček, plnění měsíčin, Vševedů, Všeumělů, zdokonalování se v signalizaci, topografií, uzlování, plní se zkoušky do oddílových hodnotí, probíhají různé výplaty, nákupy a další nutnosti kolem oblíbených celoročních her, oznamují se věci k výpravám a dalším akcím. Kolikrát ani 2 hodiny nestačí. Dříve přibližně jedenkrát za tři týdny (na podzim 6 víkendů, na jaře 9×), nyní jednou za měsíc se vydáváme na výpravu. Na jaře a na podzim jsou výpravy dvou- či třídenní, v zimě jen sobotní jednodenní s nedělní akcí v Praze. Spí se v lese pod celtami, jídlo se hřeje na ohni, u něhož pak zní dlouho do noci kytara (ale i flétna, občas byla i mandolina, trubka či tahací harmonika), chodíme se dívat do pěkných měst, na hrady a zříceniny, na přírodní zajímavosti a vůbec všude tam, kde je hezky – a to je v Čechách naštěstí skoro všude. Hrajeme hry, často bývá úsek celoroční hry, a hlavně jsme se svými kamarády.

A pak přijde tábor – sekání a hrabání louky, odvoz trávy, stavba kuchyně, stanů, týpek, sklípku, zásobáku, stožáru, brány, dřevníku, slavnostního ohniště, latrín, odpadovky a dalších drobností (studánka, molo u rybníka, seník na nářadí atd.). To trvá dva a půl dne. Pak by si člověk sice rád odpočinul, ale je tu vlastní tábor – nákup, uvařit, umýt nádobí, připravit palivové dřevo, přivezt pitnou vodu, noční hlídky... Na táboře nemáme kuchařky ani jiný personál, je jen těch cca 15 kluků a 5 vedoucích, co se znají z celoroční i víceleté činnosti. Ale zbude i čas na táborovou hru, jež je často vyvrcholením hry celoroční. Za tábor bývá io až 15 úseků, ve kterých znova prožíváme dobrodružství našich hrdinů. Úseky jsou denní i noční. Mohou být hraci, myslící, vyráběcí i chodící. Všichni Jilmáci znají kultovní chodící úsek Maracaibo, určitě někdy dělali kárku, vodní mlýn či šibenici nebo pohřbívali své hrdiny. Veškeré úseky je možno dohledat v kronikách. Loví se bobříci (bývá jich 8 a každý má i více částí). A řeknu-li, že je třeba znát například 200 rostlin, vyrobit dřevěnou stoličku bez hřebíků, 24 hodin se postit či mlčet, přečkat noc sám mimo tábor,...), pak je vidět, že každý ulovený bobřík je opravdu cennou trofejí. Hrají se každodenní ranní hříčky, dvě družstva měří

Tábor JILMu v Bohdalíně (2001); fotografie pořízena v době, kdy ještě nebyly drony, z vysokého smrku, foto: T. Novák, JILM

své síly v mačích ve fotbale, ufíjené, softu a nově i ragby, každý den se za každého počasí chodíme koupat, abychom získali Modrou stuhu, posilujeme do Červené tuhé. Chodíme na výpravy: nejprve to byly dvě za tábor, posléze 3, od roku 1987 se prostřední z nich nazývala „24“, protože trvala od půlnoci do půlnoci. Prostě celodenní výprava. A protože nám to bylo málo, pořádáme místo ní od roku 1994 „48“ – vychází se večer, jde do rána, pak chvíli spí, přes den opět chodíme, druhou noc dlouze spíme a po dalším dni se vracíme utrmáceni, ale se spoustou zážitků do tábora (*od roku 2012 jsme se vrátili ke konceptu „24“ od večera do večera, ale nechybí tradiční noční putování, pozn. ed.*). Ne každý se na ni těší, skoro všichni před ní mají mrazení v zádech, ale když opadnou puchýře (má-li je vůbec někdo, ale po těch 85 km se vždycky někdo najde), téměř všichni se shodnou, že to za to stálo, a už se těší na další. Taky se těšíme na tradičně zahajovací hru Na středověk, na oblíbené noční a drsné Osvobození zajatců, na čtyři táboráky, na večerně-noční posezení v jídelně s kytarou či pří čítandě, na to, jestli zrovna dnes nepřijde hučák (bývalý člen, který spojí návštěvu tábora s přepadem hlídky), na lukostřelbu a vůbec na celé ty tři týdny.

Zálesácký závod zdatnosti

Od roku 1996 se koná Zálesácký závod zdatnosti (ZZZ). Je to závod, ve kterém družstvo (trojice) běhá, uzujuje, signalizuje, zapaluje oheň, překonávají se překážky, pracuje se s nožem a sekérou, poskytuje se první pomoc, musíte umět s mapou, z obrázků se poznávají známá zákoutí Čech, šplhá se na strom či tenisákem hází na různé cíle, musíte mít pevnou ruku při šošonském běhu a také musíte znát rostliny a zvířata. Nejprve se soutěžilo v jednotlivých župách. My jsme se účastnili závodu pražského pětižupí. Od roku 1996 měl závod tyto vítěze: 1996: Spořilov, 1997: Dobříš, 1998: Libeň (JILM), 1999: Staré Město, 2001: Staré Město a pak opet třikrát Libeň (JILM). V roce 2000 se závod pětižupí nekonal, ale místo něj se uskutečnilo první finále ČOS (účastnili se vítězové žup z roku 1999 a vyhrály Přemyšlovice stejně jako v roce 2001). Na základě toho jsme tedy i my 3× postoupili do finále ČOS. Poprvé v roce 2002 – vyhrál Liberec, JILM byl 9. mezi 25. V roce

Výprava župy Jana Podlipného na republikovém finále ZZZ 2017 v Radíkově (u Olomouce). V zeleném dorostenecká trojka JILMu s vítěznou trofejí, zleva: Řek (vedoucí družstva), Sekáček, Kondor, Hrnda (náhradník), Daněk (v dolní řadě), v oranžovém Veverčí trojka (též dorost): Čača, Kaktus, Markét a vedoucí Dubina (v modrému), v červeném žákovská trojka ze Sokola Staré Město pod vedením Věry Čížkovské (vlevo), foto: archiv J. Přecha

2003 jsme však slavně dobyli vítězství – trojka Drátek, Nezmar, Řek (poprvé) vyhrála mezi 22 soupeří putovní trofej zlatou sekuru a PK (jak nazýváme v JILMu vedoucí) se díky neuvážené sázce (*ha ha ha, pozn. ed.*) musela veřejně klanět zmíněným vítězům a ještě jim složit oslavnou *Ódu na vítězné družstvo*. V roce 2004 přibyla kategorie dorostu. Ve starším žactvu jsme byli opět první (Vejce, Okoun, Rája), v dorostu pak na nás zbylo 5. místo (*dovolím si osobní vzpomínce: závod dorostu jsme ve trojici Řek, Ledňáček, Drátek měli znova rozbehnutý na vítězství, ale pak přišla naprosto nepochopitelná chyba organizátorů, kdy v postupovém azimutáku byl jeden azimut uveden o 100° špatně. Trojky se tam kumulovaly a blázivě lítaly po lese a pak se vždy skupina utrhla ve chvíli, kdy někdo našel, kam dál. My měli smůlu a byli jsme tam dlouho. Organizátoři tehdyn ani nenašli silu říci „omlouváme se“.* Proto jsem další roky na finále odmítal závodit (*byť jsem si postup vždy formálně vybojoval*) a stříbrnou sekuru pro vítěze v kategorii dorostu vybojovala až nová generace našich svěřenců: Kondor, Daněk a Sekáček v roce 2017; *pozn. ed.*).

Od roku 2005 do dnešních dnů jsme na finále ZZZ chyběli pouze v letech 2018 a 2019 a pak ještě v době covidu v letech 2020 a 2021, kdy se závod nekonal. Jinak jsme byli vždy účastníky alespoň v jedné ze dvou kategorií. Medailová umístění jsme dobyli v letech: 2006 3. místo dorost, 2007 2. místo dorost, 2008 3. místo dorost, 2014 3. místo žactvo, 2015 a 2016 2. místo žactvo, 2017 1. místo dorost, 2023 2. místo žactvo Veverky, 2024 2. místo žactvo JILM.

Nyní pro pořádek uvedu všechny naše zatím uskutečněné tábory včetně názvu, počtu vedoucích a členů, místa a táborové hry (tabulka). A u prvního uvedu i táborovou sestavu (přezdívkami) – zde jsou naši průkopníci:

Tábor 1982:

PK: Zdeněk, Roman, Jíra, Jěna

Zelená: Radek, Váva, Pavel, Mimino, Moran

Modrá: Kouzelník, Michal, Petr, Láďa, Honzík

Žlutá: Martin, Marty, Jirká, Dan, John

Rok	Název tábora	Počet PK	Táboriště
	<i>Táborová bra</i>	+ členů	
1981	Tábor kapitána Foxe (před založením JILMu) <i>Kapitán Fox</i>		Chřenovice
1982	Tábor pod Javorovou skálou <i>Kapitán Fox</i>	4 + 15	Jetřichovice

Rok	Název táboru <i>Táborová bra</i>	Počet PK + členů	Tábořiště
1983	Tábor pod uříznutým stožárem <i>Jan Kornel</i>	3 + 16	Jetřichovice
1984	Tábor marodů a hučáka <i>Jan Kornel</i>	4 + 16	Libež
1985	Tábor titánů <i>Robert Rogers</i>	6 + 17	Libež
1986	Tábor nováčků <i>Neznámým Džugdyrem</i>	4 + 18	Jetřichovice
1987	Tábor zlatokopů <i>Zlatá horečka (celoroční bra)</i>	4 + 14	Krasoňov – dolní louka
1988	Vítkův tábor <i>V královských službách (celoroční)</i>	4 + 16	Krasoňov – horní louka
1989	Tábor šedesátek <i>V královských službách (celoroční)</i>	5 + 23	Krasoňov – horní louka
1990	Soví tábor <i>Zlatá horečka (celoroční)</i>	5 + 16	Horní Krupá
1991	Tábor s dechňaty <i>Kapitán Fox</i>	5 + 17	Horní Krupá
1992	Tábor na bahně <i>Jan Kornel</i>	5 + 16	Horní Krupá
1993	Tábor na Kupuri <i>Ulukitkan a ti druzí</i>	5 + 16	Krasoňov – dolní louka
1994	Tábor s modrou orchidejí <i>Za modrou orchidejí</i>	6 + 17	Krasoňov – dolní louka
1995	Tábor pod cedníkem <i>Poušť a pralesem</i>	5 + 19	Krasoňov – dolní louka
1996	Tábor pod Stonehenge <i>Sarum</i>	6 + 14	Nadějkov (Šichova Vesec)
1997	Tábor třináctky na jangadě <i>Tajemství pralesa</i>	5 + 14	Nadějkov (Šichova Vesec)

Rok	Název táboru	Počet PK	Tábořiště
	<i>Táborová bra</i>	+ členů	
1998	Tábor zlaté tisícovky <i>Zlatá horečka</i>	4 + 19	Nadějkov (Šichova Vesec)
1999	Tábor se smíchem v zádech <i>Madagaskar</i>	5 + 18	Bohdalín
2000	Tábor v dlouhánech <i>V královských službách (celoroční)</i>	5 + 16	Bohdalín
2001	Jejdánky už 20. tábor <i>V královských službách (celoroční)</i>	4 + 13	Bohdalín
2002	Tábor bez úplňku <i>Na velké řece (celoroční)</i>	5 + 16	Velhartice (Tajanov)
2003	Tábor panáčka Nika <i>Nik a lesní chlapci (celoroční)</i>	5 + 13	Velhartice (Tajanov)
2004	Tábor Kornelovy jedenáctky <i>Jan Kornel (celoroční)</i>	4 + 11	Velhartice (Tajanov)
2005	Tábor s bahňaty <i>Ulukitkan (celoroční)</i>	6 + 12	Pokřikov
2006	Tábor na suchu <i>Za modrou orchidejí (celoroční)</i>	5 + 8	Pokřikov
2007	Tábor s horečkou <i>Zlatá horečka (celoroční)</i>	5 + 10	Pokřikov
2008	Tábor Robinsonů <i>Robinson Crusoe (celoroční)</i>	7 + 8	Bohdalín
2009	Tábor odjezdů <i>Tom Sawyer</i>	7 + 9	Bohdalín
2010	Tábor čárkařů <i>Kapitán Fox (celoroční)</i>	6 + 12	Bohdalín
2011	Tábor v lachtaním sklípku <i>V královských službách (celoroční)</i>	6 + 14	Velhartice (Tajanov)
2012	Tábor milionářů <i>V královských službách (celoroční)</i>	5 + 11	Velhartice (Tajanov)

Rok	Název tábora <i>Táborová bra</i>	Počet PK + členů	Tábořiště
2013	Tábor v rukavičkách <i>II. světová válka (celoroční)</i>	4 + 12	Velhartice (Tajanov)
2014	Tábor dvou <i>II. světová válka (celoroční)</i>	6 + 14	Velhartice (Tajanov)
2015	Tábor z bronzu <i>Bronzový poklad (celoroční)</i>	6 + 15	Lučice
2016	Tábor na Tauri <i>Hvězdná brána</i>	6 + 14	Lučice
2017	Spartakův tábor <i>Spartakus</i>	7 + 13	Lučice
2018	Tady-pole-tábor <i>Jan Kornel</i>	8 + 12	Lučice
2019	Tábor bylo nás pět <i>Vikingové</i>	8 + 5	Velhartice (Tajanov)
2020	Tábor omega, psí <i>Omega (celoroční)</i>	6 + 12	Velhartice (Tajanov)
2021	Tábor slimanov <i>Hobit</i>	6 + 14	Velhartice (Tajanov)
2022	Tábor šedáků <i>Kapitán Fox</i>	7 + 10	Velhartice (Tajanov)
2023	Tábor bez deště <i>Odysseus</i>	5 + 10	Velhartice (Tajanov)
2024	Tábor pašeráků (spolu s Veverkami) <i>Tajemství vzácné tabatérky (celoroční)</i>	8 + 19	Velhartice (Tajanov)

Také jsme se již několikrát sešli při výročích. Poprvé to bylo v únoru 1997 při 15. výročí a podruhé v únoru 2002 na počest 20. výročí. Ze 153 pozvaných členů, kteří kdy byli s oddílem na táboře, se dostavilo 53. Řada dalších poslala alespoň pozdrav. Z prvních padesáti se dostavilo 24 – tedy všichni, kteří byli alespoň na dvou táborech (nepřišli tak jen ti, co se oddílem jen krátce mihli). Sešly se kompletní družiny z některých táborů v 80. letech. Některé jsme neviděli i 15 let. Bylo skvělé pozorovat, jak ještě v brzkém ránu se tito často již tátové od rodin probírají kronikami, zpívají či ve skupinkách klábosí o tom, co dělali před 10, 15 či 20 lety.

Kdyby se tenkrát nic zajímavého nedělo, nebyli navzájem kamarády, jistě by dnes nepřišli. Ale oni přišli a rádi. Dejte tak i Vy svým synům možnost prožít něco, na co budou za 10, 15 či 20 let v dobrém vzpomínat! Tradice se ustálila na oslavách kulatin a půlkulatin oddílu.

Počet členů bývá různý. Byly měsíce, kdy v bodovacím archu bylo našlapáno 24 jmen, jindy se krčilo pouhých 6. Postupem času jsme zjistili, že se můžeme třeba na hlavu postavit a nováčky nezískáme, jindy začali nováčci chodit v houfech, aniž bychom se o to jakkoli přičinili. Tak už to chodí. Jako letos – po táboře 2003 zbylo jen 10 kluků, během roku jsme se v jednu chvíli dostali na 20 a buch – na tábor jede jen 11! Důležité je nerezignovat, pracovat i s málem, chtít zlepšovat program, vychovat si nové vedoucí a ono se to časem jaksi samovolně projeví a klubovna se opět naplní radostným halasem početného členstva.

V tomto krátkém povídání nelze uvést vše, co má člověk na srdci, a tak chcete-li vědět více, musíte se podívat do našich kronik. Jsou plné zápisů z výprav a hlavně fotek (černobílé si děláme sami). Vedou se již od založení oddílu a je jich v knihovně už asi 3 metry. Vždy je kronika za období (září–červen) a za tábor.

Bývalé členy zveme na Vyzvědače a Vánoční nadílku, neodmítneme jejich pomoc při stavbě tábora a těšíme se na jejich hučácké návštěvy na táboře. Je milé, když se na ulici občas slyší „Nazdar Jirkane, jak se máš, co JILM?“ a on to nějaký starý Jilmák.

Sluší se také zmínit ty, kteří se alespoň chvíli podíleli na tom, že těch 254 členů, kteří s námi kdy byli na táboře, mělo postaráno o smysluplný a bohatý program.

Nejprve zakládající vedoucí: Zdeněk (1982–1994), Roman (1982–1992), Jíra (1982–1985), Jéna (1982).

Dále pak: Jirkan (1987–2010), Mišina (1991–2008), Radek (1985–1992), Martin (1984–1986), Filip (1989–1990 a 1995), Aleš (1992–1993), Pierre (1993–1997), Doník (1996–2006 a 2016), Vítek (1996–2018), Portos (1998–1999), Pepan (2002), Přemek (2003), Řek (2004–2018), Ledňáček (2004–2023), Franta (2009–2013), Jack (2009–2013), Sumec (2009–2011), Štovík (2011), Sop (2014–2020), Sekáč (2014–dosud), Jestřáb (2014), Kondor (2017–dosud), Daněk (2017–dosud), Matěj Krása (2018–2020), Sekáček (2018–2019), Hrnda (2018), Gripen (2022–dosud), Apač (2022), Jesse (2022), Padák (2024), Jakub Zdeněk (2024).

Také je dobré připomenout, že díky našemu chování a nabídce pomoci majitelům pozemků jsme na všech devíti tábořích vždy byli zcela zadarmo a navíc jsme vždy našli ochotnou duši, která nám přes zimu nechala uskladnit zdarma naše táborové vybavení v její stodole (*dodám, že speciálně Pešulovi z Tajanova se navíc stali našimi dobrými přáteli, pozn. ed.*).

JILM po roce 2004

JILM byl po odchodu zakladatele Zdeňka Lauschmanna dlouho konstantou v libeňském Sokole, a to jak programem výprav a rytmem, ve kterém pracoval, tak složením vedení. Děle sloužícími vedoucími (PK) byli po roce 1996 Jiří Novák (Jirkan), Tomáš Novák (Mišina), Jan Turek (Doník) a Vít Jakoubek (Vítek) + jednoletí pomocníci – odrostlí členové oddílu, kteří ovšem vedoucovskou řeholi obvykle po roce vzdali (viz yýše). Tábor 2004 (Tábor panáčka Niká) byl posledním v prvním Tajanovském běhu a v následujícím roce došlo k tradiční změně táborařiště (po 3 letech) a přibyla hned dvojice nových vedoucích – Jan Přech (Řek) a Pavel Lávička (Ledňáček), kteří vydrželi vést oddíl na různých pozicích následujících 14 (Řek), respektive 19 let (Ledňáček)! Nové táborařiště bylo nalezeno poblíž Hlinska v katastru obce Pokříkov na dně zrušeného rybníka. Táborařiště bylo krásně ohraňičeno zbytky hráze, potokem a lesem, ale provázely jej po celé tři roky problémy s vodou. Té bylo v prvním roce moc a proměnila táborařiště – navíc sdílené s Káňaty – v bažinu, ve které pro jílovité dno nefungovaly stružky, a následující dva roky bylo naopak vody extrémně málo – takže vysychaly i místní potoky a byly problémy i s vodou na nádobí, která se musela vozit v barelích ze vzdálenějšího potoka Žejbro. Přesto poloha táborařiště v Pardubickém kraji přinesla možnost navštívit oblasti, kam výpravy oddílu jinak nevedly (zejména Jeseníky a Orlické hory), a byly provedeny již později nepřekonané sportovní výkony například v podobě 48hodinové výpravy do Jeseníků (2006), kdy se úhrnná načozená vzdálenost v průběhu výpravy, částečně natěžko a částečně nalehko, zastavila na čísle 100 km za celkem 52 hodin (!) s pokořenými vrcholy Králického Sněžníku (o půlnoci), Zlatého Chlumu a Pradědu (*pozn. aut., byl jsem účastníkem a dodnes mě fascinuje, co jsme dokázali a co dokázali malí kluci, kteří s námi byli*). Na druhou stranu oddíl začal trpět nedostatkem členů – počet členů na táborečce od roku 2004 oscilloval kolem 10. Po 3 letech se tedy tábory odstěhovaly do Bohdalínna (kde už jsme táborařili v letech 1999–2001). Druhá perioda bohdalinských táborů (2008–2010) na jednu stranu přinesla další omlazení PK – přibývají Franta, Jack a Sumec, ale na druhé straně představovala velmi tvrdou členskou krizi, kde setrvale klesající počet členů (již cca od roku 2003) a zejména účastníků tábora se zastavil na čísle 8. Také se podruhé v historii v JILMu objevují dívky, ale přesto má tábor málem víc vedoucích než členů.

Tábor 2010 představuje jistý odraz ode dna a také po tomto táborečce po dlouhých 18 letech v roli hlavního vedoucího a 34 letech v roli PK vůbec odchází Jirkan (*vedoucím se stal v roce 1986, pozn. ed.*) a předává oddíl Vítkovi, který oddíl vede ale pouze jeden rok, a po táborečce 2011 se role hlavního vedoucího ujímá Řek.

Oslava 30 let JILMu (2012), foto: archiv T.J. Sokol Libeň

Rytíři a zemané z tábora JILMu 2011 na návštěvě hradu Velhartice, foto: archiv JILMu

Tábor JILMu 2012, scéna z dlouhodobé hry *V královských službách* (odehrávala se v době Karla IV.), foto: archiv JILMu

Vyvíjejí se kluci i doba, a tak jsme se pokusili udělat i nějaké změny v JILMu. Změnili jsme rytmus výprav na jednu měsíčně, protože myslíme, že větší smysl má jedna výprava, kde jsou skoro všichni, než dvě, kde je s bídou polovina oddílu. Realizujeme některé své nápady na celotáborové hry (II. světová válka, Hvězdná brána) a přinášíme i nové podniky – třeba zimní expedici na sněžnicích na Králický Sněžník s noclehem v loveckém srubu a výpravy do Krkonoš s lyžováním, kdy nás hostí Ledňáček na chalupě s vlastním vlekem, a spolupracujeme příležitostně s oddílem děvčat Veverky (v roce 2013 máme společný tábor). Také organizujeme workshop „Umíš to!“ podpořený grantem z programu O2 Think Big. V něm se nejen Jilmáci a Veverky, ale i další kluci a děvčata ze Sokola naučili vyměnit duši na kole, smontovat kus nábytku nebo vyměnit vodovodní baterii. Jezdíme na Sokol v lese (pořádá Zdeněk Lauschmann), což je společné víkendové táboreňí s dalšími sokolskými oddíly pobytu v přírodě. Tužíme tak přátelství hlavně se Sokolem Nová Bělá (župa Moravskoslezská) v letech 2014–2016. A stále umíme podniky, které stojí za vzpomínání – například „24“ (táborová výprava 2015) do Moravského krasu svou náročností ani množstvím navštívených paměti hodností nezaostává za starými výpravami.

Také si zjednodušujeme některé věci kolem stavby tábora – třeba si půjčujeme a pak pořizujeme bubnovou sekačku, kovové kotvy na kuchyň, lepší (umělé)

plachty na dřevník a seník, kempingovou lednici na tábor a nakonec i solární elektrárnu. Nakonec jsme loni koupili vlastní tábory louku u Trhových Svin.

Přes to ne vše se daří, jak bychom chtěli. Hlavní bolestí je v zásadě setrvalý nedostatek členů (rekord na táboře je 15 v roce 2015, přitom toto by měl být spíš průměr) a také nedostatek pomocníků do role PK, který trvá dodnes. Ledňáčkovi (přebírá hlavní vedení provizorně od roku 2017 poté, co Řeka pracovní kariéra vede na rok a půl do Francie, a definitivně v září 2018) se sice podařilo vychovat nástupce Kondora a Daňka (PK se stávají v roce 2017 a oddíl plně přebírájí v roce 2022), ale stále je to takové balancování nad propastí. Od září 2022 také JILM spojuje program s oddílem Veverek, které se potýkají s podobnými problémy. Tábor 2023 je díky tomu plný: 19 kluků a holek, ale je to udržitelné? Ukáže čas.

Co si tedy přát do dalších let? Aby byli stále k mání dostatečně zapálení a oddaní vedoucí, aby bylo dostatek kluků, kteří budou chtít něco zajímavého podnikat. Máme zavedená různá hesla a citáty, sem se hodí tyto tři:

„*Cas máme na to, na co si ho uděláme*,“ „*Chtít je práce, vůle bolt*“ a „*I ta nejsnadnější věc se ti bude zdát obtížnou, budeš-li ji dělat nerad*.“

Nade všemi stojí Zlatý zákon: „*Jednej s každým tak, jak bys chtěl, aby on jednal s tebou*.“

Loučíme se s Vámi oddílovým pokřikem:

Co má cenu – něco umět

A co dál – nemít strach

A co ještě – držet slovo

A to hlavní – vědět, co je kamarád

Turistický oddíl Káňata

Historii Káňat sepsaly Ája Krásová a Sabina Pejsarová

Jednoho zářijového dne roku 1990 se Zdeněk Lauschmann, tehdejší vedoucí turistického oddílu JILM a náčelník naší jednoty, vydal do Gymnázia u Libeňského zámku „na lov nových duší“. Z jeho slov vyplynulo, že se jedná o oddíl opravdu výjimečný, a proto se dvě duše opravdu hned na příští schůzku dostaly. Ke Zdeňkovu úžasu však tyto duše byly dívky Simona Vymětalová a Jolana Nováková. A protože Zdeněk nastrčený prstík jen tak nepouští, ale naopak, než se člověk naděje, je držen za celou ruku, vymyslel řešení opravdu šalamounské: založil „odnož JILMu“ – turistický oddíl mladšího žactva Káňata. Simona a Jolana byly pověřeny jeho vedením, a jelikož z toho byly trochu nesvé, začaly přemýšlet, s kým by oddíl ještě vedly. Až si Simona vzpomněla na svou spolužačku ze ZŠ – Sabinu Hašovou (dnes Pejsarovou). Přidala se ještě Štěpánka Táborská a vedení bylo kompletní.

Zpočátku Káňata jezdila pouze na výpravy, a to pod ochrannými křídly Jilmáků (nám „vedoucím“ bylo teprve 16 let), s vlastním programem a trasou, ale společným vlakem a poledním místem srazu. V létě už byl i kánecí tábor, opět s JILMem, na loučkách blízko sebe, společnou kuchyní, „dozorem“. Následující školní rok začaly první pravidelné schůzky v klubovně JILMu v libeňské sokolovně, ovšem s často nízkým počtem členů. Na letní tábor se nás ale vždy sešlo dost a později jsme začali jezdit i v jiném termínu než Jilmáci, ovšem stále za jejich výrazné podpory. Roman (*Kolář; vedoucí JILMu, pozn. ed.*) nám vařil, Radek Zeeman dělal staršího vedoucího. Jak šel čas, začalo být pravidelných členů více a více. Simona, Jolana i Štěpka postupně odpadly, přišli však noví vedoucí: Tomáš Raja, Aleš Kafka, Petr Špírek (Pierre), Jiří Hrnák (Žabák), Jan (Jarej) a Jolana Rejmanová. Sabina pak v září 1999 Káňata opustila, aby dala zrod nejen svým dětem, ale také novému dívčímu oddílu Pampelišky. Vedení se ujala parta kolem Tomáše Drbohlava (Drba) a Kateřiny Fischerové (Kačky). Stylově došlo k většímu odklonu od původních tradic, ale nový duch přinesl novou partu dětí i prima zážitky. V roli vedoucích družin se potkaly Alena Duchačová (Ája, dnes Krásová) a Barbora Matiášová (Barami), které po dalších 4 letech převzaly vedení a vzhledem k věku se zase uchýlily pod ochranná křídla Sabiny, Dany Seifertové (dnes Kalášové), JILMu, Vladimíra Horáka (Lenina) a dalších ochotných. V partě Dana, Ája, Barami, Veronika Niederlová (Vrečka), Zuzana Matiášová (Hřibka, dnes Buriánová), Martina Kaplanová (Mráta, dnes Škochová) pak několik let tálly oddílovou káru. Zažily samy jako děti vedoucí Sabinu, Jirkana (*náčelník a vedoucí JILMu, pozn. ed.*), Drbu i Kačku, a tak to myslím byla zdařilá fúze všech přístupů.

V roce 2011 pak oddíl převzala nejmladší Vrečka, která k tomu přidala znovuzaložení dívčího oddílu (2012) tentokrát se jménem Veverky, který funguje dodnes. Káňata pak zase hledala hlavní vedoucí a nakonec se zase našla dobrá duše – Zuzka Dočekalová a sekundovala jí Jana Dubská (Dubina). Ta zde šéfovala dobrých pár let (2016–2023). Aktuálně poslední vůdcovskou duší je Markéta Gottwaldová, tu můžete potkat v klubovně i na výpravách.

Oddílem tak prošla nejen řádka vedoucích (z nichž většina zároveň dělá cvičitele), ale hlavně velká kupa dětí. Rádi je vidíme, jak pokračují do oddílů starších dětí – do JILMu či Veverek. Někdy je potkáváme ve cvičení dospělých, někdy s dětmi menšími, většími i už také odrostlými.

Program zůstává v jádru podobný – na schůzkách se hrají hry, šifruje, uzluje, zpívá, vyrábí, tvoří a vůbec všelijak dovádí. Na výpravách provádíme snad vše, co k sokolskému pobytu v přírodě patří. Projedzili jsme za ty roky snad celé okolí Prahy blízké i vzdálenější. Pro děti je často největší výzvou se postarat sám o sebe, své věci a prostě jen žít v souladu s přírodou a ostatními. Přeče jen zabalit si spacák a batoh, nést si ho sám, postavit si přístřešek, zapálit si oheň a uvařit si může být náročné i pro leckterého dospělého. Ne však pro děti, které projdou našimi oddíly. Ty se v lese ani v životě neztratí.

Za skoro 35 let se v oddíle vyštídalо mnoho desítek dětí (můj soukromý odhad je kolem 250), vedoucí i pomocníci. Ti byli často z řad cvičitelů, studentů, kamarádů, kamarádů kamarádů atd. Doufám, že činnost oddílu se podaří udržet i do budoucna. Je to nejen skvělý start před oddíly pro starší, děti zde navazují svá první velká přátelství. Také je to dobrým doplňkem cvičení v rámci sokolské všeestrannosti.

A přidáváme výzvu! JILM má svou evidenci členů podle táborových čísel. Káňata na každém táboře dostávala čísla nová, káněcí čísla sloužila i k počítání v houfu. Proto vůbec nemáme přehled a většina Vás, pokud nechodíte dále cvičit, nám zmizela. A tak Vás prosíme, kdo jste do oddílu chodil, napište nám, prosím, na sebe kontakt, třeba nějakou vzpomínku, a to na e-mailovou adresu alena.krasova@sokol-liben.cz. Sejde-li se nás více, zkusíme i my zorganizovat nějakou sešlost/výlet po mnoha letech.

Turistický oddíl Veverky

Historii Veverek 2012–2024 shrnula Anna Grebíková (Liška)

Myšlenka založit v libeňském Sokole turistický oddíl pro starší děvčata tu byla vždy. V minulosti takové oddíly již vznikly (např. Pampelišky v letech 1999–2001), ale bohužel po několika letech jejich činnost utichla. Kolem roku 2010 fungovaly pod záštitou Libně dva turistické oddíly: Káňata, smíšený oddíl pro mladší školní věk, a JILM, chlapecký oddíl pro starší kluky.

V roce 2012 vznikl pod vedením Veroniky Niederlové (Vrečky) a Zuzany Buriánové (Hřibky, tehdy Matiášové) opět oddíl pro starší děvčata. Důvodem byla silná generace holek, které měly toho roku odejít z Káňat, ale oddíl pro ně chyběl a také velké nadšení jak členek, tak jejich vedoucích (Vrečka vedla souběžně i zmíněná Káňata). Jméno Veverky bylo skupinou vybráno náhodně během jedné z posledních táborových výprav. Patrně šlo o šťastnou volbu, protože mezi dalšími návrhy byly například Feferonky či jiné podivnosti z fantazie jedenáctiletých členek.

V září 2012 se skupina deseti děvčat poprvé sešla v úterý v klubovně, aby zahájila svou činnost. Velký důraz byl kladen na ekologii, přírodovědu a tábornictví. Téhož měsíce se holky vydaly na svou první výpravu do Votic, kde vytvořily, nebo jak naznamenaly do kroniky, „zpackaly“ neverčí studánu.

Na skvělou partu a nevšední zážitky mnohé dívky dodnes vzpomínají; především na tábory, které tradičně trvaly dva týdny. První, pilotní tábor proběhl v roce 2013 společně se stejně starými kluky z oddílu JILM v Tajanově u Velhartic. Téma tábora bylo poněkud neobvyklé – Sanatorium Dr. Robschitz, což bylo v přímém kontrastu s klučičím středověkým tématem. I přesto, podle tehdejších členů, to byl jeden z nejlepších táborů, byť organizačně velmi náročný pro vedoucí.

V následujících letech již Veverky jezdily na tábořiště samy. Co však přetrvávalo, byla dobrá nálada a trochu bláznivé táborové dny, kde fantazie neznala mezí. Uznejte sami, koho by napadlo zasadit táborový program do tématu Boha kanálů a potrubí Lomikela (2014) nebo vytvořit smyšlenou reality show Koupelna, v níž družiny bojovaly o přízeň slečny iVANY (2015). Po přestěhování na nové tábořiště v Lučici se členky procházely tajuplnými pokojíčky a sestavovaly stroj na „bůhvíco“ (2016) a tytéž členky okusily cestu kolem světa (2017). V roce 2017 hrozil oddílu rozpad s odchodem Vrečky a odrůstající členky ještě nebyly plnoleté, byť měly vůli oddíl převzít. Naštěstí se pro vedení oddílu podařilo získat Adélu Přechovou (Ádu, tehdy Hrdličkovou) a Janu Dubskou.

Členstvo se postupně obměňovalo, dívky přicházely a odcházely, ale pětice stálic – Kateřina Dobrylovská (Kosatka), Anna Grebíková (Liška), Anna Kolářová (Kaktus), Markéta Kolářová (Markét) a Barbora Novotná (Vydra) – zůstala a po úspěšné realizaci táborové hry ve stylu Mayů (2018) se tento kvintet v září 2018 stal oficiálně nastupující generací vedoucích.

Činnost oddílu skýtala spoustu nástrah, které pro tehdy čerstvě plnoleté vedoucí nebyly jednoduché. Ale i o tom oddílová činnost je – překonávat překážky, učit se z chyb a růst. Pod jejich vedením program plynul dalších pět let a zajímavé, ve veverčí historii tradiční táborové hry pokračovaly.

Ve zkratce: Fantastická zvířata byla nalezena a do týpka, čtěte do kufru, byla úspěšně odnesena (2019), mimozemský stroj na štěstí v kuličkodráze byl sestrojen (2020), egyptská bohyně Hatšepsut byla usmířena (2021), Shakesperovy hry byly odehrány (2022) a problematika kolonizace Austrálie byla prozkoumána (2023). Díky patří i dalším pomocným vedoucím, které se účastnily hlavně táborů, Denise Binderové (Čače) a Zuzaně Hruškové. Kvůli nedostatku aktivních vedoucích a snaze o rozvoj oddílu byla činnost Veverek v roce 2023 spojena s oddílem JILM a společný tábor s historickou tématikou pašeráctví a finanční stráže proběhl v srpnu 2024.

Mnohé se za těch 12 let změnilo. Některé vedoucí i členky se s oddílem rozloučily, jiné naopak přišly s očekáváním a nové vedoucí se jaly kormidla: Barbora Jeníková a Adéla Hlaváčová (Opice).

Z pohledu člověka, který v oddíle vyrůstal a je jeho součástí dodnes, to byla nezapomenutelná a jedinečná zkušenosť, která ukotvila hodnoty, vytvořila krásná přátelství a dávala i nadále dává smysl. Oddíl Veverek nezanikl, jen se nyní trochu zbarvil do jilmácké zelené, stejně jako JILM přibrál odstín veverčí oranžové. Nová kapitola nejen Veverek, ale i ostatních oddílů se stále píše a být u toho je jak náročná, tak krásná výzva zároveň. Ukazovat dětem cestu k souznění s přírodou i se sebou samými, předávat zkušenosť a zažívat hluboké okamžiky s kamarády, kteří často zůstávají na celý život, je možnost, která se dnes jen těžko hledá. Je mi velkou ctí, že jsem právě toto mohla s Veverkami prožít a tuto zkušenosť mohu předávat dál. Všem minulým, současným i budoucím holkám v oddílu přeji hodně zdaru a lásky.

Turistický oddíl Studánka

Příspěvek není v almanachu 2004 podepsán, ale vedoucími Studánky – Zálesáků byli na konci 90. let Jakub Jabor a Johana Kolpeková. Je tedy možné, že příspěvek napsal jeden z nich.

Turistický oddíl Studánka vznikl roku 1985 z oddílu bývalého pionýra ze Základní školy Na Balabence. Studánku původně tvořily 4 oddíly, které měly schůzky v pondělí, úterý a středu. Každý oddíl jezdil samostatně na jednodenní i víkendové výlety, chodil plavat, hrál hry ve třídě, v tělocvičně i venku. Dvakrát do roka se všechny oddíly Studánky sjely do Bělohradského polesí, poblíž Skalice u Dobříše, kde jsme měli dřevěný srub, který jsme si společnými silami vybudovali a jezdili tam na třídy denní letní tábory. Do Skalice jsme jezdili až do roku 1998, kdy se z našeho místěčka stala honitba, a tudíž jsme se stali nežádoucí. A tak jsme dostali dřevo na další srub a rozjeli se hledat další místo pro naše tábory. Místo se našlo u Voznice (také u Dobříše). Tento tábor však trval pouze jeden rok, jelikož byly hrozné deště a místo se ukázalo jako nevhodné. Aby toho nebylo málo, tak nám srub z neznámých příčin spálili i s uskladněným vybavením a nám zbyla jen ohřelá betonová kamna. A tak nezbylo než hledat další místo. To jsme našli blízko obce Mirotice a následoval tábor ve vypužených věcech (stany, posteče, matrace, kuchyňské nádobí a plátěná stanová kuchyň). To však bylo jen provizorní řešení a hledalo se dál. Dalším a zatím posledním místem je loučka se zděným domečkem u Lešetic, okres Příbram. Místo jsme museli uklidit od hromad nepořádku, vyčistit louku a zprovoznit domek, který slouží jako klubovny zvláště při zimních pobytích. A protože jsme nechtěli upustit od srubové táborové kuchyně, vyrostl na naší loučce dřevěný srub a naše vlastní brána.

Kromě táborů však Studánka fungovala i přes rok. Počet oddílů se měnil a hlavně se změnilo původní místo našeho působení. Jelikož se pionýři rozpadli a zájem pracovat s dětmi i nadále byl, začali vedoucí s dětmi hledat vhodné prostory pro svoji klubovnu. Pod křídla nás vzala roku 1991 libeňská sokolovna, a tak jsme se 8. 4. 1991 stali členy Sokola. Vedoucí Studánky Josef Žáček se ihned zapojil i do činnosti jednoty, pomáhal například řešit restituici Sokolích bud a byl pozdějsím starostou, ale o tom jinde. Byla nám přidělena klubovna ve druhém patře, kde se dodnes scházíme při pravidelných schůzkách. Z původních čtyř oddílů pravda zbyly jen dva, jeden dokonce není ani moc turistický, věnuje se pod vedením J. Žáčka a J. Kohla florbalu, ale tradici, kdy se jednou za rok všichni společně sejdeme, jsme neporušili. Druhý fungující oddíl Zálesáků byl založen roku 1998 a jeho vedoucí Jakub Jabor a Johana Kolpeková se ho ne a ne vzdát (naštěstí?). Oddíl se schází pravidelně každou středu od 16:30 do 18:00 a jeho náplní

jsou různé hry (v tělocvičně, v klubovně i v přírodě), tábornické dovednosti, které děti využijí na táborech. Chodíme na výlety (jednodenní i vícedenní) do přírody po českých krajích, památkách a zajímavostech, plaveme, bruslíme, navštěvujeme kina, poznáváme Prahu nebo děláme i další aktivity. Přes rok v oddíle děti hrají celoroční hru, ve které na konci roku mohou dostat zaslouženou odměnu.

Dříve jezdila Studánka i na týdenní zimní tábor, kde se vedoucí snažili děti naučit lyžovat, sáňkovat a vůbec se vy rádit na horách. V posledních letech jsme trochu od této tradice upustili, jelikož sokolská chata v Malé Úpě změnila majitele, a tak nemáme kam jezdit za přijatelné ceny. Doufáme však, že se místo najde a tradice se obnoví. Abychom mohli na vysněné tábory do „Lešetic“, musí vedoucí, kterých začíná být více než dětí, odpracovat potřebný počet hodin za pronájem louky na tábor. A tak máme za úkol dělat kolem celého pozemku plot, který nám úspěšně někdo hned rozkrádá, zprovoznit zbytek domečku (vodu, elektřina) a vůbec místo udržovat. Na brigády jezdíme přibližně 4× do roka.

Oddíl Studánka ukončil svou činnost v roce 2007, ale jeho vedoucí ani někteří členové z jednoty a jejího okolí nezmizeli. Například současný náčelník br. Kubišta je odchovancem Studánky.

Sportovní oddíly

T. J. Sokol Libeň je v současnosti zaměřený především na sokolskou všeobecnost. Ovšem najdou se zde i oddíly sportovní. Registrovanými sportovními byli v roce 2004 badminton a basketbal, v roce 2024 už jen basketbal. Pod všeobecnost spadají ještě další sporty, jsou to Skipping Boys a Skipping Buddies, rekreační volejbal, sálová kopaná, historický šerm, armwrestling, šplh a přetah lanem.

Basketbal

Sepsal Vladimír Svatoš

Současný oddíl basketbalu mužů vzešel z části žákovského a dorosteneckého týmu T. J. Meteor Praha, ve kterém většina hráčů Sokola Libeň začínala. V roce 1993, po několikaleté přestávce, se dřívější žákovské družstvo znova schází, tentokrát již v libeňské sokolovně, aby navázalo na sportovní úspěchy z konce osmdesátých let. Z počátku jen rekreačně a od sezóny 1995/99 hraje oddíl mistrovskou soutěž pořádanou Pražským basketbalovým svazem (oficiální soutěž s řady České basketbalové federace). Jako nováček soutěže byl tým zařazen do III. třídy mužů. Po pěti letech v soutěži, kdy obsazoval především horní příčky tabulek, se v roce 2003 probojoval do II. třídy. Poslední sezónu ukončil devátým místem ze dvacáti mužstev a zajistil si tak pro další rok možnost startu ve vyšší třídě. Uplynulé dva roky (2003, 2004) lze jednoznačně hodnotit jako období výkonnostního vze stupu, a to zejména díky zkušenému trenérovi, který vede tým externě.

Oddíl má základnu v průměru 14 stálých hráčů, přičemž v rámci soutěžního řádu využívá i možnosti hostování hráčů z jiných klubů. Basketbalisté T. J. Sokol Libeň se mimo hlavní soutěž pravidelně účastní turnajů pořádaných sokolskými jednotami z Prahy i jiných oblastí Čech. Po dvanácti letech činnosti oddílu košíkové mužů v jednotě můžeme konstatovat, že se stal její neodmyslitelnou součástí, která reprezentuje Sokol Libeň nejen na župní úrovni.

Tým úspěšně funguje do dnešních dnů (2024), byť od rekonstrukce šaten již nehraje pravidelně přímo v sokolovně, ale natrvalo se usadil v náhradních prostorách.

Badminton

Oddíl badmintonu v T. J. Sokol Libeň má tradici dlouhou několik desítek let, kdy se tu ve stísněných podmínkách hrávaly dokonce i ligové zápasy. Dnešní doba, vyžadující pro sport stále lepší a náročnější podmínky, vytěsnila výkonnostní badminton do moderních a luxusnějších hal a komerčních prostorů. V podmínkách

naší sokolovny se ale výborně daří malým, zvláště rekreačním badmintonistům, kteří si rádi přijdou zahrát kterýkoliv všední den, a to zejména pro radost z po-hybu. Pro tyto hráče se snažíme pravidelně pořádat (již třikrát ročně) turnaj Libeňský péřák, kde se schází kolem šedesáti podobně nadšených příznivců tohoto sportu z celé Prahy, širokého okolí a dokonce i sportovci z Mostu a Poděbrad.

Oddíl čítá také zhruba deset registrovaných hráčů s licencí (včetně jednoho kvalifikovaného rozhodčího), kteří hrají turnaje vypisované Českým badmintonovým svazem a reprezentují nás Sokol Libeň v celoročních soutěžích družstev. V letošní sezóně (2003/2004) obsadilo toto družstvo pěkné třetí místo v celkovém pořadí, ale to až po urputných bojích v posledním kole soutěže.

Hráčům badmintonu jsou k dispozici oddílové webové stránky, na kterých si mohou rezervovat kurty on-line, mají k dispozici kompletní informace o pravidlech, turnajích, změnách a aktualitách v tomto sportu. Nyní nově také pořádáme unikátní celoroční soutěž jednotlivců LIBA Liga, kde spolu hrají ženy i muži společně ve skupinách a výsledky pak sami zapisují na webové stránky, přičemž jejich systém sám soutěž vede, vyhodnocuje a uspořádává pak konečné žebříčky všech zúčastněných hráčů.

I když je badminton skutečně popelkou mezi sporty, stále více se rozrůstá, jeho popularita se – zejména v rekreačních podmínkách – rok od roku zvyšuje, což plně dokazuje i nás oddíl. Věříme, že tomu bude tak i nadále.

V roce 2004 již sportovní oddíl badmintonu nefunguje, ale Alšův sál je trvale vyhrazen jako badmintonový kurt, kde si hráči (naši členové i veřejnost) individuálně platí hodiny pro rekreační hru nebo trénink.

Skipping Boys a Skipping Buddies

Sepsal Jan Dostál

Skipping Boys na počátku vyrostli z našich dorostenců. Jsou nejstarší a nejdéle vystupující tým v České republice. S vystupováním začali už na podzim v roce 2008. V době, kdy rope skipping u nás ještě témař nikdo neznal.

Za 16 let působení mají za sebou již pěknou řádku vystoupení, workshopů a soutěží. Dnes patří ke špičce v České republice, k TOP 5 týmům Evropy a TOP 10 světa. Jako první Češi přivezli medaile z mistrovství Evropy a se švihadlem se podívali již do 14 zemí světa na třech kontinentech. Venku, uvnitř, na betonu, na parketáčích, od malých kulturáků až po O2 arénu. Nikde se neztratili, všude vystupují rádi a nechybí na našich akademických či šíbřinkách.

Loni (2023) v září se podařilo založit také oddíl pro děti s názvem Skipping Buddies. Oddíl založili Skipping Boys, kteří chtějí své dlouholeté zkušenosti předávat dál.

Co všechno jsme už od září stihli? Kromě pravidelných tréninků jsme měli i několik týmových soustředění a celorepublikových workshopů. Zástupci Skipping Buddies soutěžili na čtyřech soutěžích a pátá bude na začátku června. Celkově jsme vybojovali 37 cenných kovů – 7× zlatá, 12× stříbrná a 18× bronzová medaile + 2. místo v team show.

Do konce kalendářního roku nás čeká letní soustředění, několik vystoupení a dvě soutěže.

Pokud by vás skákání přes švihadlo zaujalo, rádi vás mezi sebou přivítáme. Nemusíte se ničeho bát. Jeden příklad za všechny: v únoru k nám nastoupila holčina, která dříve neskákala, a v květnu stála na stupni vítězů :)

Loutkářský soubor vHLAVĚDRÁt

*Příspěvek není v almanachu 2004 podepsán, autorkou je
pravděpodobně Iva Mrklasová*

Loutkářský soubor vHLAVĚDRÁt vznikl v roce 1993, kdy se sešlo pět nebo šest (přesně si už asi nevpomeneme) nadšenců. Ze začátku jsme zkoušeli na Zbraslavi. V roce 1995 jsme pak přesídlili do libeňské sokolovny a stali se tak sokolským loutkářským souborem. Po celou dobu nicméně fungujeme jako samostatné občanské sdružení. V sokolovně zkoušíme a občas i hrajeme dodnes. Z původních nadšených svobodných studentů jsme se mezitím proměnili v neméně nadšené, leč přece jenom méně svobodné a podstatně zaneprázdnější „dospěláky“. Lekteří z nás se také stali rodiči. Přesto nás stále baví hrát, a to jak pro děti, tak pro dospělé. Naším hlavním krédem zůstalo divadlo, kde rodiče své děti neodkládají, nýbrž představení sledují spolu s nimi.

Každé z našich představení je jiné, a to jak co do námětu a jeho původnosti, užitého žánru, délky, výpravnosti, počtu písni a role hudby, počtu zúčastněných herců, tak co do typu loutek. Naše loutky, scénu, kulisy, kostýmy a vše ostatní si povětšinou vyrábíme sami. V našich hrách využíváme opravdu různých druhů loutek – malé a velké marionety, maňásky, totemové loutky, panáky. Nebráníme se ani příležitostnému vystupování „živáků“. Nedlouhou součástí našich představení je živá hudba, kterou vždy skládají a zároveň interpretují naši muzikanti. Všichni členové divadla kromě jiného tedy musí obstát ve zpěvu.

Během více než deseti let jsme nazkoušeli celkem devět představení:

Vánoční hra (1993)

Havran (1994)

Cesta do Ertepelska (1995)

Vo Honzoj ze Hloty (1996)

Vánoční hra o Jakubovi (1998)

Sedmero krkavců (1999)

Posvícení v Hudlicích (2002)

V Betlému není místo (2003)

Zkouška (2004)

Mravenečník tanecník (2005)

Během naší existence jsme celkem čtyřikrát hráli na Festivalu pražských loutkářů v kobylyské Jiskře. Zde se nám jednou podařilo zvítězit a postoupit na celostátní přehlídku amatérských loutkářů – Loutkářskou Chrudim (1995 s představením Cesta do Ertepelska). Kromě toho jsme jednou vyhráli zvláštní cenu

K. Hackera. Na Loutkářské Chrudimi jsme vystupovali celkem třikrát. S představením Havran jsme byli vybráni na podzimní přehlídku (1994).

Náš soubor se pravidelně schází jednou týdně, příležitostně pak pořádáme víkendová „soustředění“. Hrajeme téměř doslova, kde se dá. Naším handicapem je to, že libeňská sokolovna během komunistického režimu přišla o proslulý divadelní sál, který využíval i známý loutkář Jan Malík. V sokolovně přesto občas hrájeme, většinou ve velkém Strnadově sále nebo ve Filipově síni. Prostředí je to velmi pěkné, leč s nepříliš kvalitní akustikou. Rádi proto hostujeme v klasických či loutkových divadlech nebo klubech. Hráli jsme například v Divadle Na zábradlí; ve zbraslavském Divadle Jany Kašky, v divadle ve Cvikově nebo v klubech Mlejn, Delta, Železná či Na Petynce. Poslední dobou hráváme nejčastěji v jiných zajímavých prostředích – v kostelech a sborech, v Lesním ateliéru Kuba v Kersku nebo ve středověkém městečku Řepora.

V současné době tvoří soubor tři ženy (Veronika Potůčková, Iva Mrklasová, Stela Pilmaierová), pět mužů (Marek Buchta, Andrej Kafka, Ladislav Mrklas a dva muzikanti – Vítěz Pilmaier a Martin Vnouček) a občas i příležitostní hosté.

vHLAVĚDRÁT hrával libeňské vánoční loutkové představení pravidelně do roku 2014 a pak ještě jednou v roce 2018.

Loutkové divadlo Nástup

sepsal Tomáš Troup, principál souboru Nástup

Na podzim 2019 se br. Tomáš Troup dočetl ve Zprávách, který donesl jeho syn ze cvičení, že o Vánocích proběhne v Sokole loutkové představení, které pro jednotu sehráje pozvaný loutkový soubor. To br. Troupa vedlo k tomu, že napsal náčelníkovi Josefů Kubištovi ve smyslu, že pokud by se v jednotě uvažovalo o založení vlastního loutkového divadla, tak by se rád přidal. Náčelník odpověděl jednou, avšak zásadní větou „Tak ho založ!“

To se samozřejmě lehce řekne, ale hůře udělá. Br. Troup tedy začal zkoumat, jak to udělat. Při té příležitosti zjistil, že v jednotě už loutkové divadlo bylo a že ve své době bylo mimořádně slavné. K jeho založení došlo v roce 1924 a pod vedením libeňského vzdělavatele br. Malíka doznalo neobvyčejného rozvoje a proslulosti (viz libeňská loutková scéna, strana 27). Celá tato éra však skončila v roce 1958, když jakýsi stranický funkcionář „moudře“ rozhodl, že loutkové divadlo v libeňském Sokole nemá co dělat, a kompletní vybavení divadla bylo převezeno do Osvětové besedy Prahy 8 (dnešní Divadlo Gong) a odtud snad do Divadla Jiskra (*kde také končí stopa původních libeňských loutek, pozn. ed.*). V každém případě nic z toho nebylo dohledáno a v roce 2019 byla jednota v pomyslném bodě nula, když neměla ani žádné vybavení, ani žádnou znalost, jak se loutkové divadlo dělá.

Po různém obhlížení jiných loutkových divadel, které zpravidla přinášelo smíšené dojmy, přišla v roce 2021 vzdělavatelka Anka Holanová se spásným nápadem, že její spolužák z gymnázia Jakub Hojka provozuje své vlastní loutkové divadlo a že by nám možná mohl pomoci. Slovo dalo slovo (a jednota peníze na vybavení) a v lednu 2022 proběhla první zkouška nově založeného loutkového divadla *Nástup*. V červnu 2022 se konala premiéra divadelní adaptace klasické poehádky *Tři zlaté vlasy děda Vševěda*, sepsaná a zrežírovaná J. Hojkou. Na Vánoce 2022 se pak přidala premiéra originální sokolské hry *Vánoční sokol* (opět pod autorstvím a režii J. Hojky), pojednávající o tom, co se může stát, pokud se tři malí sokolíci o Vánocích omylem ocitnou zamčení v libeňské sokolovně.

Na jaře 2023 se Nástup zúčastnil s Vánočním sokolem soutěžního Festivalu pražských a středočeských amatérských loutkářů v divadle Jiskra, kde – k naprostému překvapení všech členů souboru – zvítězil a postoupil na celostátní loutkářský festival, Loutkářskou Chrudim. V červenci 2023 tak Nástup, druhý rok po svém založení, poprvé okusil atmosféru této jedinečné přehlídky, na které sehrál celkem čtyři představení a posbíral na svou originální sokolskou hru nejrůznější reakce.

Na jaře 2024, tedy ke 100. výročí založení loutkového divadla v naší jednotě, proběhla premiéra již třetí hry, a to *Sokolského pekla*, opět sepsané a zrežirované J. Hojkou. Jde znovu o dobrodružný příběh, ve kterém se jeden z malých sokolíků ocitne – pro své zcela nesokolské chování – v hrůzostrašném sokolském pekle, ovšem za pomoci ostatních dvou věrných sokolíků a sokolské myšlenky nakonec vše dobře dopadne.

V roce 2025 je v plánu se pokusit se *Sokolským peklem* opět dostat na Loutkářskou Chrudim a nacvičit již v pořadí čtvrtou loutkovou hru.

Hrdinové pohádky Sokolské peklo (zleva: Toník, Šimon, Johanka), foto: T. J. Sokol Libeň

Foerstrovo komorní pěvecké sdružení

Sepsala Drahomíra Černičková

V krásné budově sokolovny našlo své útočiště i Foerstrovo komorní pěvecké sdružení. Můžete ho slyšet a vidět na pravidelných zkouškách ve Filipově síni, někdy také při zvláštních událostech spojených se Sokolem – slavnostní akademie, besídky atd.

Foerstrovo komorní pěvecké sdružení (FKPS) bylo založeno v roce 1975 za sloužilým členem opery Národního divadla, vynikajícím sbormistrem Rudolfem Zemanem společně s Libuší Krejšovou a dosavadní hlasovou poradkyní Dagmar Součkovou. Pod jejich vedením se soubor brzy zařadil mezi špičkové ženské sbory u nás. V devadesátých letech FKPS úspěšně vedl sbormistr Zdeněk Šulc a Jana Verková. V současné době sbor pracuje pod vedením sbormistra Lukáše Vasilka (*v roce 2024 FKPS vede sbormistr Jaroslav Brych, pozn. ed.*). Repertoár je velmi rozsáhlý. Zahrnuje díla českých i světových skladatelů všech slohových období, *a capella* i s různým nástrojovým doprovodem. Podstatnou část repertoáru tvoří hudba 20. století. Sbor nastudoval mnoho premiérových skladeb předních českých skladatelů, z nichž některí svá díla sboru přímo věnovali (Zdeněk Lukáš, Vladimír Sommer).

FKPS vyvíjí bohatou koncertní činnost nejen doma, ale i v zahraničí. Koncertoval na významných domácích festivalech (Pražské jaro), na evropských sbo-

Foerstrovo komorní pěvecké sdružení na festivalu v Bielsko-Biale 2024, foto: archiv FKPS

rových soutěžích dosáhl mnoha ocenění (Cork – Irsko, Debrecen – Maďarsko, Arezzo – Itálie aj.). Sbor natočil dvě dlouhohrající gramofonové desky a CD. V současnosti vystupuje v obsazení 24–35 zpěvaček. Sbor také vydal v roce 2003 nové CD – Vánoční zpívání a pro rok 2004 připravuje opět novinku – CD se skladbami skladatelů B. Martinů a J. Suka. K výčtu úspěchů FKPS se řadí i vítězství na soutěži v Litvě v roce 2003 (Klaipeda), kde sdružení získalo cenu Grand Prix. V říjnu 2004 odjíždí FKSP na soutěž do španělské Tolose. V září 2004 slaví sbor již 30. výročí, ke kterému se chystá vydat zvláštní almanach.

I v roce 2024 sbor stále zpívá i sbírá ocenění a úspěchy. Například nedávno přivezl vítězství ve dvou kategoriích (stejnohlasé sbory, seniorské sbory) z 19. mezinárodního festivalu sborů *Gaude Cantem 2024* v Bielsko-Biale v Polsku.

Sokolská kapka krve

Sepsal Vít Jakoubek, koordinátor projektu

Sokolská kapka krve je projekt Zdravotní komise a Předsednictva ČOS. Darování krve je celospolečensky navýsost záslužná činnost, kterou se Sokol rozhodl dlouhodobě podporovat. Cílem projektu Sokolská kapka krve je především rozšířit povědomí mezi sokolskou i nesokolskou veřejností o nutnosti krev darovat a o získání nových a hlavně pravidelných dárců.

V rámci tohoto projektu sokolské jednoty hlásí počty dárců krve a počty odběrů za jednotlivá pololetí; na konci roku se výsledky sečtou a zveřejní. Každý dárce pak obdrží odznak a přední jednoty pak věcné odměny.

První ročník proběhl v roce 2015 a v od té doby počet dárců i odběrů vytrvale stoupá.

Naše jednota se akce účastní od počátku a i u nás je patrný zvyšující se počet dárců i odběrů. Pro představu: v roce 2023 v Sokole Libeň krev darovalo 9 členů, kteří absolvovali 23 odběrů, a naše jednota se umístila na 12. místě.

Celkově se v roce 2023 se projektu Sokolská kapka krve zúčastnilo celkem 61 jednot a v nich 354 dárců absolvovalo 930 odběrů. Vítězem se pak stal, jako od začátku vždy, Sokol Komárov, kde 38 dárců absolvovalo 121 odběrů. Od počátku projektu tak sokolové darovali přes 2 500 litrů krve.

Od počátku projektu krev v Sokole Libeň darovali:

Z. Burianová, M. Burian, N. Čeněk, J. Dobis, F. Dostál, H. Douopalová, T. Dragoun, M. Frost, H. Hofmannová, V. Jakoubek, L. Křemen, M. Kubů, J. Kubišta, B. Novotná, O. Pokorný, M. Přibyl, J. Přech, A. Přechová, J. Šmídová, R. Zdvořilý a L. Zubáková.

Krevní převody jsou ve zdravotnictví potřeba stále a nikdo dosud nevymyslel, jak krev nahradit. Denně jsou darovanou krví zachraňovány lidské životy, ať již jsou to vážně zranění, matky po těžkých porodech či nemocní leukémii.

Věřím, že projekt potrvá i nadále a pomůže získat nové a pravidelné dárce.

Povídka na konec: šlamastyka bratra Přibyla

Josef Kubišta

Bratr Přibyl jednou při cvičeních na bradlech těžce podcenil rozviciení a v rámci hecování a machrování to nepřineslo dobrotu. Řada borců se střídala na bradlech jeden za druhým takovou rychlostí, aby žerdě nestihly vychladnout, a tu se to stalo. Přibyl vzornou zánožkou seskočil z bradel a ozval se zvuk, jako když praskne dřevo. V tu chvíli jsme samozřejmě všichni všechno nechali a jali jsme se prohlížet bradla, zda není zlomená žerd či jiné ústrojí našeho milého zařízení. Nikdo z nás nic nenašel. Pustili jsme se tedy do druhého kola našich sestav a opět se při Přibylově seskoku ozval ten tajemný zvuk. Ani druhá zevrubná inspekce bradel neměla úspěch. Najednou se bratr Přibyl zřítil k zemi a začal zběsile klikovat.

„Co to děláš, bratře?“ tázali jsme se ho.

„Cítím lehký diskomfort v pravé noze,“ odpověděl Přibyl, a čím více mu na tékal kotník, tím zběsileji klikoval. Bratr Jakoubek, lékárník jednoty a lékař z povolání, pohotově přiskočil k Přibylově noze, protočil mu kotník a ozval se zvuk, jako když jede naprázdno míchačka na maltu.

„Ten diskomfort, jak říkáš, si zaslouží recepis do lékárny, bratře,“ stanovil bratr Jakoubek lékařskou diagnózu. Pak vytáhl zpoza zad pero a lístek, na který načmáral lékařskými hieroglyfy jakési psaní.

„Dones tohle do lékárny, tam ti pomohou.“

Bratr Přibyl vyrazil hned po rozhodu směrem k lékárně. Když za výlohou uviděl, že léky vydává fešná blondýnka s ženskou postavou, jež by mohla v kráse soupeřit s Věrou Čáslavskou, vytáhl si šponovky tak vysoko, jak to šlo, prohrábl si rukou elegantní vlnu svých hustých kadeří, vypjal hrud' a rázně vešel do lékárny.

„Dobrý den, krásná slečno!“ pozdravil Přibyl a opřel se na frajera loktem o slečninu pultík. Lékárnice se zahihňala, začervenala a opětovala pozdrav.

„Mám tady recepis, prý doveďte zázraky, pokud má jeden lehký diskomfort v noze. Ve vašem případě na ty zázraky věřím,“ dvořil se slečně Přibyl a vypínal hrudník s takovou vehemencí, že mu náštělník praskal ve švech.

„I vy lichotníku!“ vypískla potěšeně lékárnice a červenala se stále více. Opřela se lokty o pultík a hlavu si zasněně položila do dlaní, prohlížela si toho borce sto-jíc na jedné noze. Přibyl si všiml, že druhou nohu má zanoženu skrčmo, jak to ženy dělají, jsou-li vzrušeny. Pak si od něho vzala recepis a přečetla si Jakoubkovy lékařské hieroglyfy.

„Má taková pěkná slečna jako vy už svého chlapce?“ ptal se dál sokol a už si v hlavě spřádal plány na rande.

„Nemá, fešáku,“ usmívala se na něho více a více.

„A nechtěla byste si vyjít na vycházku?“

„Ne!“

Přibyl v tu chvíli málem zmrzl. „C-c-co?“ vykoktal ze sebe.

„Pan doktor Jakoubek v tomto recepisu píše, že na co nepomohly kliky, zaručeně pomůže ledová sprcha,“ začala vysvětlovat lékárnice, „tím to máme za sebou a já vás poprosím o patnáct korun.“

Přibyl se tehdy řehtal jak kůň tomu, jak ho bratr lékař s blondýnkou vypekli.

Poděkování

2004

Děkujeme všem autorům, kteří poskytli své příspěvky do tohoto almanachu. Jmenovitě to jsou: Jiří Novák, Zdeněk Lauschmann, Iva Mrklasová, Iva Duchačová, Josef a Lenka Malečkovi, Anna Kavinová, Vladislav Voráč, Věra Decastellová, Věra Štaštná, Vladimír Svatoš, Drahomíra Černičková, Marta Halíková, Jiří Sixta. V textu byly dále použity texty bří Adolfa Peťuleho a Františka Kodla.

Zejména však musíme poděkovat sestře Věře Decastellové za její obětavou práci při objevování archivních fotek a materiálů v archivu a její cenné vzpomínky, jež nám byly velkou pomocí při tvorbě. Poděkovat také musíme br. Vladislavu Voráčovi a br. Pavlu Voráčovi za digitalizaci stovek archivních fotek a materiálů. Naše poděkování také míří ke Vzdělavatelskému sboru ČOS, díky jehož finančnímu příspěvku mohl být tento almanach vydán.

Na závěr bych rád poděkoval také redakční radě za kompletaci a zpracování výše zmíněného almanachu. Pro věčné časy budíž zapsána jejich jména: Martin Chlumský, Vladislav Voráč, Věra Decastellová a Věra Štaštná.

*Martin Chlumský
předseda redakční rady*

2024

Rád bych se připojil s poděkováním všem, kteří se podíleli na přípravě doplněného vydání almanachu, jeho korekturách a sázení, a to vše na konci pod velkým časovým tlakem. Byli to v abecedním pořadí Martin Burian (sazba), Míla Doupal, Anna Grešíková, Vítěz Jakoubek, Josef Kubišta, Ája Krásová, Jiří Novák, Tomáš Troup a Martina Waclawičová (korektura).

*Jan Přech
editor*

Příloha

Starostové Sokola Libeň

1884–1894	Josef Voctář
1895–1809	JUC. Václav Klazar
1900–1920	František Filip
1921–1929	JUDr. Norbert Zavadil
1930–1932	Karel Besser
1933–1934	František Švejda
1935–1938	Rudolf Král
1939–1941	Josef Mrklase
okupace	
1945–1948	JUDr. Jiří Štross
1989–1999	Ladislav Mrklas st.
2000–2003	Josef Žáček
2004–2013	Jiří Sixta
2013–2019	Ing. Aleš Müller
2019–dosud	Ing. Jiří Novák

Náčelníci Sokola Libeň

1884–1890	JUC. Václav Klazar
1891–1896	Josef Svoboda
1897–1898	Miskal Vargoška
1899–1900	Emanuel Ferkl
1901–1902	Rudolf Hruška
1903	Jan Franěk
1904	Jan Steiner
1905	Josef Decastello
1906–1909	František Kynčl
1910–1920	JUC. Václav Vávra
1921	František Kynčl
1922–1927	Vojta Vacín
1928	Emanuel Roubal
1929–1935	Vojta Vacín
1936–1937	Oldřich Čupr
1938–1941	Bohuslav Strnad
	okupace
1945–1948	Jaroslav Jirák
1989–1994	RNDr. Zdeněk Lauschmann
1995–2018	Ing. Jiří Novák
2019–dosud	Josef Kubišta

Náčelnice Sokola Libeň

1899	Antonie Vocetková
1900–1902	Hana Němečková
1903	Válková
1904–1911	Hana Němečková-Decastellová
1912–1914	Milada Jirkovská
	I. světová válka
1918–1920	Milada Jirkovská-Vacínová
1920–1927	Beda Prokešová
1928–1933	Aida Vágnerová
1934–1935	Božena Šeráková-Srncová
1936–1941	Marie Danihelková
	okupace
1945–1946	Božena Votýpková
1947–1948	Beda Prokešová
1989–2012	Milada Věra Decastellová
2012–2014	RNDr. Dana Blahunková
2014–2023	Mgr. Alena Krásová
2024–dosud	Tomáš Dragoun

Zakládající členové Sokola Libeň

Bíma Vilém	Jirásek Jaroslav
Bukovský Josef	Jelínek Adolf
Buchar Josef	Macháček Josef
Čížek Stanislav	Máša Jan
Deutsch František	Malán Ferdinand
Exner Čeněk	Pacholík Karel
Ferkl Emanuel	Pek Leopold
Filip František	Pičman Josef
Hartman Emanuel	Provazník Oldřich
Hubínek Otomar	Rus Vilém
Homolka Václav	Ryvora Jan
Holub Josef	Stejskal Jan
Horáček Bohumil	Schick Emil
Štola Jan	Štolc Jan
Hubínek Ot.	Vocťář Josef
Jankovský František	Vondřich Josef

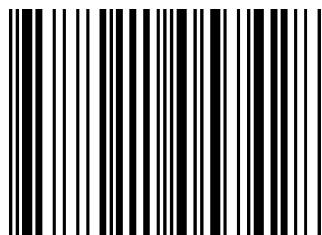
Výbor jednoty v roce 2024

Starosta	Ing. Jiří Novák
Místostarostka	Mgr. Drahomíra Černičková
Jednatel	Ing. Jan Přech, Ph.D.
Náčelník	Josef Kubišta
Náčelnice	Tomáš Dragoun
Vzdělavatelka	Anna Holanová, M.A.
Členka	Mgr. Dana Cejková
Člen	Jiří Duchač
Člen	MUDr. Vít Jakoubek, Ph.D.
Člen	Mgr. Jan Přibyl
Členka	Dáša Francková
Náhradníci	Lucie Vojáčková, DiS., Ing. Martin Kubů, Ph.D., Vladislav Voráč, Jakub Jabor, Dan Unzeitig, Jan Kerhart
Kontrolní komise	Ing. Pavel Lávička (předseda), Mgr. Tomáš Troup, Ing. Hana Doupalová, Miloslav Doupal (náhradník)

*Výbor T.J. Sokol Libeň zvolený na valné hromadě 2022,
zleva: Josef Kubišta, Dáša Francková, Jan Přibyl, Jan Přech, Drahomíra Černičková, Jiří Novák, Anna Holanová, Dana Cejková, Vít Jakoubek, Jiří Duchač, chybí: náčelnice t. č. Alena Krásová, foto: T.J. Sokol Libeň*

ISBN 978-80-11-05742-8

9 788011 057428

©2024 T. J. Sokol Libeň